

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2025

Chișinău

Cu privire la aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029

În temeiul art. 4 lit. i) și k), art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 (se anexează).

2. Finanțarea implementării măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 se vor realiza în limitele alocațiilor aprobate în acest scop în bugetele autorităților responsabile, precum și din alte surse legal constituite.

3. Autoritățile și instituțiile publice responsabile de implementarea prevederilor Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 vor prezenta Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice anual, până la data de 1 martie a anului următor, informația privind progresul înregistrat la executarea indicatorilor prevăzuți în Programul nominalizat.

4. Ministerul Mediului va prezenta Guvernului:

1) raportul consolidat de evaluare intermediară privind implementarea Programului până la data de 25 iulie 2027;

2) raportul consolidat de evaluare finală privind implementarea Programului până la data de 25 iulie 2030.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Mediului.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe

Mihail POPȘOI

Viceprim-ministru,
ministrul dezvoltării
economice și digitalizării

Doina NISTOR

Ministrul mediului

Sergiu Lazarencu

Ministrul finanțelor

Victoria Belous

Ministrul afacerilor interne

Daniella Misail-Nichitin

Ministrul apărării

Anatolie Nosatii

Ministrul agriculturii
și industriei alimentare

Ludmila Catlabuga

Ministrul sănătății

Ala Nemerenco

Ministrul educației
și cercetării

Dan Perciun

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. /2025

**PROGRAMUL NAȚIONAL
de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere
a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice,
radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029**

**Capitolul I
INTRODUCERE**

Riscul proliferării armelor de distrugere în masă și amenințările de ordin chimic, biologic, radiologic și nuclear continuă să reprezinte provocări serioase la adresa păcii și securității naționale și internaționale. Această amenințare înregistrează o tendință ascendentă în ultima perioadă, în particular în ceea ce privește posibilitatea utilizării substanțelor chimice în calitate de agent toxic.

Evoluțiile pe arena internațională, progresul tehnologic, diversificarea fenomenelor de criză și multiplicarea acestora, instabilitatea la nivel regional, proliferarea armelor de distrugere în masă și a materialelor chimice, biologice, radiologice și nucleare (în continuare – CBRN), a tehnologiilor, precum și a armamentelor și mijloacelor letale neconvenționale, accesul neautorizat la acestea, amploarea fenomenului terorist pe plan mondial, intensificarea comerțului ilicit cu muniții și materiale radioactive, cu agenți biologici și chimici periculoși reprezintă factorii care evidențiază necesitatea formulării unei viziuni coordonate a comunității internaționale în raport cu riscul proliferării armelor de distrugere în masă (în continuare – ADM) și a amenințărilor CBRN pentru o evaluare obiectivă a pericolelor și a eventualelor consecințe ale acțiunilor ostile, necontrolate sau accidentale cu implicarea ADM și a materialelor CBRN, precum și întreprinderea măsurilor de combatere a acestora.

În acest sens, elaborarea unei viziuni și politici naționale în domeniu, consolidarea capacităților țării și sporirea eficienței măsurilor de contracarare a pericolelor și amenințărilor provenite de la proliferarea ADM, a materialelor CBRN și a vectorilor acestora constituie o necesitate stringentă dictată de evoluțiile pe arena internațională și regională, dar și un interes firesc al Republicii Moldova. Acest interes este dictat inclusiv din perspectiva asigurării securității naționale și a contribuției eficiente a țării noastre la consolidarea păcii și securității atât la nivel regional, cât și global, factori care au constituit motivul elaborării, al promovării și al aprobării Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 (în continuare – *Program*).

Scopul prezentului Program rezidă în consolidarea capacităților naționale și întreprinderea măsurilor pentru a asigura securitatea statului prin contracararea pericolelor și amenințărilor provenite de la armele de distrugere în masă, amenințările de ordin chimic, biologic, radiologic și nuclear și vectorii acestora, precum și contribuirea la asigurarea securității la nivel regional, astfel încât Republica Moldova să reprezinte o sursă de stabilitate și securitate.

Prezentul Program este elaborat în vederea implementării Strategiei securității naționale a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023, precum și a Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023.

Statutul de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană dictează necesitatea accelerării armonizării legislației pentru asigurarea securității naționale și a conformării legislației naționale, precum și punerea în aplicare deplină a prevederilor Rezoluției 1540 (2004) cu privire la neproliferarea armelor de distrugere în masă a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (ONU), a tratatelor și convențiilor internaționale în domeniul neproliferării ADM, a gestionării materialelor CBRN și a vectorilor acestora, a documentelor și a politicilor relevante ale ONU, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (în continuare – OSCE), Uniunii Europene în această materie, precum și implementarea prevederilor acestora la nivel național.

Prezentul Program a fost elaborat în baza Planului de acțiuni regional pentru Europa de Est și Sud-Est privind reducerea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) pentru perioada 2022-2027, aprobat în cadrul Inițiativei centrelor de excelență (în continuare – CoE) ale Uniunii Europene pentru contracararea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (EU CBRN CoE). Prezentul Program urmează să asigure contribuția Republicii Moldova la implementarea Planului regional și a obiectivelor trasate de Uniunea Europeană în domeniu pentru consolidarea securității pe continentul european.

În acest context, prezentul Program corespunde prevederilor art. 9 „Armele de distrugere în masă” alin. (1) al Titlului II „Dialogul politic și reformele, cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate” din Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014, și ratificat prin Legea nr. 112/2014, și contribuie la realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în cadrul acestui tratat internațional.

Prezentul Program reprezintă un document de politici care cuprinde obiectivele, prioritățile naționale și activitățile necesare pentru dezvoltarea sistemului de management al riscurilor, al amenințărilor și al vulnerabilităților provocate de produsele și materialele chimice, biologice, radiologice și nucleare.

Adoptarea și implementarea prezentului Program va contribui la:

1) reducerea riscurilor militare de proliferare a armelor de distrugere în masă și de contrabandă cu elemente componente ale acestora și reducerea riscurilor ecologice (chimice, biologice, radiologice și nucleare), menționate la pct. 20 subpct. 1) lit. c) și subpct. 4) lit. a), precum și consolidarea capacității naționale pentru atenuarea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare și combaterea proliferării armelor de distrugere în masă, care în scopul realizării obiectivelor naționale de securitate și apărare, este prevăzută la pct. 28 subpct. 2), direcția de acțiune „Ordinea și securitatea publică” lit. k) din Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023;

2) realizarea poziției 40 a capitolului 31 „Politica externă, de securitate și apărare” (Clusterul 6 „Relații externe”) din Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, care prevede elaborarea și aprobarea proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029.

Prezentul Program se aliniază angajamentelor asumate de țară, pentru a contribui la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD), stabilite de cadrul național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 953/2022, și a Țintelor de dezvoltare care urmează a fi atinse până în anul 2030, conform prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, și, în primul rând, prin Obiectivul general 10 „Asigurarea unui mediu sănătos și sigur”.

Programul CBRN are unele tangențe cu alte documente de politici publice, care abordează probleme similare sau conexe, printre care cele mai importante sunt:

1) Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 387/2023 (Obiectivul general 1.1. „Reducerea poverii bolilor transmisibile și netransmisibile prin acțiuni de prevenire a îmbolnăvirilor, protecția și promovarea sănătății”, în special direcțiile de acțiune 1.1.5 „Garantarea siguranței sănătății publice prin amplificarea controlului factorilor de mediu (chimici, biologici, radiologici, nucleari) care pot amenința sănătatea publică (8004), și 1.3.4. „Dezvoltarea și aplicarea unui mecanism robust de monitorizare a factorilor de risc din mediul înconjurător, ocupațional și de trai în scopul protecției sănătății populației și dezvoltării capacităților de răspuns privind urgențele chimice, biologice, radiologice și nucleare (8004)”;

2) Programul de management durabil al substanțelor chimice pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 816/2023 (Obiectivul general „Atenuarea riscurilor, reducerea și eliminarea, până în anul 2030, a impactului substanțelor și produselor chimice asupra mediului și sănătății populației prin

dezvoltarea unui sistem integrat de gestionare durabilă a substanțelor chimice”, precum și următoarele obiective specifice:

a) Obiectivul specific 1, acțiunea 5) „Înființarea Sistemului național de suport al agenților economici în domeniul produselor chimice (Helpdesk)”;

b) Obiectivul specific 2, acțiunea 1) „Elaborarea și aprobarea cerințelor privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice”;

c) Obiectivul specific 3, acțiunea 4) „Evaluarea terenurilor contaminate cu substanțe chimice, (inclusiv Poluanți Organici Persistenti) și, acolo unde este posibil, remediarea lor într-un mod ecologic”, precum și un șir de alte obiective specifice și acțiuni relevante;

3) Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 658/2022, și Programul de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025, elaborat în temeiul Strategiei menționate și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 846/2022 (Obiectivul general I „Consolidarea rolului de autoritate în domeniul situațiilor de urgență și excepționale”, Obiectivul specific 1.1 „Perfecționarea legislației în domeniul situațiilor de urgență și excepționale”. Acțiunea 1.1.3 „Modificarea cadrului normativ referitor la domeniul rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici”) etc.

Procesul de elaborare a prezentului Program a fost unul participativ. Identificarea și selectarea domeniilor prioritare pentru intervenție strategică în domeniul reducerii riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare și combaterea proliferării armelor de distrugere în masă au fost realizate într-un cadru de consultare largă.

În sensul prezentului Program se stabilesc următoarele noțiuni relevante acestuia:

arme CBRN (biologice, chimice sau nucleare):

1) *arme biologice*:

a) agenți microbieni sau alți agenți biologici sau toxine, indiferent de originea sau metoda lor de producție, de astfel de tipuri și în astfel de cantități, care nu sunt destinate pentru scopuri profilactice, de protecție sau alte scopuri pașnice; sau

b) arme, echipamente sau mijloace de transport destinate utilizării acestor agenți sau toxine în scopuri ostile sau în conflicte armate;

2) *arme chimice*:

a) substanțe chimice toxice sau puternic otrăvitoare și precursorii lor, cu excepția celor destinate pentru scopuri neinterzise de Convenția privind interzicerea dezvoltării, producerii, stocării și folosirii armelor chimice și

distrugerea acestora, atâta timp cât tipurile și cantitățile sunt conforme cu asemenea scopuri;

b) muniții și dispozitive concepute special pentru a provoca moartea sau alte vătămări, prin acțiunea toxică a substanțelor chimice toxice, specificate în subpunctul a), care ar fi eliberate ca urmare a folosirii unor asemenea muniții și dispozitive;

c) orice echipament conceput special pentru a fi utilizat în legătură directă cu folosirea munițiilor și a dispozitivelor specificate la lit. b);

3) *arme de distrugere în masă (ADM)* – un dispozitiv destinat sau capabil să provoace moartea, rănirea gravă sau daune materiale substanțiale sau o armă ori un dispozitiv proiectat ori capabil să cauzeze moartea, vătămări grave sau daune materiale substanțiale prin eliberarea, dispersarea sau expunerea la substanțe chimice toxice, agenți biologici sau toxine ori substanțe similare sau radiații ori dispersarea materialului radioactiv, chimic sau biologic;

dispozitiv radiologic sau nuclear – orice dispozitiv exploziv nuclear sau orice dispersant radioactiv material sau dispozitiv emițător de radiații care, în virtutea radiologică a acestuia, sunt susceptibile de a provoca moartea, vătămarea gravă sau daune substanțiale proprietății sau mediu;

material nuclear – plutoniu, cu excepția plutoniului cu o concentrație de izotop care depășește 80%, plutoniu-238, uraniu-233, uraniu îmbogățit cu izotopi de uraniu-235 sau uraniu-233, uraniu care conține un amestec de izotopi găsiți în natură sub o formă diferită din minereu sau reziduuri de minereu, orice material care conține unul sau mai multe dintre elementele de mai sus;

material special fisionabil – plutoniu-239, uraniu-233, uraniu îmbogățit cu izotopi 235 sau 233, orice material care conține unul sau mai multe substanțe menționate *supra* și orice alte materiale fisionabile care pot fi stabilite de către autoritatea de reglementare (Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice);

materiale CBRN – materiale sau substanțe cu proprietăți radioactive, nucleare, chimice sau biologice capabile să producă efectele caracteristice ADM;

precursor – orice reactiv chimic implicat în orice pas în producerea unei substanțe chimice toxice sau puternic otrăvitoare prin orice mijloace. Aceasta include orice sistem chimic binar sau multicomponent;

securitatea fizică, nucleară, radiologică, chimică sau biologică – prevenirea, detectarea și răspunsul la furtul, sabotajul, accesul neautorizat, transferul ilegal sau alte acte rău intenționate care implică materiale nucleare, alte substanțe radioactive, substanțe chimice sau materiale biologice sau instalațiile asociate cu acestea. Securitatea fizică, nucleară, radiologică, chimică sau biologică cuprinde măsuri de descurajare și protecție împotriva amenințărilor asupra instalațiilor ce conțin materialele menționate mai sus;

substanță chimică toxică – orice substanță chimică, care, prin acțiunea sa chimică asupra proceselor biologice, poate cauza moartea, incapacitatea temporară sau vătămări permanente la om sau la animale. Aceasta include orice substanțe

chimice, indiferent de originea lor sau de metoda de producere și indiferent dacă sunt produse în instalații, se află în muniții sau în altă parte;

uraniu îmbogățit cu izotopi de uraniu-235 sau uraniu-233 – uraniu care conține izotopi de uraniu-235 sau uraniu-233 sau ambii izotopi într-o asemenea cantitate încât procentul în exces al sumei acestor izotopi în comparație cu izotopul uraniu-238 este mai mare decât procentul izotopului uraniu-235 în comparație cu izotopul natural uraniu-238 (Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare, întocmită la Viena la 28 octombrie 1979, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1450/1998).

Capitolul II ANALIZA SITUAȚIEI

Secțiunea 1 Situația curentă

1. Deși Republica Moldova niciodată nu a produs, nu a achiziționat și nu a deținut arme de distrugere în masă, riscurile majore provenite de la stocurile considerabile de substanțe CBRN (unele dintre ele atribuite la ADM) rămase din trecut sunt iminente. Totodată, în urma unei analize detaliate a cauzelor care au condus la necesitatea fortificării capacităților naționale în domeniul utilizării, păstrării și stocării substanțelor de origine chimică, biologică, radioactivă (nucleară), se constată că acestea au fost complexe, iar lipsa unor măsuri de preîntâmpinare, de protecție și de reacționare ar putea avea efecte negative multidimensionale asupra domeniilor social-economic, politic, cu impact atât asupra vieții și sănătății oamenilor, a componentelor mediului, cât și pentru activitatea economică.

2. Evaluarea situației la nivel național și regional privind prevenirea proliferării ADM și a riscurilor și amenințărilor CBRN demonstrează că acestea sunt generate de factorii enumerați mai jos, însă fără a se limita la aceștia:

- 1) războiul la hotarele Republicii Moldova, care provoacă impactul negativ al conflictului armat din Ucraina asupra securității naționale și regionale;
- 2) perpetuarea unor conflicte secesioniste în regiune;
- 3) prezența pe teritoriul Republicii Moldova a unor forțe militare și stocuri de muniții străine;
- 4) existența în regiunea transnistreană a Republicii Moldova a unor formațiuni militare și arme convenționale aflate în afara oricărui control din partea autorităților naționale sau a comunității internaționale;
- 5) atacurile hibride, inclusiv cibernetice asupra infrastructurii instituționale, politice și sociale;
- 6) capacitățile tehnice și resursele umane insuficiente pentru prevenirea, pregătirea și răspunsul la situații de urgență, crize și situații excepționale;

- 7) capacitățile limitate de supraveghere și control al spațiului aerian;
- 8) lacunele cadrului normativ;
- 9) absența unui concept actualizat de comunicare relevant domeniului;
- 10) sensibilizarea insuficientă a opiniei publice;
- 11) lista neactualizată a mărfurilor strategice cu dublă destinație;
- 12) insuficiența sau lipsa de personal și motivarea lor nesatisfăcătoare în instituțiile publice de resort, precum și formarea profesională necorespunzătoare a personalului responsabil de prevenirea, pregătirea și răspunsul la amenințările CBRN;
- 13) evidența de stat cu carențe, siguranța și securitatea fizică insuficientă a obiectivelor care stochează substanțele și produsele chimice periculoase și materialele biologice, precum și protecția fizică, monitorizarea și controlul defectuos al locurilor de stocare, procesare și utilizare a acestora;
- 14) capacitățile limitate pentru un răspuns prompt la urgențe generate de tehnologiile noi de comunicare și informare, cele cu dublă destinație, ingineria subatomică, nanotehnologiile, inteligența artificială, drone de atac etc., care pot fi utilizate în scopuri ilicite sau teroriste;
- 15) lipsa unui act normativ integrat și a unui plan național de prim răspuns la evenimentele CBRN;
- 16) lipsa unei autorități naționale de reglementare a activităților laboratoarelor chimice și a celor care utilizează agenți microbieni și toxinele lor ce se atribuie la ADM;
- 17) activități neautorizate care implică agenți patogeni sub control, precum sunt antraxul, botulismul, pesta, salmonela etc.;
- 18) pericolul sustragerii și comercializării ilicite de către grupurile criminale organizate și organizațiile teroriste a produselor conexe proliferării ADM, prin utilizarea teritoriului Republicii Moldova în scop de tranzit;
- 19) insuficiența sau lipsa resurselor umane calificate în domeniul efectuării expertizei materialelor nucleare sau radioactive, lipsa laboratoarelor de expertiză judiciară nucleară, autorizate și recunoscute la nivel național cu capacități de efectuare a expertizei materialului nuclear sau radioactiv;
- 20) lipsa genului expertizei judiciare a materialului nuclear sau radioactiv (sau CBRN) în Nomenclatorul expertizelor judiciare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 195/2017;
- 21) interferența în activitatea unor autorități și golurile din legislația națională cu privire la controlul importului/exportului și din Lista materialelor și tehnologiilor atribuite la materiale strategice.

Secțiunea a 2-a
Riscurile, amenințările și vulnerabilitățile generate
de substanțele chimice sau precursorii atribuite ADM

3. În pofida faptului că Republica Moldova nu produce substanțe chimice periculoase de luptă sau precursorii acestora, dar continuă să importe, să utilizeze, să comercializeze și să stocheze substanțe/produse chimice periculoase care pot conține precursorii substanțelor menționate, fără un control reglementat specificat de prevederile Convenției privind interzicerea dezvoltării, producerii, stocării și utilizării armelor chimice și asupra distrugerii acestora, țara rămâne a fi vulnerabilă la un șir de riscuri și amenințări chimice generate de:

1) lipsa inventarierii materialelor chimice care sunt utilizate sau care tranzitează Republica Moldova;

2) lipsa clasificării amenințărilor provenite de la materialele chimice;

3) lipsa mecanismelor de control al accesului la materialele chimice periculoase;

4) lipsa mecanismului obligatoriu de raportare de către autorități a cazurilor suspecte de gestionare sau deținere a materialelor chimice/ precursorilor;

5) lipsa datelor cu privire la infrastructura de risc în domeniul chimic (cu referire la companiile care operează cu anumite materiale de risc în mod frecvent, în cantități mari și care prezintă cele mai mari amenințări;

6) înființarea laboratoarelor neautorizate/clandestine de cercetare sau de producere a substanțelor chimice interzise;

7) utilizarea tot mai frecventă a pesticidelor din categoria produselor de protecție a plantelor care pot servi drept precursori pentru substanțe chimice periculoase, inclusiv cele care provoacă sau pot provoca intoxicațiile organismului uman, animalier și/sau a altor organisme vii, care sporesc vulnerabilitatea securității statului;

8) circularea tot mai frecventă pe piață a produselor chimice ilicite (contrafăcute, restricționate, neînregistrate și neautorizate), inclusiv a pesticidelor din categoria produselor de protecție a plantelor și a fertilizanților care pot fi utilizați în fabricarea substanțelor chimice periculoase;

9) lipsa reglementărilor legiferaute de substanțe și produse chimice cu pericol major, precum și clasificarea unică de toxicitate, pericol al substanțelor și al produselor chimice care necesită a fi armonizată la clasificatorul internațional, cu excepția celor din categoria mărfurilor strategice;

10) lipsa reglementărilor naționale de determinare a substanțelor active din componența produselor chimice cu pericol major;

11) controlul inadecvat sau insuficient al utilizării în procesele tehnologice sau în procesele auxiliare de către întreprinderile industriale a substanțelor, a amestecurilor și a produselor chimice periculoase și depozitarea nereglementată a acestora sub formă de deșeuri chimice;

12) procesul anevoios și nereglementat de asigurare a protecției fizice a obiectivelor care stochează substanțe, amestecuri, produse și/sau articole chimice periculoase care îndeplinesc criteriile privind pericolele fizice, pericolele pentru sănătate umană și animalieră sau pericolele pentru mediu, a probității personalului acestora și a politicii de reducere a riscului produs de amenințările interne;

13) sporirea riscurilor provenite de la deteriorarea sistemului de protecție fizică a obiectelor industriale periculoase care operează cu substanțe chimice periculoase, inclusiv cele toxice sau care pot provoca intoxicațiile organismului uman, animalier și/sau ale altor organisme vii, lipsa unui mecanism de finanțare durabilă și sustenabilă;

14) acumularea la unele întreprinderi a unui volum impunător de deșeuri ce conțin cianuri și derivate de cianide (ferrocianuri) și substanțe utilizate în industria galvanică sau în cea vinicolă;

15) lipsa sau insuficiența mijloacelor tehnice și a posibilităților de identificare a unor substanțe chimice cu pericol major în urma unui eveniment cu implicarea substanțelor chimice periculoase, inclusiv a celor toxice sau a celor care provoacă sau pot provoca intoxicațiile organismului uman, animalier și/sau ale altor organisme vii;

16) lipsa unui depozit centralizat și autorizat utilat cu sisteme de protecție fizică adecvate pentru păstrarea substanțelor chimice periculoase;

17) lipsa unor programe de căutare, identificare și clasificare a obiectivelor industriale istorice sau existente unde se utilizau sau se utilizează substanțe chimice periculoase;

18) numărul insuficient și motivarea nesatisfăcătoare a experților în domeniul contracarării dezvoltării armelor chimice, precum și fluctuația masivă a cadrelor calificate.

Secțiunea a 3-a

Riscurile, amenințările și vulnerabilitățile biologice

4. Republica Moldova reprezintă o zonă endemică pentru anumite tipuri de agenți patogeni deosebit de periculoși, fiind înregistrați următorii factori de risc și următoarele amenințări:

1) lipsa unui control asupra utilizării tehnologiilor de fermentare la nivel industrial;

2) traficul ilicit/contrabanda pe teritoriul național cu agenții diferitelor afecțiuni, variantele acestor agenți modificate genetic, fragmentele materialelor genetice, precum și echipamentul, tehnologiile și serviciile conexe care pot fi utilizate la producerea și folosirea armelor bacteriologice (biologice) și toxice;

3) nivelul necorespunzător de protecție fizică a materialelor biologice la instituțiile/laboratoarele ce dețin/utilizează asemenea materiale, care generează riscuri de afectare a persoanelor, a plantelor și a animalelor, precum și a infrastructurii, în mod intenționat sau din imprudență;

4) înființarea laboratoarelor neautorizate/clandestine de cercetare sau de producere a agenților microbieni, a agenților biologici sau a toxinelor;

5) utilizarea laboratoarelor certificate în scop de dezvoltare, de producere, de stocare, de obținere sau de reținere a agenților microbieni, a agenților biologici sau a toxinelor, în cantități care nu se justifică prin scopuri pașnice;

6) existența unui șir de focare telurice de antrax, rămase din perioada istorică, care creează premise pentru răspândirea continuă a *Bacillus anthracis* (agentul cauzal al antraxului), ca urmare a interacțiunii dintre animale, oameni și ecosisteme, a schimbărilor climaterice și a dezvoltării infrastructurii regionale și locale;

7) numărul limitat al investigațiilor și cercetărilor științifice privind procesul de răspândire a agenților patogeni prin intermediul vectorilor, al rezervorului și focarele naturale existente;

8) sistemul național de prevenire și răspuns la urgențele de sănătate publică insuficient realizat în comparație cu standardele internaționale recunoscute, inclusiv cerințele Uniunii Europene, în ceea ce ține de alerta preventivă și răspunsul rapid;

9) colaborarea intersectorială insuficientă în domeniul reglementării activităților microbiologice la nivel național și local;

10) subfinanțarea planurilor de prevenire, pregătire și management al urgențelor de sănătate publică, finanțarea inadecvată a Fondului antiepidemic republican pentru acoperirea necesităților în cazurile de situații excepționale și de agravare a stării epidemiologice;

11) dotarea inadecvată a laboratoarelor microbiologice cu personal calificat, echipamente și aparataj de laborator;

12) lipsa capacităților și capacităților naționale pentru detectarea/operarea cu agenții biologici cu grupul de risc IV, care pot provoca boli grave omului și constituie pericole serioase pentru personal;

13) lipsa unui registru național unic de evidență a laboratoarelor bacteriologice, indiferent de forma de proprietate, a domeniului de activitate, a tipurilor de microorganisme și toxinele cu care se operează, precum și a listei persoanelor autorizate pentru aceste activități;

14) controlul insuficient de evidență a tipurilor de microorganisme cu care operează unele laboratoare, precum și a acțiunilor necorespunzătoare de supraveghere și control al acestora de către autoritățile responsabile în domeniu;

15) lipsa unei autorități naționale independente de reglementare a aspectelor de biosecuritate pentru laboratoarele care operează cu agenți microbieni și toxine biologice, în competența căreia ar fi reglementarea, autorizarea, identificarea, evaluarea, monitorizarea și minimalizarea riscurilor de origine biologică, inclusiv activități de prevenire a actelor de bioterorism;

16) reglementarea improprie a activităților de microbiologie fără o anumită abordare proactivă în procedura de evaluare a riscului asociat.

Secțiunea a 4-a

Riscurile, amenințările și vulnerabilitățile radiologice și nucleare

5. Analiza situației în acest domeniu relevă următoarele cauze principale care sporesc riscul de achiziționare și răspândire neautorizată a materialelor radiologice și nucleare sau a tehnologiilor pertinente proliferării armelor radiologice și nucleare:

1) ascendența fenomenului de trafic ilicit cu materiale nucleare și radioactive; tentativele din ultimii ani denotă prezența riscului de trafic ilicit cu materiale nucleare și radioactive în Republica Moldova;

2) insuficiența și subaprecierea importanței securității și a protecției fizice, inclusiv din punctul de vedere al securității cibernetice a obiectivelor radiologice și nucleare și a infrastructurii critice din sectorul activității radiologice și nucleare;

3) criminalitatea organizată transfrontalieră regională și internațională, activitățile infracționale grave, îndeosebi traficul ilegal de materiale nucleare și radioactive, de echipamente și de utilaje pertinente proliferării armelor radiologice și nucleare;

4) capacitățile reduse sau limitate pentru asigurarea unui control eficient al traficului de mărfuri, la compartimentul materialelor radioactive și nucleare, la frontiera de stat a Republicii Moldova, inclusiv pe segmentul central (transnistrean) al frontierei moldo-ucrainene;

5) riscul provenit de la sursele radioactive orfane sau nedeclarate;

6) nivelul inadecvat de pregătire și de cultură a securității fizice nucleare al personalului încadrat în activități conexe utilizării materialelor nucleare și radioactive;

7) absența condițiilor adecvate de perfecționare a responsabililor de utilizare în siguranță a materialelor nucleare și radioactive din cadrul entităților autorizate;

8) lipsa laboratoarelor de expertiză nucleară dotate și acreditate;

9) lipsa unor verificări de securitate ale persoanelor responsabile de radioprotecție, care dețin accesul direct la materialele radiologice/nucleare, în scop de prevenire a amenințărilor interne;

10) participarea cetățenilor Republicii Moldova la dezvoltarea tehnologiilor conexe armelor nucleare de distrugere în masă;

11) necorespunderea sancțiunilor contravenționale și a răspunderii penale prevăzute de cadrul legal existent în raport cu gravitatea infracțiunilor săvârșite în acest domeniu;

12) sporirea considerabilă a riscului unui accident nuclear tehnologic sau provocat de acțiuni armate în preajma stațiilor nucleare electrice din țările vecine, în special, în condițiile agresiunii militare a Federației Ruse în Ucraina la centralele atomo-electrice din Energodar, Iujno-Ukrainsk și Cernobîl;

13) sporirea considerabilă a riscului unui accident radiologic în situația atacului nepremeditat cauzat de războiul din Ucraina a unor obiective radiologice sau nucleare din Republica Moldova;

14) sporirea probabilității utilizării armei nucleare tactice în regiune.

6. Lacune și vulnerabilitățile menționate *supra*, în ansamblu, produc un impact negativ asupra procesului național de combatere a traficului ilicit cu materiale radioactive și nucleare, inclusiv al echipamentelor pertinente proliferării armelor radioactive și nucleare.

Capitolul III

OBIECTIVELE GENERALE ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE

7. Prezentul Program vizează reducerea pericolelor și a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare și combaterea proliferării armelor de distrugere în masă în perioada anilor 2025-2029.

8. Prezentul Program își propune atingerea obiectivelor generale (OG), după cum urmează:

1) *Obiectivul general 1 (OG1)*: Consolidarea capacităților naționale în domeniul reglementării eficiente a activităților CBRN, al descurajării și al prevenirii pericolelor și amenințărilor ADM;

2) *Obiectivul general 2 (OG2)*: Consolidarea capacităților naționale în domeniul detectării, pregătirii și răspunsului la evenimentele CBRN, prin asigurarea autorităților competente cu mijloacele și echipamentele necesare și pregătirea personalului pentru utilizarea și urmarea procedurilor standard de operare;

3) *Obiectivul general 3 (OG3)*: Asigurarea comunicării eficiente și coordonate între autoritățile responsabile și creșterea gradului de informare a publicului despre pericolele, amenințările și urgențele cauzate de ADM și CBRN.

9. Atingerea obiectivelor generale ale prezentului Program se va realiza prin implementarea următoarelor obiective specifice (OS):

1) **OG 1** este constituit din cinci obiective specifice:

a) *Obiectivul specific 1.1 (OS1.1)*: Susținerea eforturilor globale de neproliferare a ADM și de combatere a riscurilor provenite de la amenințările CBRN, inclusiv prin alinierea și implementarea regimului internațional de neproliferare;

b) *Obiectivul specific 1.2 (OS1.2)*: Evaluarea capacităților existente la nivel național pentru contracararea ADM/amenințărilor CBRN, pentru planificarea și coordonarea activităților în domeniu;

c) *Obiectivul specific 1.3 (OS1.3)*: Crearea unui sistem național eficient de management al riscurilor și urgențelor (crizelor) potențiale în domeniul neproliferării ADM și materialelor CBRN, inclusiv al consecințelor acestora, pentru asigurarea securității statului, a populației și a mediului;

d) *Obiectivul specific 1.4 (OS1.4)*: Consolidarea sistemului național de

neproliferare al ADM prin determinarea mecanismelor eficiente de reglementare, monitorizare și control al importului, exportului, reexportului, tranzitului, transportării, transferului, utilizării, precum și prin revizuirea și actualizarea listelor, a procedurilor și a condițiilor de transfer al mărfurilor strategice conform standardelor internaționale stabilite;

e) *Obiectivul specific 1.5 (OS1.5)*: Identificarea și stabilirea mecanismelor de combatere a traficului ilicit de mărfuri strategice pertinente proliferării ADM și materialelor CBRN în scopul depistării și eliminării oricăror manipulări de către entitățile nestatale (actori nestatali, teroriști, organizații radicaliste etc.).

2) OG 2 este constituit din trei obiective specifice:

a) *Obiectivul specific 2.1 (OS2.1)*: Crearea și consolidarea sistemelor instituționale de instruire în domeniul reacției la evenimentele CBRN;

b) *Obiectivul specific 2.2 (OS2.2)*: Asigurarea securității fizice în activitățile CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere, achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.);

c) *Obiectivul specific 2.3 (OS2.3)*: Dezvoltarea și aprobarea reglementărilor din domeniul securității fizice în domeniul CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere, achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.).

3) OG 3 constă din trei obiective specifice:

a) *Obiectivul specific 3.1 (OS3.1)*: Stabilirea unui mecanism de conlucrare dintre autoritățile administrației publice centrale și locale, agenții economici, indiferent de forma de proprietate, instituțiile științifice, precum și a unui mecanism eficient de coordonare a acțiunilor pentru realizarea obiectivelor de contracarare a proliferării ADM și a amenințărilor CBRN;

b) *Obiectivul specific 3.2 (OS3.2)*: Menținerea și dezvoltarea continuă a sistemului de reacție din cadrul autorităților publice de resort, asigurarea funcționării sectoarelor de importanță vitală pentru stat prin protecția infrastructurii critice și informarea societății;

c) *Obiectivul specific 3.3 (OS3.3)*: Elaborarea și aplicarea mecanismului de comunicare și informare a publicului larg despre pericolele, amenințările și incidentele CBRN.

Indicatorii prin intermediul cărora va fi monitorizată atingerea obiectivelor generale și specifice sunt reflectați în tabelul de mai jos:

Obiectivul specific	Indicatorul de rezultat	Valoarea de referință (2025)	Valoarea-țintă (2029)	Furnizorul de date
Obiectivul general 1 (OG1): Consolidarea capacităților naționale în domeniul reglementării eficiente a activităților CBRN, al descurajării și al prevenirii pericolelor și amenințărilor ADM				

Obiectivul specific 1.1. Susținerea eforturilor globale de neproliferare a ADM și de combatere a riscurilor provenite de la amenințările CBRN, inclusiv prin alinierea și implementarea regimului internațional de neproliferare	1.1.1. Numărul de acorduri internaționale ratificate și implementate în domeniul neproliferării	13	16	Serviciul Vamal; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Sănătății; Ministerul Apărării; Serviciul de Informații și Securitate; Ministerul Mediului; Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică; Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Inspectoratul pentru Protecția Mediului; Agenția Servicii Publice; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Agenția Navală; Autoritatea Aeronautică Civilă; Calea Ferată din Moldova; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice
	1.1.2. Gradul de conformitate cu reglementările internaționale privind neproliferarea (% de implementare a obligațiilor asumate)	89%	100%	
	1.1.3. Numărul de participări la reuniuni și inițiative internaționale de profil	20	80	
Obiectivul specific 1.2. Evaluarea capacităților existente la nivel național pentru contracararea ADM/amenințărilor CBRN, pentru planificarea și coordonarea activităților în domeniu	1.2.1. Numărul de evaluări naționale privind capacitățile de răspuns la amenințările CBRN realizate	10	50	
	1.2.2. Gradul de acoperire a infrastructurii și a resurselor pentru intervenții CBRN (ex. dotarea unităților de răspuns, nivelul de instruire a personalului, % acoperire națională)	10%	90%	
	1.2.3. Numărul de instituții implicate în procesul de evaluare și coordonare a activităților CBRN	10	90	
Obiectivul specific 1.3 Crearea unui sistem național eficient de management al riscurilor și urgențelor (crizelor) potențiale în domeniul neproliferării ADM și materialelor CBRN, inclusiv al consecințelor acestora, pentru asigurarea securității statului, a populației și a mediului	1.3.1. Numărul de protocoale și planuri de răspuns pentru incidente CBRN implementate	6	20	
	1.3.2. Numărul de exerciții și simulări organizate pentru testarea capacității de reacție la crize CBRN	6	40	
	1.3.3. Timpul mediu de reacție al autorităților la incidente CBRN (ore/minute)	60	15	
Obiectivul specific 1.4 Consolidarea sistemului național de neproliferare al ADM prin determinarea mecanismelor eficiente de reglementare, monitorizare și control	1.4.1. Numărul de reglementări adoptate/revizuite pentru monitorizarea și controlul transferului de materiale strategice	5	10	
	1.4.2. Procentul transporturilor strategice monitorizate	6%	50%	

al importului, exportului, reexportului, tranzitului, transportării, transferului, utilizării, precum și prin revizuirea și actualizarea listelor, a procedurilor și a condițiilor de transfer al mărfurilor strategice conform standardelor internaționale stabilite	prin sisteme de trasabilitate			
	1.4.3. Numărul de inspecții și verificări efectuate asupra operatorilor economici implicați în transferul materialelor CBRN	85	130	
Obiectivul specific 1.5. Identificarea și stabilirea mecanismelor de combatere a traficului ilicit de mărfuri strategice pertinente proliferării ADM și materialelor CBRN în scopul depistării și eliminării oricăror manipulări de către entitățile nestatale (actori nestatali, teroriști, organizații radicaliste etc.)	1.5.1. Numărul de cazuri identificate și gestionate de trafic ilicit de materiale CBRN	6	30	
	1.5.2. Numărul de entități economice sau persoane investigate pentru suspiciuni de trafic ilicit de materiale CBRN	0	10	
	1.5.3. Gradul de cooperare cu organisme internaționale în prevenirea traficului ilicit (ex. Interpol, Europol, ONU, OPCW, IAEA, numărul de acțiuni comune desfășurate)	50%	95%	
Obiectivul general 2 (OG2): Consolidarea capacităților naționale în domeniul detectării, al pregătirii și al răspunsului la evenimentele CBRN, prin asigurarea autorităților competente cu mijloacele și echipamentele necesare și pregătirea personalului pentru utilizarea și urmarea procedurilor standard de operare				
Obiectivul specific 2.1. Crearea și consolidarea unui sistem național sustenabil de instruire în domeniul reacției la evenimentele CBRN	2.1.1. Numărul de programe de instruire dezvoltate și operaționalizate pentru personalul de intervenție CBRN	0	20	Serviciul Vamal; Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Serviciul de Informații și Securitate; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Inspectoratul pentru Protecția Mediului; Inspectoratul Național pentru
	2.1.2. Numărul de specialiști instruiți și certificați anual în domeniul CBRN	10	50	
	2.1.3. Procentul forțelor de intervenție care au beneficiat de instruire	2%	95%	
Obiectivul specific 2.2. Asigurarea securității fizice în activitățile CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere,	2.2.1. Numărul de unități industriale/depozite care respectă standardele internaționale de securitate fizică pentru materialele CBRN	1	10	

achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.)	2.2.2. Numărul de inspecții efectuate anual pentru verificarea respectării măsurilor de securitate fizică	85	130	Supraveghere Tehnică; Agenția Servicii Publice; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului „Nicolae Dimo”
	2.2.3. Procentul de incidente de securitate CBRN raportate față de totalul transporturilor și activităților gestionate	2%	95%	
Obiectivul specific 2.3. Dezvoltarea și aprobarea reglementărilor din domeniul securității fizice în domeniul CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere, achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.)	2.3.1. Numărul de reglementări și ghiduri tehnice adoptate pentru securitatea fizică CBRN	3	15	
	2.3.2. Gradul de conformitate a entităților economice și instituționale cu noile reglementări (măsurat prin inspecții și audituri, % de conformitate)	10%	95%	
	2.3.3. Numărul de sancțiuni aplicate pentru nerespectarea normelor de securitate CBRN	30	80	
Obiectivul general 3 (OG3): Asigurarea comunicării eficiente și coordonate dintre autorități responsabile și creșterea gradului de informare a publicului despre pericolele, amenințările și urgențele cauzate de ADM și CBRN				
Obiectivul specific 3.1. Stabilirea unui mecanism de conlucrare dintre autoritățile administrației publice centrale și locale, agenții economici, indiferent de forma de proprietate, instituțiile științifice, precum și a unui mecanism eficient de coordonare a acțiunilor pentru realizarea obiectivelor de contracarare a proliferării ADM și a amenințărilor CBRN	3.1.1. Numărul de parteneriate și grupuri de lucru interinstituționale funcționale în domeniul CBRN	3	6	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Afacerilor Externe; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Ministerul Sănătății; Agenția Servicii Publice; Serviciul Vamal; Autoritățile publice centrale care au în subordine instituții ce dețin/utilizează materiale CBRN; Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică; Serviciul de Informații și Securitate
	3.1.2. Gradul de implementare a măsurilor comune stabilite prin acorduri și protocoale de colaborare	5%	50%	
	3.1.3. Numărul de inițiative comune public-private desfășurate anual pentru securitatea CBR	0	30	
Obiectivul specific 3.2. Menținerea și dezvoltarea continuă a sistemului de reacție din cadrul autorităților publice de resort, asigurarea funcționării sectoarelor de importanță vitală pentru stat prin protecția infrastructurii critice și informarea societății	3.2.1. Numărul de infrastructuri critice evaluate și protejate în fața riscurilor CBRN	5	20	
	3.2.2. Procentul de sectoare vitale care au implementat măsuri de securitate împotriva amenințărilor CBRN	10%	95%	
	3.2.3. Numărul de acțiuni de informare și de pregătire a personalului	6	60	

	infrastructurilor critice în domeniul CBRN			
Obiectivul specific 3.3. Elaborarea și aplicarea mecanismului de comunicare și informare a publicului larg despre pericolele, amenințările și incidentele CBRN	3.3.1. Numărul de campanii de informare desfășurate la nivel național și local despre riscurile CBRN	5	60	
	3.3.2. Gradul de conștientizare a populației privind riscurile CBRN (evaluat prin sondaje de opinie, % de persoane informate)	2%	98%	
	3.3.3. Numărul de materiale educaționale și ghiduri distribuite populației și instituțiilor relevante	0	100	

10. Atingerea obiectivelor specifice ale prezentului Program se va realiza prin implementarea celor 29 de acțiuni reflectate în Planul de acțiuni din anexă.

11. Măsurile practice, perioada de realizare și indicatorii de monitorizare a activităților necesare pentru atingerea obiectivelor stabilite în prezentul Program sunt reflectate în Planul de acțiuni privind implementarea acestuia.

Costul total al prezentului Program este de 15 395,2 mii de lei. 15 095,2 mii de lei sunt costuri ale bugetului de stat, iar 300,00 mii de lei sunt costuri ce vor fi acoperite din alte surse. Repartizarea costurilor pe fiecare obiectiv general și specific în parte este descrisă în tabelul 1, iar repartizarea costurilor pe ani este indicată în tabelul 2. Descrierea detaliată a costurilor pe fiecare acțiune și obiectiv, pe ani și pe tipul sursei de finanțare este făcută în cadrul Planului de acțiuni privind implementarea prezentului Program.

Tabelul 1

Costurile acoperite din bugetul de stat și costurile acoperite din alte surse, repartizate pe fiecare obiectiv general și specific al Programului

Obiectivele	Costuri acoperite din bugetul de stat, mii de lei	Costuri acoperite din alte surse, mii de lei
Obiectivul general 1. Consolidarea capacităților naționale în domeniul reglementării eficiente a activităților CBRN, al descurajării și al prevenirii pericolelor și amenințărilor ADM	6169,5	100,0

Obiectivul specific 1.1. Susținerea eforturilor globale de neproliferare a ADM și de combatere a riscurilor provenite de la amenințările CBRN, inclusiv prin alinierea și implementarea regimului internațional de neproliferare	2159,4	
Obiectivul specific 1.2. Evaluarea capacităților existente la nivel național pentru contracararea ADM/amenințărilor CBRN pentru planificarea și coordonarea activităților în domeniu	1370,0	
Obiectivul specific 1.3. Crearea unui sistem național eficient de management al riscurilor și urgențelor (crizelor) potențiale în domeniul neproliferării ADM și materialelor CBRN, inclusiv al consecințelor acestora, pentru asigurarea securității statului, a populației și a mediului	1245,6	
Obiectivul specific 1.4. Consolidarea sistemului național de neproliferare al ADM prin determinarea mecanismelor eficiente de reglementare, de monitorizare și control al importului, exportului, reexportului, tranzitului, transportării, transferului, utilizării, precum și prin revizuirea și actualizarea listelor, procedurilor și a condițiilor de transfer al mărfurilor strategice conform standardelor internaționale stabilite	1176,0	
Obiectivul specific 1.5. Identificarea și stabilirea mecanismelor de combatere a traficului ilicit de mărfuri strategice pertinente proliferării ADM și materialelor CBRN în scopul depistării și eliminării oricăror manipulări de către entitățile nestatale (actori nestatali, teroriști, organizații radicaliste etc.)	218,5	
Obiectivul general 2. Consolidarea capacităților naționale în domeniul detectării, al pregătirii și al răspunsului la evenimentele CBRN, prin asigurarea autorităților competente cu mijloacele și echipamentele necesare și pregătirea personalului pentru utilizarea și urmarea procedurilor standard de operare	6561,3	200,0
Obiectivul specific 2.1. Crearea și consolidarea unui sistem național sustenabil de instruire în domeniul reacției la evenimentele CBRN	1731,6	
Obiectivul specific 2.2. Asigurarea securității fizice în activitățile CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere, achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.)	4451,5	200,0
Obiectivul specific 2.3. Dezvoltarea și aprobarea reglementărilor din domeniul securității fizice în domeniul CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere, achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.);	378,2	
Obiectivul general 3. Asigurarea comunicării eficiente și coordonate dintre autoritățile responsabile și creșterea gradului de informare a publicului despre pericolele, amenințările și urgențele cauzate de ADM și CBRN	2 364,4	
Obiectivul specific 3.1. Stabilirea unui mecanism de conlucrare dintre autoritățile administrației publice centrale și locale, agenții economici, indiferent de forma de proprietate, instituțiile științifice, precum și a unui mecanism eficient de coordonare a acțiunilor pentru realizarea obiectivelor de contracarare a proliferării ADM și a amenințărilor CBRN	133,7	
Obiectivul specific 3.2. Menținerea și dezvoltarea continuă a sistemului de reacție din cadrul autorităților publice de resort, asigurarea funcționării sectoarelor de importanță vitală pentru stat prin protecția infrastructurii critice și informarea societății	794,6	
Obiectivul specific 3.3. Elaborarea și aplicarea mecanismului de comunicare și	1436,1	

informare a publicului larg despre pericolele, amenințările și incidentele CBRN		
Costul total al Programului	15 395,2	

Tabelul 2

**Costurile acoperite din bugetul de stat și costurile acoperite din alte surse,
repartizate pe fiecare an în perioada 2025-2029**

Surse/ani	2025	2026	2027	2028	2029
Bugetul de stat (mii de lei)	4 654,6	3 911,1	2 313,0	2 198,8	2 017,7
Parteneri de dezvoltare (mii de lei)	300,0				
Total (mii de lei)	15 395,2				

Capitolul IV
ACȚIUNILE NECESARE
PENTRU IMPLEMENTAREA OBIECTIVELOR

Secțiunea 1
Descurajarea și prevenirea riscurilor CBRN

12. Descurajarea și prevenirea riscurilor reprezintă etapa crucială în crearea condițiilor de rezistență împotriva amenințărilor cauzate de ADM și de tip CBRN, acestea urmând să implice toate măsurile îndreptate spre preîntâmpinarea și reducerea posibilității de creare a condițiilor de activitate ilegală de proliferare, cercetare, dezvoltare, fabricare și utilizare a ADM. Prevenirea riscurilor CBRN se subsumează în dezvoltarea durabilă concepută ca ansamblu coordonat de procese ce permit progresul permanent pe baza planificării și mobilizării resurselor existente, conciliind obiectivele economice, sociale și de mediu ale societății, pe termen scurt și lung, datorită punerii în aplicare a unor planuri și programe care se susțin reciproc.

13. Activitatea de descurajare și de prevenire este una continuă și se realizează permanent în procesul de reglementare a activităților CBRN – până la producerea evenimentelor generatoare de situații cu implicarea riscurilor CBRN, în timpul realizării măsurilor de protecție fizică și siguranță, precum și în perioada remedierii și înlăturării efectelor produse.

14. În faza de până la producerea evenimentului CBRN, prevenirea urmărește ca obiectiv primordial eliminarea/reducerea riscurilor și menținerea stării active pentru intervenție a forțelor specializate și a întregii populații pentru

situațiile în care producerea riscurilor nu poate fi evitată, iar în timpul evenimentului și în faza imediat după producerea evenimentului CBRN, obiectivul principal este reducerea pierderilor de vieți, a pagubelor materiale, evitarea efectelor sociale și diminuarea poluării mediului.

15. Amenințările la adresa securității statului pot fi cauzate de către persoanele fizice, grupurile de persoane fizice, persoanele juridice, regiunile și regimurile separatiste, dar și țările care nu acceptă mecanismele sau regimurile internaționale de control asupra armamentului, al obiectelor/materialelor cu dublă destinație și de contracarare a proliferării ADM.

16. În crearea condițiilor de prevenire o atenție deosebită se acordă noilor amenințări de tip asimetric, în special atacurilor cibernetice, pentru care sensibilizarea populației constituie un element determinant. De asemenea, se va acorda o atenție sporită consolidării capacităților de control din partea statului și de contracarare a dezvoltării și proliferării ADM de tipul CBRN, precum și controlului importului și exportului în punctele de la hotarele regiunilor controlate de regimul separatist din stânga Nistrului.

17. În vederea realizării OG1 privind consolidarea capacităților naționale în domeniul reglementării eficiente a activităților CBRN, al descurajării și al prevenirii pericolelor și amenințărilor ADM, precum și în scopul prevenirii, elaborării și implementării de comun a măsurilor de securitate urmează a fi întreprinse următoarele acțiuni:

1) stabilirea obiectivelor sau a entităților economice de stat sau privat care dețin/utilizează materiale CBRN;

2) actualizarea cadrului de reglementare pentru includerea cerințelor explicite de asigurare a securității și protecției fizice a materialelor atribuite la CBRN;

3) stabilirea, implementarea și revizuirea periodică a proceselor de autoevaluare a posibilităților de îmbunătățire a competențelor în protecția și securitatea fizică a materialelor CBRN;

4) identificarea organizațiilor sau a grupurilor ilegale care desfășoară activități de dezvoltare și/sau proliferare a ADM sau care generează riscuri CBRN;

5) colectarea de informații despre grupuri sau organizații ilegale prin desfășurarea măsurilor speciale de investigații;

6) monitorizarea membrilor grupurilor sau organizațiilor ilegale care desfășoară activități cu materiale CBRN atribuite la ADM;

7) monitorizarea membrilor grupurilor sau organizațiilor ilegale descoperite, atrase la răspundere penală, și care anterior au desfășurat acțiuni ilegale cu materiale CBRN și ADM;

8) descoperirea acțiunilor de sustragere de armament, de substanțe explozive, radioactive, otrăvitoare, toxice și agenți biologici contagioși;

9) descoperirea acțiunilor de contrabandă cu ADM, substanțe explozive, radioactive, otrăvitoare, toxice și agenți biologici contagioși;

10) asigurarea interacțiunii coordonate dintre organele naționale de profil, precum și cooperarea cu partenerii externi în scopul identificării, al documentării și al contracarării activității grupurilor criminale, implicate în contrabandă și comercializare ilicită a materialelor CBRN și ADM, inclusiv a celor cu dublă destinație;

11) asigurarea interacțiunii dintre autoritățile și instituțiile de profil, precum și cooperarea cu partenerii externi în scopul identificării, al documentării și al contracarării activității grupurilor criminale implicate în contrabandă și comercializare ilicită a materialelor CBRN și ADM, inclusiv a celor cu dublă destinație;

12) crearea unei autorități de specialitate pentru reglementarea activităților conexe preîntâmpinării dezvoltării sau proliferării ADM;

13) adaptarea curriculei instituțiilor superioare de învățământ care ar cuprinde domeniul controlului regimului de neproliferare a ADM.

Secțiunea a 2-a

Detectarea, pregătirea și răspunsul

18. Implementarea conceptului de operațiuni și a procedurilor standard de operare elaborate pentru fiecare autoritate responsabilă permite pregătirea eficientă a unui răspuns la evenimentele cu CBRN la toate nivelurile. Conceptele de operațiuni elaborate pentru fiecare tip de amenințare sunt critice în stabilirea abilităților instituțiilor de răspuns. Astfel, sunt necesare elaborarea, implementarea și urmarea conceptelor de operațiuni și a procedurilor standard de operare la nivelurile tactic și operațional, în scopul coordonării eficiente atât a acțiunilor de răspuns, cât și a mecanismului și capacităților de informare și luare a deciziilor, pentru asigurarea protecției populației, a mediului, a proprietății, a infrastructurii și a activității normale a autorităților statului. În acest context și pentru realizarea OG2 privind consolidarea capacităților naționale în domeniul detectării, al pregătirii și al răspunsului la evenimentele CBRN, prin asigurarea autorităților competente cu mijloacele și echipamentele necesare și pregătirea personalului pentru utilizarea și urmarea procedurilor standard de operare, este necesară întreprinderea următoarelor măsuri:

1) elaborarea și aprobarea Planului de instruire vizând pericolele și amenințările ADM conexe CBRN;

2) dotarea corespunzătoare a efectivului instituțiilor implicate în contracararea riscurilor ADM și CBRN, cu echipamente individuale de protecție, inclusiv prin reinventarierea, rebutarea și împrăștierea periodică a stocurilor existente;

3) consolidarea capacităților de răspuns la evenimentele CBRN echivalente cu cele ale forțelor similare de intervenție ale altor state, prin desfășurarea

exercițiilor în comun, a schimbului de experiență și prin utilizarea eficientă a tehnicii și a echipamentelor de intervenție speciale;

4) elaborarea, implementarea și susținerea unui program național de instruire periodică privind securitatea fizică și siguranța activităților CBRN atât pentru entitățile autorizate (operatori) în domeniul CBRN, cât și pentru autoritățile și instituțiile cu responsabilități în acest domeniu, instituțiile cu atribuții privind securitatea și apărarea națională, precum și alte instituții relevante;

5) crearea unui sistem propriu sustenabil de instruire în domeniul reacționării la evenimentele CBRN în cadrul fiecărei instituții participante la proces, ținând cont de competențele instituționale;

6) dotarea cu echipament și cu mijloace speciale pentru depistarea și identificarea vectorilor și a materialelor CBRN, mentenanța și instruirea responsabililor de utilizare a lor;

7) procurarea, dotarea punctelor de trecere ale frontierei de stat cu echipamente speciale de detecție a prezenței materialelor CBRN în mijloacele de transport și mentenanța celor existente.

Secțiunea a 3-a Comunicarea

19. Informarea cu regularitate a publicului și sporirea conștientizării publice privind pericolele proliferării ADM și ale amenințărilor provenite de la CBRN constituie o parte intrinsecă a acțiunilor de prevenire. Prin informarea la timp a cetățenilor crește nivelul încrederii în organele administrației publice din partea populației și se diminuează riscul implicării persoanelor fizice sau juridice în acțiuni ilicite cu materiale CBRN.

20. Informarea publicului se efectuează de către autoritățile naționale responsabile de implementarea prezentului Program, care vor asigura instruirea periodică a experților, inclusiv în vederea comunicării eficiente cu mass-media. Instituțiile naționale de profil vor asigura includerea reprezentanților mass-media ai instituțiilor și autorităților relevante pentru participare la instruirile specializate privind formarea capacităților de mediatizare în domeniul neproliferării ADM și contracarării amenințărilor CBRN.

21. În partea acțiunilor orientate pentru sporirea conștientizării publice un accent aparte se va pune pe educarea tinerei generații referitor la pericolele proliferării ADM, a amenințărilor și a riscurilor CBRN. În scopul realizării OG3 privind asigurarea comunicării eficiente și coordonate dintre autoritățile responsabile și creșterea gradului de informare a publicului despre pericolele, amenințările și urgențele cauzate de ADM și CBRN vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

1) informarea publicului cu privire la pericolele și amenințările conexe proliferării materialelor ADM și CBRN;

2) introducerea în procesul educațional a cursurilor pe subiecte vizând neproliferarea ADM și atenuarea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare;

3) elaborarea și diseminarea materialelor informative, inclusiv vizând cele mai bune practici, lecții și cunoștințe atribuite măsurilor de protecție în cazul evenimentelor CBRN și amenințărilor ADM;

4) organizarea evenimentelor pentru schimbul de informații la nivel local, regional, internațional, inclusiv privind metodele de prognozare a amenințărilor CBRN și ADM.

Capitolul V

IMPACTUL ȘI ESTIMAREA COSTURILOR

22. Pentru implementarea cu succes a prezentului Program sunt necesare resurse umane, financiare și tehnice:

1) *resursele umane* – vor fi constituite din personalul autorităților menționate în capitolul VII, cadrele pedagogice și de cercetare, precum și experții externi;

2) *resursele financiare* – în contextul finanțării, prezentul Program urmează să se bazeze pe principiile de sinergie și complementaritate dintre resursele financiare publice și cele atrase, inclusiv de la partenerii de dezvoltare. Așadar, implementarea prezentului Program urmează a fi asigurată prin participarea tuturor autorităților menționate la subpct. 1) și a altor autorități relevante, inclusiv cele externe, prin realizarea obiectivelor trasate de către fiecare instituție parte a Programului, cu un efect important asupra mediului de afaceri, a celui social, administrativ și de securitate, inclusiv asupra securității ecologice a Republicii Moldova;

3) *resursele tehnice* – resursele tehnice acoperă totalitatea necesităților pentru managementul programelor și al proiectelor prevăzute pentru reducerea riscurilor, a pericolelor și amenințărilor provenite de la armele de distrugere în masă, amenințările de ordin chimic, biologic, radiologic și nuclear și vectorii acestora, precum și contribuirea la asigurarea securității la nivel național, regional și global.

23. Acțiunile care țin de elaborarea și implementarea cadrului normativ sunt realizate nemijlocit de către autoritățile administrației publice centrale și nu condiționează costuri suplimentare celor prevăzute în bugetul de stat.

24. Concomitent pentru implementarea prezentului Program vor fi atrase proiecte de asistență tehnică și donații prevăzute pentru întărirea capacității

instituționale și umane, a sistemelor de laborator și a celor informaționale etc.

25. În conformitate cu pct. 2 din hotărâre, finanțarea implementării măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea prezentului Program se va realiza în limitele alocațiilor aprobate în acest scop în bugetele autorităților responsabile, precum și din alte surse legal constituite. În acest sens nu este prevăzută constituirea unui buget separat.

26. Totodată, autoritățile publice centrale sunt responsabile de prezentarea propunerilor în procesul de elaborare a CBTM și a proiectului legii bugetare anuale. Obiectivele-țintă ale prezentului Program și ale revizuirilor sale ulterioare constituie puncte de reper pentru elaborarea planului de acțiuni și pentru stabilirea necesităților financiare în scopul implementării acestuia.

27. În programarea cheltuielilor și definirea perspectivelor de accesare a diferitelor surse de finanțare sunt luate în calcul actualele tendințe ale conformării Republicii Moldova la rigorile internaționale, inclusiv cele ale Uniunii Europene în domeniul CBRN. În calitate de surse suplimentare de finanțare și asistență pentru realizarea obiectivelor prezentului Program pot fi îndeplinite, prin intermediul proiectelor de asistență tehnică internațională, inclusiv:

1) Inițiativa UE privind centrele de excelență CBRN, prin intermediul proiectelor de asistență tehnică:

a) Proiectul 88 „Consolidarea pregătirii medicale CBRN și capacitățile de răspuns în țările din Europa de Sud-Est și de Est” (*Strengthening of CBRN Medical Preparedness and Response Capabilities in SEE countries*);

b) Proiectul 100 „Consolidarea măsurilor de biosiguranță și biosecuritate la nivelul de primă linie” (*Strengthening of front-line biosafety and biosecurity Measures*);

c) Proiectul 101 „Îmbunătățirea protecției și securității infrastructurii critice CBRN” (*Enhance of CBRN critical Infrastructure Protection and Security*) etc.

2) Programele și proiectele din domeniul neproliferării ADM/CBRN, al controlului comerțului cu mărfuri strategice, al combaterii terorismului CBRN, inițiativele lansate de organisme internaționale sau partenerii externi pe linie bilaterală ai Republicii Moldova, precum și alte surse admise de lege.

28. Pentru obținerea finanțării suplimentare pentru realizarea obiectivelor prezentului Program, instituțiile naționale de profil pot accesa direct organisme internaționale, partenerii externi pe linie bilaterală, alte surse străine, inclusiv cele care nu fac parte din resursele structurale și de coeziune. Procesul de coordonare și management al asistenței externe va fi realizat prin intermediul Cancelariei de Stat, în conformitate cu prevederile legislației naționale.

29. Rezultatele produse în urma implementării prezentului Program vor răspunde necesităților de dezvoltare durabilă a securității în domeniile activităților chimice, biologice, radiologice și nucleare și vor prevedea o utilizare cât mai eficientă și transparentă a resurselor alocate. Prin realizarea prevederilor prezentului Program urmează a fi atinse următoarele rezultate:

1) reducerea riscurilor CBRN și a impactului cauzat de acestea și reducerea la minim a posibilității producerii evenimentelor CBRN, dar și limitarea consecințelor acestora, în cazul în care s-ar produce astfel de evenimente;

2) stabilirea unui mecanism de interacțiune și conlucrare dintre autoritățile administrației publice centrale și locale, agenții economici, indiferent de forma de proprietate, instituțiile de învățământ și cercetare, precum și a unui mecanism eficient de coordonare a acțiunilor pentru realizarea obiectivelor de contracarare a dezvoltării și proliferării ADM și a amenințărilor CBRN;

3) consolidarea capacităților instituțiilor specializate și a autorităților administrației publice locale și centrale pentru prevenirea producerii evenimentelor cu implicarea materialelor CBRN, precum și pentru eventuala gestionare a situațiilor de criză generate;

4) cunoașterea caracteristicilor și a formelor de manifestare a riscurilor, realizarea, în timp scurt, în mod organizat și printr-o concepție unică, a măsurilor necesare, credibile, realiste și adecvate de protecție a populației în cazul declanșării evenimentelor CBRN, în scopul eliminării riscului sau al limitării pierderilor de vieți omenești, a valorilor materiale și în scopul protecției mediului;

5) prevenirea și protecția împotriva evenimentelor CBRN a infrastructurii economice existente și garantarea oportunităților economice ale generațiilor viitoare;

6) protecția populației și a comunităților umane împotriva evenimentelor CBRN, prin asigurarea unui nivel de educație preventivă, instruire și implicarea activă în procesul de educație a populației;

7) asigurarea unui echilibru dintre dezvoltarea economico-socială și problemele ce generează riscuri pentru societate, securitatea statului și protecția mediului.

30. Totodată, prin implementarea prezentului Program va fi realizat obiectivul fundamental al acestuia de creare a unui sistem național eficient de management al riscurilor și al urgențelor (crizelor) potențiale în domeniul neproliferării ADM și materialelor CBRN pentru asigurarea securității statului și a populației, prin îmbunătățirea continuă a securității fizice și a protecției fizice a obiectivelor și materialelor CBRN.

Capitolul VI

RISCURILE DE IMPLEMENTARE

31. În procesul implementării prezentului Program este posibilă apariția a diverse bariere și riscuri, astfel au fost anticipate potențialele riscuri și măsurile de diminuare a acestora.

32. În cazul neîndeplinirii acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea prezentului Program și/sau al nerespectării termenelor de realizare a acestora vor fi întreprinse următoarele măsuri:

- 1) monitorizarea situației, inclusiv a evoluției acesteia;
- 2) identificarea și evaluarea cauzelor care au dus la neconformități sau întârzieri;
- 3) adoptarea unor măsuri de repunere în grafic a activităților și de înlăturare a consecințelor negative;
- 4) intensificarea cooperării cu misiunile, organizațiile și agențiile europene, în vederea obținerii asistenței pentru gestionarea situației.

33. La implementarea prezentului Program ar putea fi întâmpinate următoarele riscuri:

- 1) asigurarea tehnico-materială insuficientă a laboratoarelor și a centrelor de cercetare, lipsa sau insuficiența personalului tehnic și a specialiștilor din domeniul securității în activitățile CBRN, problemele de ordin tehnic ale sistemelor tehnice, ale echipamentelor utilizate, lipsa sau insuficiența instituțiilor științifice și de cercetare, de educație și formare din domeniul respectiv;
- 2) resursele umane limitate, inclusiv cele financiare. Lipsa unei politici proactive în domeniul reglementării activităților în siguranță a CBRN, care ar asigura o finanțare adecvată și o sustenabilitate a acțiunilor menite să reducă riscurile conexe activităților CBRN;
- 3) lipsa sau insuficiența donatorilor și a resurselor financiare necesare pentru implementarea prezentului Program;
- 4) capacitățile insuficiente de absorbție a asistenței externe; și
- 5) insuficiența personalului calificat pentru realizarea tuturor obiectivelor stabilite.

Capitolul VII

ROLUL ȘI RESPONSABILITĂȚILE AUTORITĂȚILOR ȘI INSTITUȚIILOR

34. La implementarea prezentului Program vor participa, conform competențelor instituționale, următoarele instituții:

1) Ministerul Afacerilor Externe (în calitate de coordonator interinstituțional în domeniul cooperării internaționale, al protecției intereselor cetățenilor în afara țării);

2) Ministerul Mediului cu subdiviziunile sale structurale interne și instituțiile subordonate (Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, precum și, după caz, Agenția de Mediu cu agențiile teritoriale, Inspectoratul pentru Protecția Mediului cu inspecțiile raionale și alte instituții subordonate);

3) Ministerul Afacerilor Interne și instituțiile subordonate (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Inspectoratul General al Poliției);

4) Ministerul Sănătății (în comun cu Agenția Națională pentru Sănătate Publică și instituțiile medico-sanitare);

5) Ministerul Apărării;

6) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;

7) Ministerul Finanțelor (în comun cu Serviciul Vamal);

8) Serviciul de Informații și Securitate (în calitate de instituție partener);

9) Procuratura Generală (în calitate de instituție partener);

10) Ministerul Educației și Cercetării (cu instituțiile de cercetări din subordine) și alte autoritățile menționate în Planul de acțiuni privind implementarea prezentului Program;

11) Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

35. Autoritățile publice de resort implicate în implementarea prezentului Program vor realiza funcțiile și atribuțiile lor funcționale în domeniul prevenirii, detectării, răspunsului, atenuării și informării, după cum urmează:

Autoritatea națională	Agențiile/ alte autorități	Instituțiile partenere	Rolul și responsabilitățile
Ministerul Afacerilor Interne	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență		Desfășurarea activităților de căutare, de salvare-deblocare, de cercetare inginerescă, chimică, bacteriologică și radiologică, de decontaminare, de acordare a primului ajutor calificat, precum și întreprinderea altor măsuri de protecție a populației care a avut de suferit în urma unor accidente sau a unor situații care le-au pus viața și sănătatea în pericol; informarea populației despre situațiile excepționale prognozate ori deja produse, despre consecințele acestora, precum și despre asigurarea apărării împotriva incendiilor, a securității chimice și radiative, a protecției medico-biologice și genetice
	Inspectoratul General al		Implementarea politicilor statului în domeniul managementului integrat al frontierei de stat.

	Poliției de Frontieră		Monitorizarea, colectarea și analiza informației pentru realizarea acțiunilor de prevenire, depistare și contracarare a traficului ilicit transfrontalier cu materiale CBRN
	Inspectoratul General al Poliției		Participarea subdiviziunilor competente din subordinea Inspectoratului General al Poliției: - la desfășurarea intervenției antiteroriste, cu asigurarea mijloacelor și a tehnicii speciale; - la activitățile de prevenire, descoperire, constatare și investigare a infracțiunilor cu implicarea substanțelor CBRN
Ministerul Sănătății	Agencia Națională pentru Sănătate Publică		Coordonator al acțiunilor de mobilizare a resurselor, de pregătire a capacităților de răspuns și de acordare a expertizei la urgențele de tip CBRN conexe sănătății publice; monitorizarea implementării și organizarea măsurilor de sănătate publică la frontieră în conformitate cu prevederile Regulamentului Sanitar Internațional (2005); comunicarea și sensibilizarea populației privind pericolele și riscurile pe care le prezintă materialele CBRN pentru sănătatea umană
Ministerul Mediului	Agencia Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice		Autoritatea de reglementare a activităților nucleare și radiologice: - reglementarea activităților radiologice și nucleare conexe neproliferării materialelor radioactive și nucleare; - reglementarea desfășurării și supravegherea în siguranță a activităților nucleare și radiologice, a deținerii și a utilizării materialelor și substanțelor radioactive și nucleare; - evidența de stat a materialelor radioactive și nucleare; - asigurarea evaluării și caracterizării situației radiologice; - sprijinirea autorităților specializate prin consultanță pentru evenimentele ce implică substanțe radioactive și nucleare; - evidența entităților naționale care desfășoară activități radiologice și nucleare; - asigurarea regimului de garanții nucleare și a neproliferării armelor nucleare; - stabilirea unui punct național de contact cu Agenția Internațională pentru Energia Atomică
Ministerul Apărării			Susținerea operațiunilor naționale de neproliferare a ADM și a materialelor CBRN cu expertiză și logistică;

			apărarea militară națională prin suport operațional la amenințările ADM și CBRN; participarea, în limitele prevederilor legale, la eforturile internaționale militare de neproliferare și eliminarea riscurilor CBRN
Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal		Administrarea legislației naționale în domeniul traficului de mărfuri și călători, gestionarea controlului vamal, asigurarea implementării prevederilor legale privind controlul exportului, reexportului, importului și al tranzitului de mărfuri; participarea, în limitele prevederilor legale, la operațiunile naționale de neproliferare a ADM și a materialelor CBRN; asigurarea primului răspuns în cazuri de evenimente conexe materialelor CBRN în punctele de trecere a frontierei de stat, cât și în zonele de control vamal din interiorul țării; elaborarea și realizarea unui sistem de măsuri orientate spre prevenirea, detectarea și contracararea traficului ilicit de materiale CBRN și ADM în punctele de trecere a frontierei de stat (în posturile vamale); promovarea culturii securității CBRN prin desfășurarea activităților de instruire
Serviciul de Informații și Securitate			Implementarea politicii securității naționale a statului; consilierea Guvernului și informarea autorităților naționale despre amenințările și potențialele riscuri de ADM și CBRN care pot afecta securitatea națională și siguranța publică a cetățenilor; coordonarea răspunsului general la nivel național la incidentele teroriste, inclusiv incidentele CBRN comise pe teritoriul național, precum și coordonarea suportului guvernamental în teritoriu; elaborarea și realizarea unui sistem de măsuri orientate spre descoperirea, prevenirea și contracararea grupărilor (asociațiilor) criminale transfrontaliere specializate în traficul ilicit de materiale CBRN și ADM, dacă prin aceasta se aduce atingere intereselor securității de stat
		Procuratura Generală	Organul care are competența de a conduce activitatea organelor de urmărire penală în cazul comiterii infracțiunilor în care sunt utilizate materialele CBRN sau care exercită urmărirea penală în astfel de cazuri. Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale are competența de a exercita urmărirea penală în cazul comiterii infracțiunilor cu caracter terorist, în cazul sustragerii, al deținerii, al confecționării sau al

			utilizării materialelor/dispozitivelor radioactive ori a instalațiilor nucleare, al atacului asupra unei instalații nucleare, precum și al infracțiunilor în care sunt utilizate materialele CBRN și care au fost săvârșite de către un grup criminal organizat
Ministerul Educației și Cercetării	Universitatea de Stat din Moldova; Universitatea Tehnică a Moldovei		În contextul autonomiei universitare, elaborarea curriculei de către instituțiile de învățământ superior, centrele de formare profesională continuă și alte tipuri de instituții sau organizații publice și private care oferă programe de formare profesională, autorizate provizoriu sau acreditate, și sunt abilitate pentru această activitate în conformitate cu legislația privind introducerea în procesul educațional a unor cursuri opționale în domeniile drept, științe chimice, biologice, fizice etc. referitoare la subiectele privind neproliferarea ADM și atenuarea riscurilor CBRN
	Universitatea de Stat din Moldova; Universitatea Tehnică a Moldovei	Institutul de Fizică; Institutul de Chimie; Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor; Institutul de Microbiologie și Biotehnologie	Oferirea suportului științific și de expertiză; desfășurarea cercetărilor științifice în domeniile vizate de prezentul Program și de legislația privind amenințările ADM și CBRN
Ministerul Afacerilor Externe			Coordonatorul interinstituțional în domeniul cooperării internaționale și al protecției intereselor cetățenilor în afara țării
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Agencia Servicii Publice		Reglementarea, autorizarea și controlul comerțului cu mărfuri strategice în scopul asigurării securității naționale, exportului, reexportului, importului, tranzitului acestora, inclusiv al produselor cu dublă utilizare, al produselor militare și al celor supuse controlului la nivel național; actualizarea periodică a listei materialelor cu dublă utilizare prin ajustarea acestora în conformitate cu modificările operate la nivel european

Capitolul VIII

PROCEDURI DE MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RAPORTARE

36. Realizarea măsurilor prevăzute în prezentul Program și raportarea progresului atins urmează a fi efectuate în două etape. Aceasta se datorează

complexității subiectelor și acțiunilor care necesită a fi realizate pe parcursul implementării lui de către fiecare autoritate publică parte a Programului:

1) etapa 1 (2025-2026) – evaluarea, perfecționarea și armonizarea cadrului normativ existent cu legislația europeană și tratatele internaționale de neproliferare la care Republica Moldova este parte, precum și standardele ONU, UE și OSCE în domeniul CBRN, inclusiv implementarea prevederilor actelor normative;

2) etapa a 2-a (2027-2029) – implementarea prevederilor actelor normative și realizarea planului de acțiuni pentru perioada respectivă pentru instituțiile cu atribuții directe în controlul activităților cu materiale CBRN, conform alocațiilor bugetare aprobate pentru perioada prevăzută, inclusiv din contul proiectelor de asistență tehnică oferite instituțiilor cu atribuții directe în controlul activităților cu materiale CBRN de către partenerii de dezvoltare pentru implementarea prevederilor actelor normative și pentru realizarea planului de acțiuni pentru perioada respectivă.

37. Procesul de monitorizare și raportare se va realiza pe parcursul perioadei de implementare a prezentului Program în vederea stabilirii gradului de realizare a acțiunilor, a gradului de conformitate a acțiunilor întreprinse cu cele planificate, a identificării cauzelor nerealizării în termen a acțiunilor planificate și a modificărilor pentru îmbunătățirea procesului de implementare.

38. Ministerele și alte autorități administrative centrale și instituțiile publice, în limitele competențelor atribuite, vor asigura realizarea prezentului Program, raportând anual Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice acțiunile realizate, până la data de 1 martie.

39. Procesul de evaluare a implementării prezentului Program se va desfășura în vederea prezentării unei imagini obiective bazate pe relevanța, efectivitatea, eficiența, durabilitatea și impactul Programului pe termen mediu. Activitățile de evaluare privind implementarea prezentului Program, de asemenea, se vor realiza după cum urmează:

1) după prima etapă de implementare se va elabora un raport de evaluare intermediară pentru 2 ani;

2) după finalizarea perioadei de realizare a prezentului Program se va elabora un raport de evaluare finală pentru 5 ani.

40. Rapoartele de evaluare vor conține:

1) sumarul executiv (descrierea scopului și a obiectivelor prezentului Program, rezultatele obținute în procesul de implementare, concluziile și recomandările principale);

2) introducerea (descrierea succintă a prezentului Program, a scopului evaluării, a metodelor de evaluare și a constrângerilor în procesul de evaluare);

3) constatările (prezentarea detaliată a rezultatelor evaluării, în conformitate cu criteriile de relevanță, de eficacitate, de eficiență, de durabilitate și, în cazul evaluării finale, impactul prezentului Program);

4) concluziile (descrierile succinte ale concluziilor făcute în baza evaluării);

5) recomandările (descrierea activităților recomandate pentru îmbunătățirea situației din domeniul sau subdomeniul inclus în prezentul Program și a documentului propriu-zis, în cazul evaluării intermediare).

41. În scopul evaluării suficienței și calității rapoartelor intermediare și finale privind implementarea și realizarea prezentului Program, precum și a măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea acestuia, pe lângă Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice se va institui Consiliul de coordonare interinstituțional pentru neproliferarea ADM și a CBRN, format din câte un reprezentant al Serviciului de Informații și Securitate (instituție partener), al Ministerului Afacerilor Externe, al Ministerului Mediului, al Ministerului Sănătății, al Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, al Ministerului Afacerilor Interne, al Serviciului Vamal și din alte instituții, după caz.

42. Perioada de implementare a prezentului Program poate fi revizuită și extinsă în funcție de evoluțiile în domeniul de neproliferare a ADM și al amenințărilor CBRN și/sau în funcție de gradul de îndeplinire a prevederilor acestuia. Evaluarea gradului de implementare a Planului de acțiuni privind implementarea prezentului Program va fi utilizată la revizuirea documentului de planificare a acestuia și la planificarea următoarelor intervenții de politici publice.

43. Ministerul Mediului va asigura:

1) prezentarea în termen a rapoartelor consolidate de evaluare intermediară și finală privind implementarea prezentului Program la adresa Guvernului;

2) publicarea rapoartelor anuale de progres și a rapoartelor de evaluare intermediară și finală a prezentului Program pe site-ul web oficial al autorității.

Anexă
la Programul național de neproliferare a armelor de distrugere
în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările
chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029

PLANUL DE ACȚIUNI

privind implementarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029

Nr. crt.	Obiectivele specifice/ acțiunile unice identificabile	Indicatorii de monitorizare	Costurile de implementare, mii de lei					Sursa de finanțare	Termenul de realizare	Instituția responsabilă	Instituțiile coresponsabile
			2025	2026	2027	2028	2029				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Obiectivul general 1. Consolidarea capacităților naționale în domeniul reglementării eficiente a activităților CBRN, al descurajării și al prevenirii pericolelor și a amenințărilor ADM											
Obiectivul specific 1.1. Susținerea eforturilor globale de neproliferare a ADM și de combatere a riscurilor provenite de la amenințările CBRN, inclusiv prin alinierea și implementarea regimului internațional de neproliferare											
1.	Acțiunea 1.1.1: Implementarea prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte prin desfășurarea activităților tematice cu participarea experților internaționali, susținerea inițiativelor și alinierea la declarațiile adoptate și prezentarea rapoartelor privind realizarea obligațiilor ce decurg din tratatele internaționale către organizațiile internaționale de profil	1 activitate tematică cu participarea experților internaționali desfășurate; 1 inițiativă de susținere a declarațiilor la care Republica Moldova s-a aliniat; 1 raport prezentat în cadrul organizațiilor internaționale de profil privind realizarea obligațiilor ce decurg din tratatele internaționale	218,7					Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2025	Ministerul Afacerilor Externe	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Sănătății; Ministerul Apărării; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Serviciul Vamal; Serviciul de Informații și Securitate
2.	Acțiunea 1.1.2: Consolidarea cadrului normativ în domeniul neproliferării ADM și al	2 proiecte de lege: - pentru aderarea la tratatele internaționale,	189,1	189,1				Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2026	Ministerul Afacerilor Externe	Ministerul Mediului; Agenția Națională de Reglementare a

	gestionării substanțelor periculoase și a materialelor CBRN prin: - elaborarea și promovarea proiectului de lege pentru aderarea Republicii Moldova la Protocolul de amendare a Convenției de la Viena din 1963 privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, la Protocolul comun privind aplicarea Convenției de la Viena și a Convenției de la Paris și la Convenția privind compensarea suplimentară pentru daune nucleare; - elaborarea și promovarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice (consolidarea cerințelor privind restricțiile și interdicțiile la producerea, plasarea pe piață și utilizarea anumitor substanțe, amestecuri și articolele periculoase)	aprobat de Guvern și expediat Parlamentului spre examinare; - pentru modificarea Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice, aprobat de Guvern și expediat Parlamentului spre examinare									Activităților Nucleare și Radiologice
3.	Acțiunea 1.1.3: Consolidarea cooperării cu reprezentanții comunității internaționale, cu partenerii externi de dezvoltare, atât în plan bilateral, cât și în cadrul organizațiilor internaționale	5 activități tematice cu participarea experților naționali; 5 inițiative susținute, declarații la care Republica Moldova s-a aliniat	218,7	218,7	218,7	218,7	218,7	Bugetul de stat	2025-2029	Ministerul Afacerilor Externe	Ministerul Apărării; Ministerul Mediului; Ministerul Sănătății; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Serviciul Vamal; Serviciul de Informații și Securitate
4.	Acțiunea 1.1.4: Elaborarea/ajustarea cadrului normativ național la cele mai bune practici ale UE și la standardele UE în domeniul CBRN	4 acte normative elaborate sau ajustate	234,5	234,5				Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2026	Ministerul Afacerilor Externe	Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Mediului; Ministerul Sănătății; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice;

											Serviciul Vamal
Obiectivul specific 1.2. Evaluarea capacităților existente la nivel național pentru contracararea ADM/amenințărilor CBRN pentru planificarea și coordonarea activităților în domeniu											
5.	Acțiunea 1.2.1: Evaluarea/ajustarea, după caz, a cadrului legal în vederea delimitării stricte a competențelor de reacție și a altor mecanisme viabile de cooperare pe subiectele ce vizează materialele CBRN și ADM	3 acte normative evaluate/ajustate/aprobat e		389,7	389,7			Bugetul de stat	Trimestrul III, 2026	Ministerul Mediului	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Apărării; Ministerul Sănătății; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Serviciul Vamal
6.	Acțiunea 1.2.2: Depistarea și identificarea obiectivelor care utilizează sau stochează materialele CBRN	4 campanii de informare în scopul depistării, identificării, inventarierii, substanțelor/materialelor CBRN desfășurate	114,2	114,2	114,2	114,2		Bugetul de stat	Trimestrul III, 2028	Ministerul Apărării	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Inspectoratul pentru Protecția Mediului; Agenția Servicii Publice; Serviciul de Informații și Securitate; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
7.	Acțiunea 1.2.3: Consolidarea capacității și modernizarea laboratoarelor din cadrul Centrului Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor	5 laboratoare modernizate și certificate la standardul BSL	25,0	25,0	25,0	25,0		Proiect susținut de către Agenția Internațională	Trimestrul IV, 2028	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	

	pentru asigurarea biosiguranței acestora, conform standardelor BSL							nală pentru Energia Atomică			
8.	Acțiunea 1.2.4: Evaluarea vulnerabilităților, a amenințărilor și cartografierea riscurilor provenite de la obiectivele CBRN	2 pașapoarte privind amenințările și riscurile evaluate pentru fiecare obiectiv CBRN	66,9	66,9				Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2026	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică; Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor; Agencia Servicii Publice; Agencia Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Agencia de Mediu; operatori autorizați; Serviciul de Informații și Securitate
Obiectivul specific 1.3. Crearea unui sistem național eficient de management al riscurilor și urgențelor (crizelor) potențiale în domeniul neproliferării ADM și al materialelor CBRN, inclusiv al consecințelor acestora pentru asigurarea securității statului, a populației și a mediului											
9.	Acțiunea 1.3.1: Instituirea corpului de experți-formatori pentru neproliferarea ADM și a materialelor CBRN în conformitate cu angajamentele pe plan extern, relațiile cu partenerii externi, organizațiile internaționale; implementarea proiectelor de asistență tehnică	4 experți naționali-formatori pentru instruirea în cadrul autorităților responsabile instruiți	76,0	76,0				Bugetul de stat	Trimestrul III, 2026	Ministerul Afacerilor Externe	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Sănătății; Agencia Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Serviciul Vamal; Serviciul de Informații și Securitate
10.	Acțiunea 1.3.2: Dezvoltarea capacităților angajaților Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și ai Serviciului Vamal în	20 de angajați instruiți în cadrul a 5 exerciții organizate și desfășurate	218,7	218,7	218,7	218,7	218,7	Bugetul de stat	2025-2029	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul	

	prevenirea, depistarea, contracararea traficului ilicit transfrontalier cu materiale CBRN/ADM										General al Poliției de Frontieră); Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal)	
Obiectivul specific 1.4. Consolidarea sistemului național de neproliferare al ADM prin determinarea mecanismelor eficiente de reglementare, de monitorizare și control al importului, exportului, reexportului, tranzitului, transportării, transferului, utilizării, precum și prin revizuirea și actualizarea listelor, a procedurilor și a condițiilor de transfer al mărfurilor strategice conform standardelor internaționale stabilite												
11.	Acțiunea 1.4.1: Evaluarea și actualizarea listei mărfurilor strategice supuse controlului comerțului cu mărfuri strategice	5 liste ale mărfurilor strategice evaluate și actualizate	66,9	66,9	66,9	66,9	66,9	Bugetul de stat	2025-2029	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Ministerul Finanțelor; Agenția Servicii publice; Serviciul Vamal; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice	
12.	Acțiunea 1.4.2: Preluarea și implementarea Sistemului informațional „Stratlink”	Sistemul informațional „Stratlink” implementat	105,5					Bugetul de stat	Trimestrul II, 2025	Agenția Servicii Publice		
13.	Acțiunea 1.4.3: Consolidarea capacităților de monitorizare și control al traficului de mărfuri periculoase	20 de cazuri de depistare a mărfurilor periculoase neautorizate	66,9	66,9	66,9	66,9	66,9	Bugetul de stat	2025-2029	Agenția Națională Transport Auto	Agenția Navală; Autoritatea Aeronautică Civilă; Calea Ferată din Moldova; Serviciul Vamal	
14.	Acțiunea 1.4.4: Instituirea Registrului național de evidență a laboratoarelor bacteriologice	Registru creat și funcțional	66,9	66,9	66,9	66,9		Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2028	Ministerul Sănătății	Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;	
15.	Acțiunea 1.4.5: Inventarierea/înregistrarea materialelor CBRN	100 de obiective și materialele CBRN înregistrate, gestionate și actualizate	66,9	66,9				Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2026	Ministerul Mediului; Ministerul Sănătății; Ministerul	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Agenția Servicii Publice;	

											Agriculturii și Industriei Alimentare	Agencia Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Agencia Națională pentru Sănătate Publică; Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică; Inspectoratul pentru Protecția Mediului; Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor
Obiectivul specific 1.5. Identificarea și stabilirea mecanismelor de combatere a traficului ilicit de mărfuri strategice pertinente proliferării ADM și materialelor CBRN în scopul depistării și eliminării oricăror manipulări de către entitățile nestatale (actori nestatali, teroriști, organizații radicaliste etc.)												
16.	Acțiunea 1.5.1: Asigurarea interacțiunii dintre organele naționale de profil, precum și cooperarea cu partenerii externi în scopul identificării, al documentării și al contracarării activității grupurilor criminale implicate în contrabandă și comercializarea ilicită a materialelor CBRN și ADM, inclusiv a celor cu dublă utilizare	Activități desfășurate în scopul identificării și documentării de grupări/organizații criminale implicate în contrabandă cu materiale CBRN/ADM	218,5						Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2025	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției); Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal)	Inspectoratul Național de Investigații; Agenția Servicii Publice; Ministerul Afacerilor Externe
Obiectivul general 2. Consolidarea capacităților naționale în domeniul detectării, al pregătirii și al răspunsului la evenimentele CBRN, prin asigurarea autorităților competente cu mijloacele și echipamentele necesare și pregătirea personalului pentru utilizarea și urmarea procedurilor standard de operare												
Obiectivul specific 2.1. Crearea și consolidarea sistemelor instituționale de instruire în domeniul reacției la evenimentele CBRN												
17.	Acțiunea 2.1.1: Crearea sistemului instituțional de instruire, sustenabil în domeniul reacționării la evenimentele CBRN în cadrul fiecărei instituții participante la proces, ținând cont de competențele instituționale	Sistem stabilit; curriculum instituțional de instruire elaborat și dezvoltat	66,9	66,9					Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2026	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență); Ministerul	Agencia Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Serviciul de Informații și Securitate Inspectoratul General

										Sănătății (Agenția Națională pentru Sănătate Publică); Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal)	al Poliției de Frontieră
18.	Acțiunea 2.1.2: Elaborarea și aprobarea Planului instituțional de instruire privind măsurile de prevenire, pregătire și răspuns la pericolele și amenințările CBRN și ADM	1 plan instituțional de instruire elaborat și aprobat	66,9					Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2025	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență); Ministerul Sănătății (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență); Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal)	Ministerul Apărării; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; Ministerul Afacerilor Externe; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Serviciul de Informații și Securitate; Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
19.	Acțiunea 2.1.3: Instruirea profesională continuă a personalului implicat în acțiuni de prevenire și răspuns la pericolele și amenințările CBRN și ADM	5 activități (ateliere, cursuri, seminare de instruire etc.) desfășurate; 20 de persoane instruite din fiecare instituție; 3 exerciții de stat major și de teren organizate	218,7	218,7	218,7	218,7	218,7	Bugetul de stat	2025-2029	Ministerul Apărării	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Externe; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Serviciul Vamal; Agenția Națională de Reglementare a

											Activităților Nucleare și Radiologice; Serviciul de Informații și Securitate
20.	Acțiunea 2.1.4: Introducerea în procesul educațional al cursurilor opționale pe subiecte vizând neproliferarea armelor de distrugere în masă și atenuării riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare	2 cursuri implementate; 20 de persoane instruite/ calificate	218,7	218,7				Bugetul de stat	Trimestrul III, 2026	Ministerul Educației și Cercetării	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”; Serviciul Vamal; Universitatea de Stat din Moldova; Universitatea Tehnică a Moldovei; centrele de formare profesională continuă; instituțiile sau organizațiile publice și private care oferă programe de formare profesională
Obiectivul specific 2.2. Asigurarea securității fizice în activitățile CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere, achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.)											
21.	Acțiunea 2.2.1: Dotarea cu echipament special pentru depistarea și identificarea materialelor CBRN	10 mijloace de detectare a materialelor radiologice și nucleare procurate; 10 mijloace de identificare a materialelor CBRN procurate	100,0	100,0				Surse externe: AIEA, OMS	Trimestrul IV, 2026	Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției de Frontieră)	Serviciul Vamal; Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Serviciul de Informații și Securitate
22.	Acțiunea 2.2.2: Mentenanța și metrologia echipamentelor speciale de detectare și control în domeniul ADM/CBRN	20 de persoane pregătite pentru întreținere și reparație a echipamentelor speciale de detectare și control;	118,8	118,8	118,8	118,8	118,8	Bugetul de stat	2025-2029	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al	Agenția Națională pentru Sănătate Publică

		10 echipamente supuse controlului metrologic; 10 instalații de încărcare cu oxigen a aparatelor de respirație autonomă									Poliției de Frontieră, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență); Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal)	
23.	Acțiunea 2.2.3: Controlul și supravegherea obiectivelor ce dețin materiale CBRN	Obiective CBRN verificate	771,5	771,5	771,5	771,5	771,5	Bugetul de stat	2025-2029	Ministerul Mediului; Ministerul Sănătății; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Inspectoratul pentru Protecția Mediului; Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică; Agenția Servicii Publice; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului „Nicolae Dima”	
Obiectivul specific 2.3. Dezvoltarea și aprobarea reglementărilor din domeniul securității fizice în domeniul CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere, achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.)												
24.	Acțiunea 2.3.1: Elaborarea și implementarea cadrului normativ cu privire la protecția fizică a obiectivelor ce utilizează, păstrează sau stochează substanțe chimice	2 acte normative privind asigurarea protecției fizice implementate, elaborate și aprobate	189,1	189,1				Bugetul de stat	Trimestrul III, 2026	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Ministerul Sănătății; Ministerul Mediului; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Agentia	

	periculoase sau materiale biologice contagioase ce se atribuie la CBRN										Națională pentru Sănătate Publică; Agenția de Mediu
Obiectivul general 3. Asigurarea comunicării eficiente și coordonate dintre autoritățile responsabile și creșterea gradului de informare a publicului despre pericolele, amenințările și urgențele cauzate de ADM și CBRN											
Obiectivul specific 3.1. Stabilirea unui mecanism de conlucrare dintre autoritățile administrației publice centrale și locale, agenții economici, indiferent de forma de proprietate, instituțiile științifice, precum și a unui mecanism eficient de coordonare a acțiunilor pentru realizarea obiectivelor de contracarare a proliferării ADM și a amenințărilor CBRN											
25.	Acțiunea 3.1.1: Elaborarea procedurilor standard de operare în medii contaminate cu CBRN și pentru răspuns rapid la incidente/accidente CBRN pentru toate instituțiile abilitate, prin integrarea și testarea acestora în cadrul antrenamentelor, exercițiilor, aplicațiilor comune de stat major și în teren, cu antrenarea forțelor de intervenție (prima și a doua linie de apărare) din cadrul instituțiilor de stat abilitate	Procedura instituțională standard de operare în medii contaminate aprobată și răspunsul rapid la incidentele/accidentele cu materiale/substanțe CBRN	133,7					Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2025	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Inspectoratul General al Poliției de Frontieră); Ministerul Sănătății; Ministerul Mediului; Ministerul Apărării	Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Agenția de Mediu; Serviciul Vamal
Obiectivul specific 3.2. Menținerea și dezvoltarea continuă a sistemului de reacție din cadrul autorităților publice de resort, asigurarea funcționării sectoarelor de importanță vitală pentru stat prin protecția infrastructurii critice și informarea societății											
26.	Acțiunea 3.2.1: Promovarea culturii securității CBRN prin desfășurarea activităților de instruire	4 cursuri de formare sau perfecționare desfășurate anual de fiecare autoritate	118,8	118,8	118,8	118,8	118,8	Bugetul de stat	2025-2029	Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice	Ministerul Sănătății; autoritățile publice centrale care au în subordine instituții ce dețin/utilizează materiale CBRN; Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Serviciul Vamal

27.	Acțiunea 3.2.2: Elaborarea în comun a măsurilor de menținere a protecției fizice în cadrul entităților naționale care dețin/utilizează materiale CBRN	3 măsuri de menținere a protecției fizice elaborate și aprobate	100,3	100,3				Bugetul de stat	Trimestrul III, 2026	Ministerul Mediului; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență); Ministerul Sănătății	Agencia Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Agenția Servicii Publice; Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică; Serviciul de Informații și Securitate
Obiectivul specific 3.3. Elaborarea și aplicarea mecanismului de comunicare și informare a publicului larg despre pericolele, amenințările și incidentele CBRN											
28.	Acțiunea 3.3.1: Elaborarea și diseminarea materialelor, a celor mai bune practici, a lecțiilor și a cunoștințelor atribuite măsurilor de protecție în cazul evenimentelor CBRN și al amenințărilor ADM	10 materiale elaborate și diseminate	114,2	114,2	114,2			Bugetul de stat	Trimestrul IV, 2027	Ministerul Sănătății	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Afacerilor Externe; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Serviciul Vamal
29.	Acțiunea 3.3.2: Organizarea evenimentelor (atelier de lucru, exerciții de stat major) pentru schimbul de informații la nivel regional/ internațional, inclusiv privind metodele de prognoză și preîntâmpinare a amenințărilor CBRN și ADM	4 evenimente organizate; 20 de participanți la activitățile desfășurate	218,7	218,7	218,7	218,7	218,7	Bugetul de stat	2025-2029	Ministerul Afacerilor Externe	Agencia Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Ministerul Sănătății; Agenția Servicii Publice; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Vamal; Agenția Națională

											pentru Sănătate Publică; Serviciul de Informații și Securitate
			Costul total: 15 395,2								

Notă de fundamentare
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 este elaborat de către Grupul de lucru interdepartamental condus de Ministerul Afacerilor Externe și Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (*în continuare* - ANRANR).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Riscul proliferării armelor de distrugere în masă (*în continuare* - ADM) și amenințările de ordin chimic, biologic, radiologic și nuclear (*în continuare* - CBRN) continuă să reprezinte provocări serioase la adresa păcii și securității internaționale. Acestea înregistrează o tendință ascendentă în ultima perioadă, în particular în ceea ce privește utilizarea substanțelor chimice. Evoluțiile pe arena internațională, progresul tehnologic, diversificarea fenomenelor de criză și multiplicarea acestora, instabilitatea la nivel regional, proliferarea armelor de distrugere în masă și a materialelor CBRN, a tehnologiilor, precum și a armamentelor și mijloacelor letale neconvenționale, accesul neautorizat la acestea, amploarea fenomenului terorist pe plan mondial, intensificarea comerțului ilicit cu muniții și materiale radioactive, cu agenți biologici și chimici - toate acestea evidențiază necesitatea formulării unei viziuni coordonate a comunității internaționale în raport cu riscul proliferării ADM și a amenințărilor CBRN pentru o evaluare obiectivă a pericolelor și eventualelor consecințe ale acțiunilor ostile, necontrolate sau accidentale cu implicarea ADM și materialelor CBRN și întreprinderea măsurilor de combatere a acestora.

În acest sens, elaborarea unei viziuni și politici naționale în domeniu, consolidarea capacităților țării și sporirea eficienței măsurilor de contracarare a pericolelor și amenințărilor provenite de la proliferarea ADM, materialelor CBRN și a vectorilor acestora constituie o necesitate dictată de evoluțiile pe arena internațională și cea regională și un interes firesc al Republicii Moldova. Acest interes este dictat inclusiv din perspectiva asigurării securității naționale și a contribuției eficiente a țării noastre la consolidarea păcii și securității atât la nivel regional, cât și global, factori care au constituit mobilul elaborării Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 (*în continuare* – *Program CBRN*).

Scopul prezentului Program rezidă în consolidarea capacităților naționale și întreprinderea măsurilor pentru a asigura securitatea statului prin contracararea pericolelor și amenințărilor provenite de la armele de distrugere în masă, amenințările de ordin chimic, biologic, radiologic și nuclear și vectorii acestora, precum și contribuirea la asigurarea securității la nivel regional, astfel încât Republica Moldova să reprezinte o sursă de stabilitate și securitate.

Programul CBRN este elaborat în vederea implementării Strategiei securității naționale a Republicii Moldova, care prezintă viziunea Președintelui Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023, precum și întru executarea Planului Național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023.

În același timp, statutul de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană dictează necesitatea accelerării armonizării legislației pentru asigurarea securității naționale și conformării legislației naționale și punerea în aplicare deplină a prevederilor Rezoluției 1540 (2004) cu privire la neproliferarea armelor de distrugere în masă a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (*în continuare* - ONU), a tratatelor și convențiilor internaționale în domeniul neproliferării ADM, gestionării materialelor CBRN și a vectorilor acestora, documentelor și politicilor relevante

ale ONU, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (*în continuare* – OSCE), Uniunii Europene în această materie, precum și implementarea prevederilor acestora la nivel național.

Este de menționat că, Programul CBRN a fost elaborat în baza Planului de acțiuni regional pentru Europa de Est și Sud-Est privind reducerea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) pentru perioada 2022-2027, aprobat în cadrul Inițiativei Centrelor de Excelență ale Uniunii Europene pentru contracararea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (*în continuare* – EU CBRN CoE). Programul urmează să aducă contribuția Republicii Moldova la implementarea Planului regional și obiectivelor trasate de Uniunea Europeană în domeniu pentru consolidarea securității pe continentul european.

Mai mult decât atât, proiectul în cauză se înscrie în prevederile articolului 9 „Armele de distrugere în masă” alin. (1) al Titlului II „*Dialogul politic și reformele, cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate*” din Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014, și ratificat prin Legea nr. 112/2014, precum și va contribui la realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în cadrul acestui tratat internațional.

Respectiv, aprobarea proiectului Programului CBRN și implementarea măsurilor prevăzute în Programul și Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029, anexat la prezentul Program, va contribui la:

1) reducerea riscurilor militare de proliferare a armelor de distrugere în masă și de contrabandă cu elemente componente ale acestora și reducerea riscurilor ecologice (chimice, biologice, radiologice și nucleare), menționate în pct. 20 subpct. 1) lit. c) și subpct. 4) lit. a), precum și consolidarea capacității naționale pentru atenuarea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare și combaterea proliferării armelor de distrugere în masă, prevăzută, în vederea realizării obiectivelor naționale de securitate și apărare, la pct. 28 subpct. 2) direcția de acțiune „*Ordinea și securitatea publică*” lit. k) din Strategia securității naționale a Republicii Moldova aprobată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 391/2023; și

2) realizarea directă a poziției 40 al Capitolului 31 „*Politica externă, de securitate și apărare*” (Clusterul 6 „*Relații externe*”) din Planul Național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027 sus-menționat, care prevede elaborarea și aprobarea proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2024-2029. Conform Planului Național de acțiuni sus-menționat (*în continuare* - PNA), instituția responsabilă pentru realizarea acestuia este Ministerul Mediului în parteneriatul cu ANRANR.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 (*inclusiv măsurile prevăzute în Planul de acțiuni anexat la acesta*), fiind un document de politici publice, nu reflectă acțiuni de transpunere a legislației UE.

Totodată, proiectul elaborat nu contravine legislației și abordărilor UE.

Mai mult decât atât, conform concluziilor Centrului de Armonizare a Legislației, Programul reflectă obiectivele strategice specifice naționale în domeniul neproliferării armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare, care sunt aliniate la obiectivele stabilite de Decizia (PESC) 2023/654 pentru aplicarea deplină a prevederilor Rezoluției 1540 (2004) a ONU, precum și la cele din Strategia Uniunii Europene împotriva proliferării armelor de distrugere în masă (ADM).

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

1. Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029, fiind elaborat în temeiul art. 4 lit. i) și k), art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, este constituit din șase puncte:

- 1) Pct. 1 prevede aprobarea programului nominalizat;
- 2) Pct. 2 stabilește prevederea privind realizarea aspectelor de finanțare a măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni, care este partea integrantă a proiectului Programului CBRN;
- 3) Pct. 3 obligă autoritățile și instituțiile publice responsabile de implementarea Programului CBRN de a prezenta ANRANR informația privind progresul înregistrat la executarea indicatorilor prevăzuți în Programul nominalizat, precum și stabilește termenele de prezentare a informației;
- 4) Pct. 4 obligă Ministerul Mediului de a prezenta Guvernului raportul consolidat de evaluare intermediară privind implementarea Programului până la data de 25 iulie a anului 2027 și raportul consolidat de evaluare finală privind implementarea Programului până la data de 25 iulie a anului 2030;
- 5) Prin pct. 5 se pune în sarcina Ministerului Mediului controlul asupra executării hotărâri; și
- 6) Pct. 6 stabilește că prezenta hotărâre intră în vigoare în termen de o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ceea ce corespunde prevederilor art.56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

2. Proiectul Programului CBRN: În conformitate cu prevederile pct. 10 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, proiectul Programului CBRN este constituit din partea descriptivă și planul de acțiuni.

Este de menționat că, **partea descriptivă a proiectului Programului CBRN este structurată în opt capitole care acoperă 43 puncte, precum și este însoțită cu o anexă** în care este introdus Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă (ADM) și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) pentru anii 2025-2029.

Astfel, proiectul Programului include:

1) *Capitolul I. Introducere*, care menționează importanța și circumstanțele care au condus la elaborarea Programului CBRN, scopul programului, documentele de politici publice naționale și actele internaționale care stau la baza de elaborare a proiectului Programului, corespunderea acestuia cu Strategia securității naționale a Republicii Moldova aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023, și a Planului Național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, precum și cu prevederile Art. 9 „Armele de distrugere în masă” alin. (1) al Titlului II „Dialogul politic și reformele, cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate” din Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014, și ratificat prin Legea nr. 112/2014 etc.;

2) *Capitolul II. „Analiza situației”* descrie problemele în domeniul de activitate și cauzele acestora, precum și evocă eventualele consecințe și riscuri în cazul neintervenției, fiind constituit din 4 secțiuni și anume:

- a) Secțiunea 1: Situația curentă;
- b) Secțiunea a 2-a: Riscurile, amenințările și vulnerabilitățile generate de substanțe chimice sau precursorii atribuite la ADM;
- c) Secțiunea a 3-a: Riscurile, amenințările și vulnerabilitățile biologice;
- d) Secțiunea a 4-a: Riscurile, amenințările și vulnerabilitățile radiologice și nucleare.

3) *Capitolul III. „Obiectivele generale și obiectivele specifice”* oferă descrierea obiectivelor propuse spre realizare prin implementarea Programului național și include 3 obiective generale.

a) Obiectivul general 1. *Consolidarea capacităților naționale în domeniul reglementării eficiente a activităților CBRN, descurajării și prevenirii pericolelor și amenințărilor ADM* este constituit din 5 obiective specifice;

b) Obiectivul general 2. *Consolidarea capacităților naționale în domeniul detectării, pregătirii și răspunsului la evenimente CBRN, prin asigurarea autorităților competente cu mijloacele și echipamentele necesare și pregătirea personalului pentru utilizarea și urmarea procedurilor standard de operare ADM* este constituit din 3 obiective specifice;

c) Obiectivul general 3. *Asigurarea comunicării eficiente și coordonate între autorități responsabile și creșterea gradului de informare a publicului despre pericolele, amenințările și urgențele cauzate de ADM și CBRN* este constituit din 3 obiective specifice.

4) *Capitolul IV. „Acțiunile necesare în vederea implementării obiectivelor”* reflectă acțiunile prioritare propuse spre realizare în vederea atingerii celor trei obiective generale ale Programului CBRN prevăzute în capitolul III sus-menționat.

Capitolul IV este constituit din trei secțiuni:

a) Secțiunea 1: Descurajarea și prevenirea riscurilor CBRN;

b) Secțiunea a 2-a: Detectarea, prevenirea și răspunsul;

c) Secțiunea a 3-a: Comunicarea.

5) *Capitolul V. „Impactul și estimarea costurilor”* conține descrierea succintă a resurselor financiare și non-financiare necesare pentru implementarea obiectivelor în parte cu indicarea resurselor disponibile din partea partenerilor de dezvoltare.

Astfel, finanțarea implementării măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 se vor realiza în limitele alocațiilor aprobate cu acest scop în bugetele autorităților responsabile, precum și din alte surse legal constituite.

Respectiv, în rezultatul implementării Programului CBRN, urmează fi atinse următoarele rezultate de reducere a riscurilor și a impactului pe termen lung după cum urmează:

a) diminuarea riscurilor CBRN și a daunelor cauzate populației de acestea, precum și reducerea la minim a posibilității producerii evenimentelor CBRN, dar și limitarea consecințelor acestora, în cazul în care s-ar produce astfel de evenimente;

b) stabilirea unui mecanism de conlucrare între autoritățile administrației publice centrale și locale, agenții economici, indiferent de forma de proprietate, instituțiile științifice, precum și a unui mecanism eficient de coordonare a acțiunilor pentru realizarea obiectivelor de contracarare a proliferării ADM și a amenințărilor CBRN;

c) consolidarea capacităților instituțiilor specializate și a autorităților administrației publice locale și naționale pentru prevenirea producerii evenimentelor cu implicarea materialelor CBRN, precum și pentru eventuala gestionare a acestora;

d) cunoașterea caracteristicilor și formelor de manifestare a riscurilor, realizarea, în timp scurt, în mod organizat și printr-o concepție unică, a măsurilor necesare, credibile, realiste și adecvate de protecție a populației în cazul apariției evenimentelor CBRN, în scopul eliminării riscului sau limitării pierderilor de vieți omenești, valorilor materiale și protecția mediului;

e) protecția împotriva evenimentelor CBRN a infrastructurii economice existente și garantarea oportunităților economice ale generațiilor viitoare;

f) protecția populației și a comunităților umane împotriva evenimentelor CBRN, prin asigurarea unui nivel de educație preventivă, instruire și siguranța populației;

g) asigurarea unui echilibru între dezvoltarea economică și socială, precum și protejarea mediului.

6) *Capitolul VI. „Riscurile de implementare”*, care descrie barierele și evidențiază riscurile anticipate în implementarea Programului CBRN.

7) *Capitolul VII. „Rolul și responsabilitățile ale autorităților și instituțiilor”* stabilește Lista autorităților publice de resort și partenerilor acestora implicate în implementarea prezentului Program CBRN, funcțiile și atribuțiile funcționale în domeniul prevenirii, detectării, răspunsului, atenuării și informării pentru realizarea programului etc.; și

8) *Capitolul VIII. „Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare”* descrie procesele de monitorizare, de evaluare a implementării Programului CBRN și raportare a rezultatelor atinse.

3. Proiectul Planului de acțiuni privind implementarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă (ADM) și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) pentru anii 2025-2029 este introdus în anexa la program și prezintă partea integrantă a acestui Program.

Planul de acțiuni este constituit din 29 de acțiuni.

5. Fundamentarea economico-financiară

În conformitate cu prevederile stabilite în capitolul V „Impactul și estimarea costurilor” din proiectul Programului CBRN, implementarea cu succes a Programului CBRN sunt necesare resurse umane, financiare și tehnice:

1) Resursele umane: vor fi constituite din personalul autorităților menționate în capitolul VII „Rolul și responsabilitățile ale autorităților și instituțiilor”, cadre pedagogice și de cercetare, precum și experți externi;

Respectiv, implementarea prezentului Program CBRN urmează a fi asigurată prin participarea tuturor autorităților menționate mai sus, la subpct. 1), și alte relevante, inclusiv cele externe, iar prin realizarea obiectivelor trasate de către fiecare instituție - parte a Programului, cu un efect important asupra mediului de afaceri, social, administrativ și de securitate, inclusiv securitatea ecologică, din Republica Moldova.

2) Resursele financiare: În contextul finanțării, Programul CBRN urmează să se bazeze pe principiile de sinergie și complementaritate între resursele financiare publice și cele atrase, inclusiv de la organisme internaționale, partenerii de dezvoltare. De asemenea, vor fi atrase proiecte de asistență tehnică și donații. De exemplu:

Donație: conform informației suplimentare prezentate de către Agenția Servicii Publice, pentru realizarea acțiunii 1.4.2), se fac eforturi și se întreprinde măsuri (*inclusiv cu suportul Cancelariei de Stat*) pentru a atrage și primi, prin intermediul donației, a Sistemului informațional „Stratlink” din partea Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”. Preluarea și implementarea sistemului informațional „Stratlink” va asigura gestionarea controlului asupra mărfurilor strategice pentru a preveni transferurile ilicite de bunuri și tehnologii sensibile, monitorizând și reglementând exporturile, reexporturile, tranzitul și transbordarea, precum și gestionarea licențelor pentru bunurile care părăsesc Republica Moldova către alte țări și monitorizarea bunurilor care tranzitează Republica Moldova. Totodată, cu regret, costul donației nu a fost indicat.

Alte surse externe: Conform informației prezentate de către ANSA, realizarea acțiunii 1.2.3 „*Consolidarea capacității și modernizarea laboratoarelor din cadrul I.P. „Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor” pentru asigurarea biosiguranței acestora, conform standardelor BSL*” va fi efectuată în cadrul unui proiect susținut de către Agenția Internațională pentru Energia Atomică în suma de 100,0 mii lei.

Conform informației suplimentare prezentate de către Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP), pentru realizarea acțiunii 2.2.1 „*Dotarea cu echipament special pentru depistarea și identificarea materialelor CBRN*” ANSP va fi finanțată din surse externe (OMS și AIEA) în suma de 1000 mii lei. De asemenea, finanțarea parțială a acțiunii 2.2.2 pentru mentenanța echipamentelor ANSP va fi efectuată din surse externe (OMS, fondul pandemic) în suma de 200,0 mii lei.

Finanțarea implementării măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor

provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 se vor realiza în limitele alocațiilor aprobate cu acest scop în bugetele autorităților responsabile, precum și din alte surse legal constituite.

Costul estimativ al Programului CBRN constituie **15 098,4 mii lei**.

Costul Programului acoperit din surse externe constituie aproximativ: **300,0 mii lei**.

Principalele surse de finanțare externă prevăzute în Program sunt Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA), organismele Uniunii Europene, Centrele de excelență, Organizația Mondială a Sănătății (OMS) etc. Ca a fost menționat mai sus, este atrasă și donația din partea Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” pentru stabilirea și implementarea Sistemului informațional „Stratlink”.

Instituțiile (*Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Sănătății; Ministerul Apărării; Ministerul Mediului; Ministerul Finanțelor; Ministerul Afacerilor Externe; Ministerul Apărării; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; Serviciul Vamal; Serviciul de Informații și Securitate; Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Inspectoratul pentru Protecția Mediului; Inspectoratul National pentru Supraveghere Tehnică; Inspectoratul General al Poliției de Frontieră; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice; Agenția Națională pentru Sănătate Publică; Agenția Servicii Publice; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”; Universitatea de Stat din Moldova; Universitatea Tehnică a Moldovei; Centrele de formare profesională continuă; Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului "Nicolae Dîmo"*) și subprogramele bugetare pentru care sunt prevăzute alocații sunt conforme Cadrului Bugetar pe Termen Mediu aprobat prin HG nr. 561/2024.

În același timp, pe parcursul realizării Programului CBRN se va efectua o ajustare periodică a acestor necesități la Cadrul de Cheltuieli pe Termen Mediu. Concomitent vor fi depuse eforturi și întreprinse măsurile suplimentare pentru mobilizarea resurselor interne și atragerea resurselor externe pentru realizarea Programului, inclusiv pentru dotarea autorităților și instituțiilor relevante cu echipamentul special de detectare, decontaminare, comunicare, păstrare și control, inclusiv și cel de protecție (costume și măști).

3) Resursele tehnice: Resursele tehnice acoperă totalitatea necesităților pentru managementul programelor și proiectelor prevăzute pentru reducerea riscurilor și pericolelor și amenințărilor provenite de la armele de distrugere în masă, amenințările de ordin chimic, biologic, radiologic și nuclear și vectorii acestora, precum și contribuirea la asigurarea securității la nivel național, regional și global.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 prezintă proiectul unui document de politici care cuprinde obiectivele, prioritățile naționale și activitățile necesare pentru dezvoltarea sistemului de management a riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților provocate de produse, materiale și substanțe chimice periculoase, biologice, radiologice și nucleare.

Proiectul dat se încadrează în sistemul documentelor de politici publice, care se reglementează de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Hotărârea Guvernului nr.386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului etc. Promovarea și aprobarea proiectului de hotărâre sus-menționat și eventuala sa aprobare nu va genera ca consecință necesitatea modificării altor documente de politici publice.

Însă, în conformitate cu Obiectivul general I, proiectul elaborat prevede consolidarea cadrului normativ prin elaborarea și aprobarea noilor acte sau ajustarea unor existente.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

1. Procesul de elaborare a proiectului a fost realizat de către grupul de lucru interdepartamental, condus de către fostul Minister al Afacerilor Externe și Integrării Europene

(actualmente – Ministerul Afacerilor Externe) în conformitate cu dispoziția Guvernului nr. 136-d din 06.12.2017. Acest proces a combinat modalități de consultare a opiniilor celor interesați prin subpct. 1) solicitarea propunerilor în formă scrisă; subpct. 2) organizarea ședințelor de lucru.

Proiectului respectiv i-a fost atribuit **numărul unic (72/MAEIE/2021)**, acesta fiind supus procedurii de avizare.

2. Ulterior, în baza dispoziției Cancelariei de Stat nr. 21-78-12015 din 15.11.2023 privind preluarea de către Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (ANRANR) a procesului de elaborare a proiectului Programului, conținutul proiectului Programului a fost revizuit și completat.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul și setul de documente privind proiectul Programului CBRN au fost plasate pe pagina web a Ministerului Afacerilor Externe.

De asemenea, anunțul și setul de documente privind proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 au fost plasate:

1) La data de 02 aprilie 2024 pe pagina web a ANRANR: <https://www.anranr.gov.md/ro/post/show/anunturi> . Ținem să menționăm că, conform anunțului publicat, persoana juridică responsabilă este Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice. În cadrul ANRANR responsabilitatea a fost pusă în sarcina Directorului Agenției;

2) La data de 15 mai 2024 pe pagina web a Ministerului Mediului: <https://www.mediu.gov.md/ro/content/proiecte-de-documente> ;

3) La data de 15 mai 2024 pe pagina web a portalului guvernamental www.particip.gov.md .

3. În continuarea acestor activități, Cancelaria de Stat, prin scrisoarea nr. 18-69-5176 din 14 mai 2024 a expediat proiectul de hotărâre sus-menționat cu un număr unic nou **(397/MM/2024)**:

1) *Spre examinare și avizare de către:* Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Apărării, Ministerul Educației și Cercetării, Cancelaria de Stat, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Agenția Servicii Publice, Serviciul de Informații și Securitate;

2) *Spre expertizare de către:* Ministerul Justiției și Centrul de Armonizare a Legislației.

3) Copia scrisorii nr. 18-69-5176 din 14.05.2024, concomitent, a fost expediată de către Cancelaria de Stat în adresa Ministerului Mediului.

4. Urmare a primei examinări și expertizării a proiectului de hotărâre sus-menționat, proiectul dat:

1) *A fost avizat pozitiv*, fără obiecții și propuneri, de către Ministerul Apărării și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Este de menționat, de asemenea, că Centrul de Armonizare a Legislației (CAL) a eliberat avizul fără obiecții și propuneri, prezentând unele explicații importante asupra proiectului Programului în relație cu dreptul și abordările internaționale. **În concluzie, CAL a menționat că, examinând prevederile Programului și a Planului de acțiuni prin prisma actelor UE, s-a constatat că, acestea nu reflectă acțiuni de transpunere a legislației UE, dar reflectă obiective strategice specifice naționale în domeniul neproliferării armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare, aliniate la obiectivele stabilite de Decizia (PESC) 2023/654 pentru aplicarea deplină a prevederilor Rezoluției 1540**

(2004) a ONU și la cele din Strategia Uniunii Europene împotriva proliferării armelor de distrugere în masă (ADM);

2) *A fost avizat cu unele propuneri și/sau obiecții mici:* expuse de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Servicii Publice, Ministerul Afacerilor Externe;

3) *A fost avizat cu multe obiecții și propuneri,* expuse de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Serviciul de Informații și Securitate. Obiecțiile și propunerile expuse de aceste autorități, *în majoritatea sa,* sunt direcționate la aducerea structurii proiectului Programului în concordanță cu prevederile Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, precum și cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative etc.

4) *A fost supus expertizei juridice realizate de către Ministerul Justiției și examinării Cancelariei de Stat.*

Obiecțiile și propunerile, *înaintate de către ministerele și instituțiile listate în scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-69-5176 din 14.05.2024 sus-menționată,* și argumentele elaboratorului proiectului Programului au fost introduse în Tabelul de Sinteză la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 (număr unic 397/MM/2024).

5. Ulterior proiectul Programului a fost restructurat și modificat, cu evidența obiecțiilor și propunerilor înaintate de către ministerele și alte autorități administrative centrale și ținând cont de prevederile legislației în vigoare, inclusiv Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, **și expedit pentru reavizare.**

În rezultatul reavizării, proiectul Programului CBRN:

1) a fost avizat pozitiv, fără obiecții și propuneri, și/sau a fost declarată susținerea aprobării proiectului de hotărâre de către: Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Apărării, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Centrul de Armonizare a Legislației.

2) De către Agenția Servicii Publice s-a constatat că, propunerile înaintate au fost acceptate de către autorul proiectului. Totodată, a fost propusă revizuirea unui punct (*pct. 9 subpct. 16 al secțiunii a 3-a, capitolul II din Program*), ceea ce a fost acceptată de către autorul proiectului și introdusă modificarea respectivă;

3) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) și-a retras practic toate obiecții, propunând numai excluderea MIDR din lista autorităților/instituțiilor responsabile pentru realizare acțiunii nr. 20 din Planul de acțiuni și respectarea art. 53 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Propunerile MIDR au fost acceptate de către autorul proiectului;

5) Deși de către Ministerul Justiției s-a constatat că, observațiile și propunerile acestuia expuse anterior au fost luate în considerare de către autorul proiectului la definitivarea proiectului, **totodată, adițional, în vederea respectării rigorilor de tehnică legislativă,** la forma actuală a proiectului au fost propuse unele propuneri suplimentare, care, de asemenea au fost acceptate de către autorul proiectului.

6) În același timp, unele ministere, în particular, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării nu s-au acordat cu argumentele prezentate de către autorul proiectului și au expus repetat obiecțiile și propunerile expuse anterior.

Iar Ministerul Sănătății, nerespectând termenii stabilite de legislația în vigoare pentru reavizarea proiectului, a prezentat practic peste o lună noile obiecții și propuneri.

Este necesar de menționat că, urmare a examinării avizelor eliberate de aceste ministere, au fost identificate și alte probleme serioase, de exemplu, s-a notat că, unele ministere:

a) au emit la fiecare etapă de examinare obiecții noi asupra conținutului proiectului programului;

b) au propus excluderea lor din realizarea măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni sau au propus excluderea lor din prim-responsabil pentru realizarea activităților, motivând că, conform regulamentelor privind organizarea și funcționarea acestora aprobate de Guvern, principalele sarcini lor constă în elaborarea documentelor de politici publice și proiectelor de acte normative din domeniile sale de activitate, iar domeniul care se referă la evenimentele chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) nu ține de competența acestora etc.

7) În același timp, a fost solicitat Ministerului Finanțelor (prin scrisoarea ANRANR nr. 01-04/138 din 20.02.2025) examinarea suplimentară a proiectului prin prisma sustenabilității financiar-âbugetare. Ca rezultat proiectul Programului a fost susținut pozitiv, constatându-se îmbunătățiri și completări substanțiale aferente aspectelor financiare ale proiectului hotărârii și Notei de fundamentare.

8) Totodată, în cadrul Ședinței comune de lucru (22.04.2025) între reprezentanții Ministerului Mediului, Ministerului Afacerilor Interne (inclusiv IGP, IGPF și IGSU) și Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, Ministerul Afacerilor Interne (MAI), Proiectul a fost examinat suplimentar (acțiunile, instituțiile responsabile, indicatorii de monitorizare, bugetul alocat și termenii de realizare prevăzuți în Planul de acțiuni a Programului CBRN, bazându-se pe domeniile de competență a autorităților implicate și luând în considerare atribuțiile ce le revin, conform legislației).

8. Constatările expertizei anticorupție

Expertiza anticorupție nu este necesară.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Constatările expertizei de compatibilitate au fost expuse în Tabelul de sinteză .

10. Constatările expertizei juridice

Constatările expertizei juridice și argumentele respective sunt reflectate în Tabelul de sinteză.

11. Constatările altor expertize

Proiectul Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările CBRN a fost coordonat la diferite etape cu Centrul de Excelență CBRN al UE, precum și de Centrul regional pentru cooperare în domeniul securității (RACVIAC).

Secretar de stat

Digitally signed by Stratulat Grigore
Date: 2025.05.16 12:49:31 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Grigore STRATULAT

TABELUL DE SINTEZĂ

la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 (număr unic 397/MM/2024)

Nr. d/o	Denumirea autorității	Nr. Cap. sau pct. în proiectul avizat	Nr. Cap. sau pct. redactat	Conținutul obiecției	Rezultatul examinării
1.	Ministerul Apărării , aviz nr. 11/723 din 17.05.2024	Lipsa propunerilor și obiecțiilor.		—	—
	Avizarea a 2-a: Ministerul Apărării , aviz nr. 11/1177 din 20.08.2024	Lipsa obiecțiilor pe marginea proiectului		—	—
2.	Ministerul Educației și Cercetării , aviz nr. 07-09/3322 din 22.05.2024	La proiectul Programului național (Anexa 1, tabel), Capitolul VI:		1) Capitolul VI Autoritățile și instituțiile responsabile, în conținutul referitor la autoritatea națională — Ministerul Educației și Cercetării, să se modifice, după cum urmează: - în prima rubrică atribuită coloanei 2, să se completeze cu sintagma „Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea Tehnică a Moldovei”; - în a doua rubrică atribuită coloanei 2, sintagma „Ministerul Educației și Cercetării; Instituțiile de cercetări științifice de profil” să se substituie cu sintagma „Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea Tehnică a Moldovei”; - în conținutul din coloana 2, să se omită sintagma „a Universității Tehnice a Moldovei”; - în coloana 4, se propune a reformula conținutul în următoarea redacție „în contextul autonomiei universitare, elaborarea curricula de către instituțiile de învățământ superior, centrele de formare profesională continuă și alte	<i>Se acceptă.</i> Modificările respective sunt introduse în tabelul al Capitolului VII, conform versiunii actuale.

			tipuri de instituții sau organizații publice și private care oferă programe de formare profesională, autorizate provizoriu sau acreditate, și sunt abilitate pentru această activitate în conformitate cu legislația, privind introducerea în procesul educațional a unor cursuri opționale în domeniile drept, științe chimice, științe biologice, științe fizice etc. referitoare la subiectele neproliferării ADM și atenuării riscurilor CBRN”.	
	La proiectul Planului de acțiuni: la Obiectivul specific 2.1., acțiunea 21: - în coloana 3 a tabelului: - în coloana 4 a tabelului:		La proiectul Planului de acțiuni privind implementarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă (ADM) și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) pentru anii 2025-2029 (Anexa 2, tabel): Obiectivul specific 2.1., la acțiunea 21, „Introducerea în procesul educațional a cursurilor opționale pe subiecte vizând neproliferarea armelor de distrugere în masă și atenuării riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare”: - în coloana 3 a tabelului (Autoritățile / instituțiile responsabile), să se completeze cu sintagma „Universitatea de Stat din Moldova; Universitatea Tehnică a Moldovei”; - în coloana 4 a tabelului (Partenerii de cooperare), să se completeze cu sintagma „Centrele de formare profesională continuă; Instituții sau organizații publice și private care oferă programe de formare profesională”. <i>Modificările propuse sunt argumentate în contextul autonomiei universitare, H.G. nr. 485 din 13.07.2022 Cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului.</i>	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. Nu este o obiecție, prezentând o explicație a propunerilor înaintate
Avizarea a 2-a: Ministerul Educației și Cercetării, aviz nr. 07-09/5401 din 20.08.2024	Susținerea aprobării proiectului, fără obiecții și propuneri		—	—

3.	Agenția Servicii Publice , avizul nr. 01/1107 din 27.05.2024.	La anexa nr. 1 al p. 9 subpct. 12):		Menționăm că ASP nu licențiază activitatea de microbiologie	<i>Se acceptă.</i> Obiecția este luată în considerare.
		- În tabelul de la p. 28:		În ultimul rând de la rubrica 1 „Autoritatea națională” de completat cu sintagma „Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării”	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
		- La acțiunea 12 din anexa nr. 2:		Ce vizează „Elaborarea și implementarea sistemului electronic informațional în domeniul controlului exportului (serviciul electronic de eliberare a autorizațiilor pentru export, reexport, import și tranzit de mărfuri strategice)” de indicat la rubrica „Autoritățile/instituțiile responsabile” - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării drept autoritate prim-responsabilă, iar Agenția Servicii Publice ca coexecutor. Modificarea rezidă din faptul că potrivit subpct. 13), pct. 6 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, aprobat prin H.G. nr. 143/2021, Ministerul realizează funcțiile în domeniul cooperare economică internațională și politici comerciale.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
	Avizarea a 2-a: Agenția Servicii Publice , avizul nr. 01/452 din 21.08.2024	S-a constatat că, propunerile înaintate au fost acceptate.		Totodată, s-a atras atenția la: necesitatea revizuirii pct. 9 subpct. 16 al secțiunii a 3-a, capitolul II din Program.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
4.	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor , aviz nr. 15-2563 din 28.05.2024	Lipsa propunerilor și obiecțiilor.		—	—
	Reavizarea a 2-a: Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor , aviz	Susținerea aprobării proiectului, fără propuneri și obiecții.		—	—

	nr. 08-18-4304 din 19.08.2024				
5.	Ministerul Afacerilor Interne , aviz nr. 41/2306 din 28.05.2024	La hotărârea Guvernului: la pct. 1 sbp. 2):		- În vederea corelării prevederilor, se propune la pct. 1 sbp. 2) substituirea textului „Planul de acțiuni privind implementarea Programului național pentru anii 2025-2029, conform anexei nr. 2.” cu textul „Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029, conform anexei nr. 2.”. - Revizuirea proiectului hotărârii, programului și planului de acțiuni în partea ce ține de titlul organului central de specialitate, prin înlocuirea cuvintelor „Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene” cu cuvintele „Ministerul Afacerilor Externe”, deoarece prin Hotărârea Parlamentului nr. 5/2024 a fost modificată Hotărârea Parlamentului nr. 29/2023 pentru aprobarea listei ministerelor, poziția „Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene”, fiind substituită cu poziția „Ministerul Afacerilor Externe”. La proiectul Programului: Precizăm că, proiectul programului nu specifică din ce document de politici publice (<i>strategie</i>) derivă acesta, fapt care contravine dispozițiilor statuate în Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. La caz, atragem atenția că în conformitate cu pct. 4, 7 și 9 din regulamentul precitat, programul în cauză trebuie să derive dintr-o strategie națională și să contribuie la implementarea acesteia prin detalierea și concretizarea acțiunilor ce urmează a fi realizate într-un domeniu sau	<i>Se acceptă.</i> Informăm, totodată că, proiectul de hotărâre a fost reformulat. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.

			subdomeniu de activitate a Guvernului. Subsecvent, având în vedere raționamentul expus supra, considerăm că pct.2 din proiectul programului, la fel contravine Hotărârii Guvernului nr. 386/2020, în contextul în care se menționează că obiectivul general al proiectului prevede punerea în aplicare a Strategiei Uniunii Europene împotriva proliferării armelor de distrugere în masă. Partea descriptivă a programului nu corespunde în totalitate cerințelor de formă și conținut prevăzute la pct. 11 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, după cum urmează: 1) programul este lipsit de capitolul „introducere” care să descrie inclusiv modul în care programul va contribui la atingerea obiectivelor strategiei din care derivă acesta, precum și părțile implicate în elaborarea programului; 2) capitolul „analiza situației” din program nu descrie posibilele consecințe în cazul neintervenției în soluționarea problemelor și a impactului acestora asupra principalelor grupuri vulnerabile afectate, cu folosirea dovezilor cantitative și calitative; 3) programul trebuie să conțină obiective generale și nicidecum „obiective principale”, mai mult ca atât proiectul nu reflectă rezultatele preconizate pe domeniul sau subdomeniul de activitate, derivate din obiectivele și direcțiile prioritare ale strategiei; 4) obiectivele specifice ale programului nu reflectă rezultatele măsurabile derivate din obiectivele generale, care în proiect sunt denumite „obiective principale”; 5) capitolul „impactul și estimarea costurilor” din program nu reflectă resursele financiare și non-financiare	<i>Se acceptă.</i> Proiectul Programului a fost revizuit. <i>Se acceptă.</i> Partea descriptivă a Programului a fost restructurată și modificată.

		- <i>La pct. 5:</i> - <i>La pct. 14 sbp. 2) lit. b):</i>	necesare pentru implementarea fiecărui obiectiv specific în parte, cheltuielile planificate pentru perioada următoare în conformitate cu prevederile Cadrului bugetar pe termen mediu și cheltuielile estimate pentru perioada care excedează Cadrul bugetar pe termen mediu la momentul aprobării programului, inclusiv indicarea resurselor disponibile din partea partenerilor de dezvoltare; 6) capitolul „riscurile de implementare” din program nu reflectă măsurile de diminuare sau înlăturare a riscurilor identificate. În context, recomandăm în procesul de elaborare a programului a se tine cont de Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, în special în partea ce tine de elaborarea indicatorilor. Astfel, menționăm că programul nu conține indicatorii de rezultat al politicii publice (<i>outcome</i>), precum și indicatorii de impact. La pct. 5 din program se recomandă aplicarea art. 52 alin. (3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative care stabilește că subpunctele sânt însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe. Obiectivul specific „dezvoltarea și aprobarea reglementărilor din domeniul securității fizice în domeniul CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere, achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.)” de la pct. 14 sbp. 2) lit. b), se propune a fi integrat la pct. 14 sbp. 1), întrucât acesta reflectă acțiuni pentru atingerea Obiectivului 1. „Consolidarea capacităților naționale în domeniul reglementării eficiente a activităților CBRN și prevenirii pericolelor și amenințărilor ADM”. La Obiectivul 3 din Capitolul II, pct. 14 sbp. 4), s-a	<i>Se acceptă.</i> Recomandarea a luat în considerare. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective <i>Se acceptă.</i> Proiectul a fost restructurat și modificat..

		Obiectivul 3 din Capitolul II, pct. 14 sbp. 4): La general: La pct. 28: La proiectul Planului de acțiuni:	propus completarea cu următoarele obiective specifice: <i>„a) elaborarea si diseminarea materialelor, celor mai bune practici, a lecțiilor si cunoștințelor atribuite măsurilor de protecție în cazul evenimentelor CBRN si amenințărilor ADM;</i> <i>b) organizarea evenimentelor (ateliere de lucru, exerciții de stat major) pentru schimbul de informații la nivel regional/internațional, inclusiv privind metodele de prognozare si preîntâmpinare a amenințărilor CBRN și ADM”.</i> Se va revizui numerotarea elementelor structurale din proiect, ținându-se cont de conținutul proiectului. La pct. 28, în scopul expunerii clare a normei de drept și pentru excluderea interpretării dualiste se recomandă expunerea compartimentului „Rolul și responsabilitățile” (ce se referă la Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne) cu următorul conținut: „Participarea subdiviziunilor competente din subordinea Inspectoratului General al Poliției la desfășurarea intervenției antiteroriste, cu asigurarea mijloacelor și tehnicii speciale; la lichidarea situațiilor excepționale/de urgență în domeniul CBRN; la activitățile de prevenire, descoperire, constatare și investigare a infracțiunilor cu implicarea substanțelor CBRN.”. La proiectul Planului de acțiuni: Potrivit pct. 6, pct. 7 subpct. 1) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693/2017, ministerul este responsabil de elaborarea documentelor de politici publice și proiectelor de acte normative din domeniile sale de activitate. Astfel, atragem atenția că domeniul ce vizează evenimentele chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) nu reprezintă un domeniu	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Numero-tarea este revizuită. <i>Se acceptă.</i> Modificările respective sunt introduse în pct. 31, conform versiunii actuale. <i>Nu se acceptă,</i> ținând cont de faptul că, MAI dispune de Direcția de politici în domeniul situațiilor de urgență, excepționale și conexe, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și alte

			de activitate al Ministerului Afacerilor Interne și excedă competența acestuia. Totodată, conform prevederilor art.11 lit. a), c) și k) din Legea nr.132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice și pct. 6 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 458/2015, potrivit căroră Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice realizează politica statului în domeniul activităților nucleare și radiologice, precum și reglementarea în domeniile sale de competență, la acțiunile 3 și 4 din proiectul Planului de acțiuni, se propune excluderea Ministerului Afacerilor Interne din calitatea de executor principal al acțiunilor respective și consemnarea acestuia în calitate de executor secundar. La acțiunea 9, coloana „termenul de realizare”, cifra „2026” de înlocuit cu cuvântul „permanent”, iar la coloana „Costuri de implementare, mii lei, Sursa de finanțare” de completat cu cuvintele „în limita alocațiilor bugetare”, pentru rubricile referitoare la anii 2027-2029. Reieșind din prevederile Hotărârii Guvernului nr. 693/2017, la fel atragem atenția că acțiunile 5, 17, 18, 19, 27 și 29 din Planul de acțiuni excedă competența Ministerului Afacerilor Interne, prin urmare, acestuia nu-i poate fi atribuită calitatea de executor primar al acțiunilor în cauză. De asemenea menționăm că, atribuirea la general unei sarcini MAI (la acțiunile 5, 17, 18, 19, 27), fără a	instituții în subordinea. Conform pct. 6 din Regulamentul MAI, ministerul realizează funcțiile în domenii: 1) ordinea și securitatea publică; 2) managementul integrat al frontierei de stat, ... 5) prevenirea și lichidarea consecințelor situațiilor de urgență și excepționale, protecția civilă etc. Conform Legii Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr. 93/2007, competențele relevante ale IGSU sunt stipulate în art.12 alin.(1) lit.a), f) și o), art.13 lit.d), art. 14 lit.a) și f), inclusiv și în vederea securității chimice și radiative. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Nu se acceptă.</i> Vedeți explicații menționate mai sus. Considerăm că MAI trebuie de a determina autoritatea administrativă din subordine, reieșind din sarcinile acestora, inclusiv și care sunt

		La acțiunea 29:	concretiza autoritatea administrativă din subordine, care va fi responsabilă de executare, poate crea dificultăți după ce proiectul va fi aprobat. În acest sens, se propune de a concretiza care anume autorități administrative din subordinea MAI vor realiza sarcinile respective. La acțiunea 29, se propune a substitui cuvintele „Inspectoratul General pentru Situații de Urgență” cu cuvintele „Ministerul Mediului”, ținând cont de faptul că, acesta gestionează 3 din cele 4 componente CBRN: - în domeniul chimic, conform Legii nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, operatorul elaborează un document, în care se prezintă politica de prevenire a accidentelor majore (în continuare - PPAM) și se garantează implementarea acesteia în mod corespunzător. PPAM este elaborată astfel încât să asigure un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a mediului. Aceasta cuprinde obiectivele globale și principiile de acțiune ale operatorului, rolul și responsabilitatea gestionării, precum și angajamentul privind îmbunătățirea continuă a controlului pericolelor de accidente majore, astfel încât să asigure un nivel ridicat de protecție și să fie proporțională cu pericolele de accident major. Acesta fiind ulterior transmis Agenției de Mediu. - în domeniul de activitate nuclear și radiologic, potrivit Hotărârii Guvernului nr.1268/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind securitatea fizică în activități nucleare și radiologice, planul de securitate fizică este documentul elaborat de către solicitantul de autorizație și prezentat Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, ca parte a dosarului pentru autorizare, care reprezintă descrierea detaliată a	prevăzute în Legea IGSU nr. 93/2007; Legea protecției civile nr. 271/1994; Legea organelor securității statului nr. 619 / 1995; Legea securității statului nr. 618/1995 etc. <i>Argumentare:</i> conform proiectului de hotărâre, controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Mediului. Iar pct.29 (în versiunea actuală pct. 33) a fost reformulat. ANRANR știe responsabilă în cadrul Legii nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice și H.G. nr.1268/2016.

				măsurilor tehnice și administrative prevăzute la utilizarea, transportarea și depozitarea materialelor nucleare și radioactive pentru evitarea sustragerii, pierderii acestora și pentru neutralizarea actelor de sabotaj, îndreptate împotriva instalațiilor și obiectivelor nucleare și radiologice, precum și pentru recuperarea controlului asupra acestor materiale în cazul pierderii sau sustragerii lor în conformitate cu prevederile art. 20 lit. k) și l) din Legea nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice.	
Avizarea a 2-a: Ministerul Afacerilor Interne, aviz nr. 41/3378 din 21.08.2024	La proiectul Programului: - la pct. 9 subpct. 16):			La pct. 9 subpct.16): se recomandă revizuirea conținutului.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
	- la pct. 13 subpct. 2) Obiectivul specific 2.3.:			La pct. 13 subpct. 2) Obiectivul specific 2.3. „ <i>Dezvoltarea și aprobarea reglementărilor din domeniul securității fizice în domeniul CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere, achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.), care include o acțiune 2.3.1</i> ”, se propune a fi integrat la subpct.1), întrucât acesta reflectă acțiuni pentru atingerea Obiectivului general 1. „Consolidarea capacităților naționale în domeniul reglementării eficiente a activităților CBRN, descurajării și prevenirii pericolelor și amenințărilor ADM”.	<i>Argumentare:</i> Propunerea MAI este clară și relevantă. Totodată, sperăm că, propunere nu este principală, ținând cont de faptul că, obiectivul specific 2.3, suplimentează consecutiv obiectivul specific 2.2 și se referă la protecția fizică a obiectivelor, dar nu la reglementarea imediată a materialului CBRN.
	- la pct. 32:			Conținutul pct. 32 din partea descriptivă a proiectului Programului, contravine dispozițiilor statuate la art. 3 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Astfel, menționăm că un act normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care, proiectul programului supus avizării, trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune. La caz, atragem atenția asupra conținutului rubricii 4 al tabelului stipulat la pct. 32 din proiectul programului,	<i>Argumentare:</i> Menționăm că MAI, în primul aviz nr. 41/2306 din 28.05.2024, nu a indicat că atribuțiile IGSU, IGPF și IGP sunt expuse în mod eronat. Mai mult decât atât, textul actual privind rolul și

			unde sunt expuse rolurile și responsabilitățile în domeniul chimic, biologic, radiologic și nuclear (CBRN) ale unor autorități administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne. În esență, aceste roluri și responsabilități, pe lângă faptul că generează paralelisme legislative, reproduc într-un mod eronat atribuțiile din domeniul CBRN ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, prevăzute în Legea nr.93/2007, ale Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.1145/2018, precum și ale Inspectoratului General al Poliției, prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 547/2019. În context, atenționăm că potrivit normelor de tehnică legislativă, actul normativ trebuie să reglementeze în mod unitar și să evite paralelismele legislative, întrucât acestea generează incertitudine și insecuritate juridică, drept urmare, în procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în două sau mai multe acte normative. Astfel, având în vedere argumentele expuse supra, opinăm asupra necesității excluderii pct. 32 din proiectul programului.	responsabilitatea Inspectoratului General al Poliției a fost propus de către MAI. De asemenea, la prima avizare MAI nu a solicitat excluderea pct. 32 (în varianta actuală – pct. 35). Este de menționat, de asemenea, că, nici-o altă autoritate publică nu a propus excluderea acestui punct din Programul CBRN.
		La proiectul Planului de acțiuni: - la acțiunile 1.1.3 și 1.2.1:	Semnalăm faptul respingerii nemotivate de către autorul proiectului a obiecției expuse anterior de către Ministerul Afacerilor Interne, ce se referă la acțiunile 1.1.3 și 1.2.1 din Planul de acțiuni al programului. În susținerea raționamentului enunțat, menționăm că în conformitate cu art. 26 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, pentru realizarea funcțiilor de bază care le revin, ministerele și alte autorități administrative centrale elaborează și prezintă Guvernului spre examinare proiecte de acte legislative și normative, inclusiv proiecte de documente de politici publice, în domeniile ce le sunt încredințate. Subsecvent, având în vedere pct. 6 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693/2017, reiterăm că domeniul CBRN nu reprezintă un domeniu de activitate distinct al Ministerului	<i>Nu este obiecție, prezentând o constatare în relație cu avizul precedent.</i> <i>Se acceptă parțial.</i> Respectiv Lista ministerelor și instituțiilor responsabile pentru acțiunile 1.1.3

			Afacerilor Interne, prin urmare, acestuia nu-i poate fi atribuită calitatea de executor primar al acțiunilor 1.1.3 și 1.2.1 din Planul de acțiuni al programului, acțiuni care prevăd elaborarea/modificarea cadrului normativ în domeniul CBRN, inclusiv cel al armelor de distrugere în masă (ADM). Mai mult ca atât, remarcăm că la atribuirea calității de executor primar al acțiunilor 1.1.3 și 1.2.1 din Planul de acțiuni al programului, nu s-a ținut cont de dispozițiile statuate la art. 11 lit. a), c) și k) din Legea nr.132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice, precum și pct. 5, pct. 6 subpct. (1) și pct. 7 subpct. (1) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.145/2021. În context, menționăm că potrivit dispozițiilor respective, responsabilitatea de elaborare și promovare a documentelor de politică publice și actelor normative din domeniul nuclear, radiologic și protecției mediului îi revine Ministerului Mediului, implicit Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, aflată în subordinea ministerului în cauză. Având în vedere aceiași Hotărâre a Guvernului nr. 693/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, reiterăm că realizarea acțiunilor 2.1.1, 2.1.2 și 3.2.2 din Planul de acțiuni al programului, la fel excedă competența Ministerului Afacerilor Interne, prin urmare, acestuia nu-i poate fi atribuită calitatea de executor primar al acțiunilor în cauză.	și 1.2.1 din Planul de acțiuni a fost revizuită. În același timp, atragem atenția MAI la reponsabilitățile MAI și instituțiilor din subordinea acestuia prevăzute nu numai la pct.6 din H.G. nr. 693/2017, dar și în alte acte normative menționate în tabelul de sinteză anterior. Ceea ce sereferă la art. 11 din Legea nr. 132 / 2012, ANRANR există în lista responsabililor pentru acțiunile 1.1.3 și 1.2.1. <i>Se acceptă parțial.</i> MAI este exclus din responsabili pentru realizarea acțiunilor 2.1.1 și 3.2.2 din Planul de acțiuni. Acțiunea 2.1.2 a fost revizuită.
		La Obiectivul general 1:	La Obiectivul general 1: a) obiectivul specific 1.1, acțiunea 1.1.3, la rubrica Autoritățile/instituțiile responsabile se propune de completat cu „Ministerul Mediului” care, conform Legii nr. 277/2018 cu privire la substanțele chimice, Legii nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțele periculoase și Legii nr. 209/2016 privind deșeurile, este una din autoritățile competente cu atribuții și responsabilități de elaborare,	a) Legile listate în propunerea MAI sunt destinate protecției mediului și sănătății umane de la efectele negative ale substanțelor chimice periculoase. Deși: art.3 alin. (8) lit. g) din Legea nr.277/2018 stipulează că, prevederile

			promovare și coordonare a realizării politicii unice de stat și a cadrului normativ în domeniul managementului integrat al substanțelor chimice, controlului pericolelor de accidente majore și gestionării deșeurilor, precum și cu „Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării“ care, conform prevederilor Legii nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase și Legii nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțele periculoase, este una din autoritățile competente cu atribuții și responsabilități de elaborare și promovarea la nivel de stat a politicii în domeniul securității industriale; b) obiectivul specific 1.2, acțiunea 1.2.2 la rubrica „Autoritățile/instituțiile responsabile“, se propune de substituit „Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Apărării“ cu autoritățile subordonate Ministerului Mediului, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Ministerului Sănătății, precum și alte entități publice care, conform Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat, sunt organe cu atribuții de control și supraveghere de stat precum: Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Inspectoratul National de Supraveghere Tehnică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.	privind exportul/importul de produse chimice periculoase nu se aplică armelor chimice, și art. 2 alin.(2) lit. a) din Legea nr.108/2020 stipulează că, legea dată nu se aplică amplasamentelor, instalațiilor sau zonelor de depozitare ale unităților militare, totodată, <i>propunerea MAI se acceptă</i>, și acțiunea 1.1.3 este completată cu Ministerul Mediului. <i>Se acceptă parțial.</i> Lista autorităților și instituțiilor responsabile pentru realizarea acțiunii 1.2.2 din obiectivul specific 1.2 este revizuită. Totodată, menționăm că, Ministerul Apărării nu a solicitat excluderea acestuia din Planul de acțiuni, avizând proiectul Programului pozitiv, fără obiecții și propuneri.
		La Obiectivul general 2, obiectivul specific 2.1:	La Obiectivul general 2: a) obiectivul specific 2.1, acțiunea 2.1.2 „Elaborarea și aprobarea Planului de instruire vizând pericolele și amenințările CBRN și ADM“, se propune de redactat astfel „Elaborarea și aprobarea Planului de instruire instituțional privind măsurile de prevenire, pregătire și răspuns la pericolele și amenințările CBRN și ADM“, iar la indicatorii de monitorizare „Plan de instruire elaborat și aprobat“ de modificat cu următorul conținut „Plan de instruire instituțional elaborat“;	a) Se acceptă. Sunt introduse modificările respective.

		La Obiectivul general 2, obiectivul specific 2.2:	b) în scopul realizării acțiunii 176 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023, Ministerul Afacerilor Interne a inițiat procesul de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului privind reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții publice de învățământ și de formare profesională din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care se referă inclusiv la absorbția Centrului de Excelență în Securitatea Frontierei al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră (CESF a IGPF) de către Academia „Ștefan cel Mare“ a Ministerului Afacerilor Interne, opinăm asupra necesității excluderii acțiunii 2.1.5 din Planul de acțiuni al programului, care prevede dezvoltarea capacităților CESF a IGPF pentru pregătirea personalului în acțiuni de prevenire și răspuns la pericolele și amenințările CBRN și ADM; c) obiectivul specific 2.2, acțiunea 2.2.3 la rubrica „Autoritățile/instituțiile responsabile“, se propune de completat cu „Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale“ și de completat rubrica „Indicatorii de monitorizare“ cu conținutul „Obiective CBRN verificate“.	b) <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. c) <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
		La Obiectivul general 3, obiectivul specific 3.1, acțiunea 3.1.1:	La Obiectivul general 3, obiectivul specific 3.1, acțiunea 3.1.1: la rubrica Indicatorii de monitorizare după cuvântul „... elaborate“ de completat cu sintagma „...de autoritățile responsabile pe domeniul său de competență“.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
			Cu referire la abrevierile din text, semnalăm că exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire, potrivit art.54 alin.(1) lit. i) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. Suplimentar se recomandă revizuirea Programului prin prisma art.52 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.

6.	Ministerul Afacerilor Externe , aviz nr. DI/3/041-5730 din 29 mai 2024	La pct. 3 din proiectul Programului National - la pct. 4: Pe tot parcursul textului proiectului: La pct. 14, subpct. 4):	La pct. 3 din proiectul Programului National de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029, care constituie Anexa nr. 1 la proiectul de hotărâre (în continuare Program) se propune a indica că Programul a fost elaborat în baza Planului de acțiuni regional pentru Europa de Est și Sud-Est privind reducerea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) pentru perioada 2022- 2027, aprobat în cadrul Inițiativei Centrelor de Excelență UE pentru contracararea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (EU CBRN CoE). Programul urmează să aducă contribuția Republicii Moldova la implementarea Planului regional și obiectivelor trasate de UE în domeniu pentru consolidarea securității pe continentul european. Adițional, la pct. 4 din proiectul Programului se propune a indica că elaborarea și aprobarea Programului derivă din prevederile Strategiei Securității Naționale (SSN) a Republicii Moldova, precum și a Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027 (capitolul 31, acțiunea 40). Pe tot parcursul textului proiectului supus avizării cuvintele „și integrării europene” urmează a fi excluse din denumirea Ministerului Afacerilor Externe. De asemenea, la lista contrasemnatarilor proiectului de hotărâre a Guvernului, cuvintele „și Integrării Europene” urmează a fi excluse din textul „Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene”. Numerotarea pct. 14, subpct. 4) din Program urmează a fi revăzută întrucât subpct. 3) lipsește. Totodată, se constată că textul subpct. 4) nu este complet, obiectivele specifice prin care se va realiza Obiectivul principal 3. Asigurarea comunicării eficiente și creșterea gradului de informare a publicului despre pericolele, amenințările și urgențele cauzate de ADM și CBRN fiind lipsă.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. Vedeți textul Capitolului I. Introducere. <i>Se acceptă.</i> Programul a fost restructurat și completat cu prevederile respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Programul a fost restructurat și modificat.

	Reavizarea a 2-a: Ministerul Afacerilor Externe, aviz nr. DI/3/041-8777 din 21.08.2024	La proiectul Programului:		S-a comunicat următoarele: A revedea numerotarea punctelor pe parcursul întregului proiect de Program Național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 (lipsește punctele 3-7).	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
		La pct. 37 din proiectul Programului:		La pct. 37 din proiectul Programului se propune expunerea acestuia în următoarea redacție: „37. În baza rezultatelor evaluării periodice a implementării Planului de acțiuni, prezentul Program poate fi supus revizuirii. Evaluarea gradului de implementare a Planului de Acțiuni va fi utilizată la revizuirea documentului de planificare a Programului și la planificarea următoarelor intervenții de politici publice.”	<i>Se acceptă.</i> Modificările respective sunt introduse în pct.42, conform numerotării actuale.
		La Planul de acțiuni:		Se propune a indica în compartimentul 3 autoritatea responsabilă de implementarea Obiectivului specific 1.4, Acțiunea 1.4.1.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
7.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, aviz nr. 03-1716 din 31.05.2024	La Planul de acțiuni privind implementarea Programului: - la acțiunea nr. 7: - la acțiunea nr. 8:		- la acțiunea nr. 7 „Evaluarea vulnerabilităților, amenințărilor și cartografierea riscurilor provenite de la obiectivele CBRN” solicităm excluderea Ministerului Economiei, din lista „Instituțiilor responsabile”, or reglementările cu privire la activitățile chimice, biologice, radiologice și nucleare, excedează domeniile de competență ale ministerului stabilite în pct. 6 al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.143/2021. - acțiunea nr. 8 „Instituirea experților – formatori pentru neproliferarea ADM și materialelor CBRN în conformitate	<i>Argumentare:</i> MDDED a inclus în lista instituțiilor responsabile, ținând cont de funcții și competențe în comun cu organe subordonate, inclusiv și pentru Sistemul național de control al exportului, importului, reexportului și tranzitului de mărfuri strategice, inclusiv și cele de destinație dublă etc. <i>Se acceptă.</i>

		- <i>la acțiunea nr. 16:</i> - <i>la acțiunea nr. 17:</i> - <i>la Obiectivul specific 3.3:</i>	cu angajamentele pe plan extern, relațiile cu partenerii externi, organizațiile internaționale; implementarea proiectelor de asistență” fiind o acțiune improprie activității unui minister solicităm excluderea Ministerului Economiei din lista instituțiilor responsabile de realizare. Mai mult decât atât, cu titlu de recomandare, propunem revizuirea acesteia în vederea atribuirii responsabilității de implementare către partenerii de dezvoltare (organizațiilor internaționale în domeniile neproliferării ADM și CBRN), care vor putea asigura formarea și instruirea experților naționale și diseminarea cunoștințelor în cadrul autorităților naționale. - acțiunea nr. 16 „Actualizarea Nomenclatorului mărfurilor strategice supuse controlului din Hotărârea Guvernului nr. 606/2002 cu privire la Sistemul național de control al exportului, reexportului, importului și tranzitului de mărfuri strategice în Republica Moldova”, reieșind din termenul de implementare al Programului 2025-2029 considerăm judicios excluderea acestei acțiuni, deoarece realizarea acesteia este stabilită atât în PAG 2024, cât și în PNA 2024-2027 pentru anul curent- 2024. - acțiunea nr. 17 „Asigurarea interacțiunii dintre organele naționale de profil, precum și cooperarea cu partenerii externi în scopul identificării, documentării și contracarării activității grupurilor criminale, implicate în contrabandă și comercializare ilicită a materialelor CBRN și ADM, inclusiv a celor cu dublă destinație” - în scopul îndeplinirii Obiectivului specific nr.15, care urmărește stabilirea unor mecanisme de combatere a traficului ilicit de mărfuri strategice pertinente proliferării ADM și materialelor CBRN, considerăm judicios revizuirea acestei acțiuni. - Obiectivul specific 3.3 „Elaborarea și aplicarea mecanismului de comunicare și informare a publicului larg despre pericolele, amenințările și incidentele CBRN” - propunem reformularea acestuia după cum urmează „Mecanism de comunicare și informare a publicului larg despre pericolele, amenințările și incidentele CBRN” sau revizuirea acțiunilor nr. 30 și 31 în vedere creării unui mecanism de comunicare și informare, astfel cum	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. Propunerea nu este concretă. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.

		La general:		prevedere Obiectivul specific 3.3. Subsidiar, în tot textul proiectului cuvintele „Ministerul Economiei” urmează a fi substituite cu „Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării”	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
	Reavizarea a 2-a: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, aviz nr. 03-2730 din 29.08.2024	La Planul de acțiuni: La pct. 7, Acțiunea 1.2.4.:		La pct.7, Acțiunea 1.2.4. „Evaluarea vulnerabilităților, amenințărilor și cartografierea riscurilor provenite de la obiectivele CBRN”: S-a reiterat poziția menționată în avizul MDED nr. 03-1716 din 31.05.2024. În partea ce ține de Sistemul național de control al exportului, importului, reexportului și tranzitului de mărfuri strategice, s-a menționat că MDED este instituția responsabilă doar de elaborare a politicii în domeniu. Pe partea de implementare, conform pct.4 din Anexa nr.1 al H.G. nr. 606/2002 cu privire la Sistemul național de control al exportului, reexportului, importului și tranzitului de mărfuri strategice în Republica Moldova , activitatea Comisiei este asigurată de către Agenția Servicii Publice, care, în baza deciziilor Comisiei, asigură emiterea, eliberarea și evidența autorizațiilor, certificatelor și altor documente necesare pentru exportul, reexportul, importul și tranzitul de mărfuri strategice. Reieșind din cele menționate, considerăm judicios de substituit la rubrica responsabili „MDED,, cu „Agenția Servicii Publice,, inclusiv, din motivul gestionării de către ASP a mai multor informații operaționale la subiect, ceea ce ar permite evaluarea eficientă a riscurilor provenite de la obiectivele CBRN.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
		La pct. 8, Acțiunea 1.3.1:		La pct.8, Acțiunea 1.3.1 „Instituirea corpului de experți – formatori pentru neproliferarea ADM și materialelor CBRN în conformitate cu angajamentele pe plan extern, relațiile cu partenerii externi, organizațiile internaționale; implementarea proiectelor de asistență”: în tabelul de sinteză se menționează că propunerea a fost acceptată de a fi exclusă, însă modificarea nu a fost realizată în proiectul Planului de acțiuni. Astfel, fiind o acțiune improprie activității unui minister solicităm excluderea MDED din lista instituțiilor responsabile de realizare.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.

		La pct. 12, Acțiunea 1.4.3:	La pct. 12, Acțiunea 1.4.3 „Elaborarea și implementarea sistemului electronic informațional în domeniul controlului exportului (serviciul electronic de eliberare a autorizațiilor pentru export, reexport, import și tranzit de mărfuri strategice)”: solicităm excluderea MDED ca instituție prim-responsabilă, întrucât elaborarea și implementarea serviciului electronic de eliberare fost reformulată, a autorizațiilor pentru export, reexport, import și tranzit de mărfuri strategice excedează competențele ministerului stabilite în pct.6 al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.143/2021. Totodată, de evidențiat este faptul, că de către Cancelaria de Stat a fost inițiat procesul de promovare a proiectului hotărârii de Guvern privind inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului privind donarea sistemului electronic Stratlink din partea Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii către I.P. Agenția Servicii Publice. Astfel, considerăm necesar, drept instituție prim-responsabilă de acțiunea în cauză, să fie desemnată Agenția Servicii Publice.	<i>Se acceptă.</i> Acțiunea 1.4.3 a fost reformulată în baza informației parvenite suplimentar de la Agenția Servicii Publice.
		La pct. 16, Acțiunea 1.4.7:	La pct.16, Acțiunea 1.4.7 „Actualizarea Nomenclatorului mărfurilor strategice supuse controlului din Hotărârea Guvernului nr. 606/2002 cu privire la Sistemul național de control al exportului, reexportului, importului și tranzitului de mărfuri strategice în Republica”, menținem poziția menționată în avizul MDED nr. 03-1716 din 31.05.2024. Astfel, reieșind din termenul de implementare al Programului 2025-2029, considerăm judicios excluderea acestei acțiuni, deoarece realizarea acesteia este stabilită atât în PAG 2024, cât și în PNA 2024-2027, pentru anul curent - 2024. Subsidiar, pentru a asigura concordanță între Planul de acțiuni și Program, la proiectul Programului, pct.19, subpct.11) textul „actualizarea Nomenclatorului mărfurilor strategice supuse controlului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.606/2002 cu privire la Sistemul național de control al exportului, reexportului, importului	<i>Se acceptă.</i> Acțiunea este exclusă din Planul de acțiuni. <i>Se acceptă.</i> Textul „actualizarea Nomenclatorului ... ” a fost exclus din proiectul Programului.

				și tranzitului de mărfuri strategice în Republica Moldova și eliminarea suprapunerilor în procesul de control al mișcării transfrontaliere a materialelor CBRN” urmează a fi exclus.	
8.	Ministerul Justiției , aviz nr. 04/2-5007 din 30.05.2024	La Nota informativă: La proiectul hotărârii: - la pct. 1: La proiectul Programului: <i>La general:</i>		- Potrivit notei informative, scopul proiectului rezidă în consolidarea capacităților naționale în vederea întreprinderii măsurilor pentru asigurarea securității statului prin contracararea pericolelor și amenințărilor provenite de la armele de distrugere în masă, amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare și vectorii acestora, precum și asigurarea securității la nivel regional, astfel încât Republica Moldova să reprezinte o sursă de stabilitate și securitate. În context, obiecții de ordin conceptual nu avem de formulat. - Totodată, din punct de vedere redacțional, se va reține: La proiectul hotărârii: La pct. 1 remarcăm că, potrivit pct. 10 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 (în continuare – Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020) programul se constituie din partea descriptivă și planul de acțiuni. La fel, pct. 12 din același Regulament statuează că Planul de acțiuni este parte componentă a programului. Astfel, la pct. 1 se va prevedea doar aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029, Planul de acțiuni fiind inclus în conținutul programului eventual, într-un capitol distinct sau anexă la Program. - La proiectul Programului: Cu titlu de remarcă generală atenționăm că, potrivit pct. 2 din Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de politici publice se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative, în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	<i>Se acceptă.</i> <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. Nu este obiecție, prezentând o remarcă legată cu legislația în vigoare.

		La Capitolul I, Secțiunea 1, pag. 6: La Capitolul II:	- Prin urmare, numerotarea elementelor structurale ale proiectului trebuie să fie continuă de la începutul și până la sfârșitul actului, ținând cont de prevederile art. 52 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, iar semnele grafice se vor exclude, 2 deoarece acestea nu constituie elemente structurale ale actului normativ. Punctele se divid în subpuncte și în alineate. - Concomitent, la definitivarea proiectului se va ține cont că, capitolele și secțiunile reprezintă elemente structurale complexe, motiv pentru care nu pot fi constituite dintr-un singur punct. - La introducerea se va ține cont de prevederile pct. 9 din Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, potrivit căreia „Programul este un document de politici publice pe termen mediu (3-5 ani), care derivă din strategie și, respectiv, contribuie la implementarea acesteia prin detalierea și concretizarea acțiunilor ce urmează a fi realizate într-un domeniu sau subdomeniu de activitate.”. Astfel, se va indica expres din care strategie derivă Programul propus spre aprobare. - Capitolul I: La Secțiunea 1, pag. 6 se va atrage atenția la ordinea numerotării elementelor structurale, deoarece au caracter repetitiv. Adicional, abrevierea „HG” se va substitui cu cuvintele „Hotărârea Guvernului”, or, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text, la prima folosire (art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017). - Dispozițiile capitolului II se vor analiza suplimentar. Astfel, obiectivele specifice urmează a fi reformulate pentru a fi SMART. SMART este un acronim al caracteristicilor considerate esențiale pentru corecta formulare a unui obiectiv. Aceste caracteristici sunt următoarele: S – specific; M – măsurabil; A – accesibil; R – relevant; T – încadrat în limite de timp. Un obiectiv specific urmează să fie foarte clar exprimat și să nu lase loc de îndoieli. Un obiectiv specific diferă, în primul rând, de unul general. El vizează rezultate concrete, iar nu rezultate în general.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Capitolul II a fost revizuit și modificat.

		La proiectul Planului de acțiuni: <i>- La ultima coloană:</i> <i>- La acțiunea 25:</i>	- Măsurabil – înseamnă că un obiectiv poate fi cuantificat, fie cantitativ, fie calitativ. Un obiectiv măsurabil este cel care permite stabilirea cu exactitate a faptului că a fost atins ori nu sau în ce măsură a fost atins. De asemenea, un obiectiv măsurabil permite monitorizarea progresului atingerii lui. Accesibil – înseamnă că un obiectiv poate fi într-adevăr atins cu capacitatea și resursele disponibile. Relevant – înseamnă că realizarea obiectivului contribuie la impactul vizat de documentul de politici. Realizarea unui obiectiv trebuie să contribuie în mod esențial la atingerea unui obiectiv mai mare, mai general. Relevanța obiectivului se evaluează în raport cu acest obiectiv mai general. În acest sens, el trebuie să vizeze un anumit impact. Încadrat în limite de timp – înseamnă că obiectivul conține și data până la care este prevăzut a se realiza. Totodată, la formularea obiectivelor remarcăm că, potrivit pct. 11 sbp. 3) și 4) din Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 obiectivele generale ale domeniului sau subdomeniului de activitate reprezintă rezultatele preconizate pe domeniul sau subdomeniul de activitate, derivate din obiectivele și direcțiile prioritare ale strategiei, iar obiectivele specifice reprezintă rezultatele preconizate specifice și măsurabile derivate din obiectivele generale ale programului. Cu referire la proiectul Planului de acțiuni, semnalăm că acțiunile necesită să fie redactate cu claritate, incluzând măsuri concrete ce urmează a fi realizate pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice ale Programului. Ultima coloană se va redenumi în „Indicatori de monitorizare” conform pct. 12 sbp. 3) din Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. Adițional, se va ține cont că, indicatorii, fiind o reflecție a obiectivelor și acțiunilor, de asemenea trebuie să fie SMART. Fiecare indicator, trebuie să includă o valoare de referință și ținta care urmează a fi atinsă pentru a putea determina cu certitudine dacă un obiectiv a fost sau nu realizat. La acțiunea 25, cuvântul „permanent” de la rubrica a 4-a	<i>Se acceptă.</i> Recomandarea este luată în considerare. <i>Se acceptă.</i> Ultima coloană a fost redenumită. <i>Se acceptă.</i> <i>Se acceptă.</i>

			se va transfera la rubrica a 5-a. Adițional, la acțiunile realizarea cărora va fi asigurată din sursele oferite din asistența donatorilor, menționăm că, în cazul în care unica sursă vor fi donațiile, în lipsa acestora, acțiunile riscă să rămână la nivel de intenție.	Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> A luat în considerare.
	Reavizarea a 2-a: Ministerul Justiției, aviz nr. 04/2-8080 din 30.08.2024	S-a constatat că, observațiile și propunerile Ministerului Justiției au fost luate în considerare la definitivarea proiectului. <i>La pct. 6 din proiectul hotărârii:</i>	Deși de către Ministerul Justiției s-a constatat că, observațiile și propunerile acestuia au fost luate în considerare de către autorul la definitivarea proiectului, totodată, adițional, în vedere a respectării rigorilor de tehnică legislativă, la forma actuală a proiectului se va reține: La pct. 6 din proiectul hotărârii, menționăm că, în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. În cazul în care se urmărește reducerea perioadei de intrare în vigoare a noilor prevederi, proiectul actului normativ în cauză trebuie să respecte regulile instituite de Legea nr. 100/2017, și anume cele stipulate la art. 56 alin. (3), în temeiul cărora „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective”. În acest sens, este necesară completarea notei de fundamentare cu argumentele pertinente.	<i>Se acceptă.</i> Pct. 6 din proiectul de hotărâre a fost modificat, fiind expus în corespundere cu prevederile art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

		La proiectul Programului: La parafa de aprobare:		În parafa de aprobare , textul „nr. ____ din ____ 2024” se va substitui cu textul „nr. ____/2024”, conform uzanțelor normative.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
		La Capitolul II, Secțiunea 1 și Secțiunea 2:		La Capitolul II, Secțiunea 1 și Secțiunea 2 se va atrage atenția la consecutivitatea numerotării punctelor și subpunctelor (în primul caz, la pct. 2 sbp. 18) și 19) se repetă, iar în al doilea caz, după pct. 2 urmează pct. 8). Astfel, la numerotarea elementelor structurale se va ține cont de prevederile art. 52 alin. (2) și (3) din Legea nr. 100/2017, potrivit căroră punctele, de regulă, nu au denumire, sunt expuse fără utilizarea cuvântului „punct” și se însemnează consecutiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, începând cu primul și terminând cu ultimul, de la începutul și până la sfârșitul actului normativ. Pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
		La Capitolul VIII, pct. 33:		La Capitolul VIII, pct. 33 , se atragem atenția la corectitudinea redactării cuvintelor „rapoartertelor intermediare”. Subsecvent, menționăm că, întru asigurarea unei succesiuni logice a soluțiilor normative preconizate și realizarea unei armonii interioare a actului normativ, textul ce se regăsește la penultima și ultima pagină intitulat „Lista noțiunilor relevante Programului CBRN” sugerăm a se include la Capitolul I al proiectului Programului. În context, se va ține cont că, în conformitate cu art. 45 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, explicarea termenelor (noțiunilor) ține de conținutul dispozițiilor generale ale actului normativ.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
		La proiectul Planului de acțiuni:		Planul de acțiuni , ca parte componentă a Programului, se va structura în conformitate cu prevederile pct. 12 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. Totodată, cu referire la rubrica „Costuri de implementare”, potrivit pct. 12 sbp. 4) din Regulamentul enunțat, această	<i>Se acceptă.</i> <i>Se acceptă.</i>

				rubrică urmează să conțină expres costurile necesare pentru implementarea fiecărei acțiuni și sursa de finanțare a acesteia. Pentru acțiunile care nu pot fi cuantificate se vor include explicații cu privire la cauză imposibilității cuantificării, acestea fiind analizate din punct de vedere calitativ în partea descriptivă a Programului.	<i>Se acceptă.</i> Menționăm că instituțiile responsabile nu au prezentat informația respectivă.
		La rubrica ce ține de termenul de realizare al acțiunilor:		La rubrica ce ține de termenul de realizare al acțiunilor, sugerăm să fie stabilit un termen trimestrial sau anual, pentru a face posibilă monitorizarea și evaluarea în timp a implementării acțiunilor și a rezultatelor, or, termene precum „2025,2026,2028,2029, permanent” au o marjă de incertitudine prea mare și nu oferă o viziune clară a momentului de implementare.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
9.	Ministerul Finanțelor, aviz nr. 05-7/118/857 din 30.05.2024	La proiectul de hotărâre: - La denumirea actului normativ: - La punctul 2: Cu referire la Program (Anexa nr. 1), Capitolul IV, partea descriptivă a programului:		La proiectul de hotărâre: Ținând cont de faptul că proiectul hotărârii prevede și aprobarea Planului de acțiuni, se consideră oportun și se propune ca denumirea actului normativ să se completeze, după cuvântul „nucleare”, cu textul „și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia”. Punctul 2 din proiectul de hotărâre se propune în următoarea redacție: „2. Finanțarea implementării măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 se vor realiza în limitele alocațiilor aprobate cu acest scop în bugetele autorităților responsabile, precum și din alte surse legal constituite.” Cu referire la Program (Anexa nr. 1) Capitolul IV, partea descriptivă a programului, conform prevederilor pct.11 subpct. 6) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020,	<i>Se acceptă.</i> Totodată, informăm că denumirea proiectului de hotărâre și cuprinsul acestuia sunt reformulate, având în vedere prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i>

		- la pct. 23, primul aliniat: La Planul de acțiuni (Anexa nr. 2):	trebuie să conțină estimarea costurilor financiare pentru realizarea obiectivelor, precum și cheltuielile planificate în conformitate cu prevederile cadrului bugetar pe termen mediu (CBTM). De asemenea, necesită a fi identificate și menționate sursele financiare externe, planificate pentru a fi atrase pentru implementarea acestuia. În redacția propusă a acestui capitol se fac doar recomandări privind obținerea finanțării suplimentare și nu se pune accent pe sumele aprobate în bugetele autorităților responsabile de implementarea Programului sau a celor ce urmează a fi planificate în CBTM, făcându-se aluzii privind asigurarea finanțării/cofinanțării de către Guvern a Planului de acțiuni a Programului. Punctul 23, primul aliniat, penultima propoziție urmează să fie redactată prin prisma propunerii ce vizează punctul 2 din proiectul de hotărâre. Alineatul al doilea, al aceluiași punct, la fel urmează a fi reformulat, în contextul în care rolul Guvernului în domeniul finanțelor publice este stabilit de art. 19 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 și stabilirea/atribuirea altor competențe/atribuții nu se admite. Concomitent, autoritățile publice centrale sunt responsabile de prezentarea propunerilor în procesul de elaborare a CBTM și a proiectului legii bugetare anuale. În acest context, se va revizui și formularea ultimului aliniat la punctul 30, Capitolul VII. Cu referire la Planul de acțiuni (Anexa nr. 2): Planul de acțiuni, ca parte componentă a Programului, se va structura în conformitate cu prevederile punctului 12, subpct.4) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, rubrica „costuri de implementare” urmează să conțină expres costurile necesare pentru implementarea fiecărei acțiuni și sursa de finanțare a acesteia. Pentru acțiunile care nu pot fi cuantificate se vor include explicații cu privire la cauză imposibilității cuantificării, acestea fiind analizate din punct de vedere calitativ în partea descriptivă a	<i>Se acceptă.</i> Modificările respective sunt introduse în capitolul V și capitolul VIII, conform structurii actuale a Programului. <i>Se acceptă.</i>

		- La obiectivul specific 1.3., punctul 9: - La obiectivul specific 1.4: - La obiectivul specific 2.1., pct. 21: - La obiectivul specific 2.2: pct. 23: - la punctul 24: - la punctul 25:	Programului. - La obiectivul specific 1.3., punctul 9 „Dezvoltarea capacităților Inspectoratului General al Poliției de Frontieră în prevenirea, depistarea, contracararea traficului ilicit transfrontalier cu materiale CBRN/ADM”, colonița „denumirea acțiunii” și colonița „autoritățile responsabile” se va completa cu sintagma „Serviciul Vamal”. - La obiectivul specific 1.4. se solicită cuantificarea acțiunilor 12 și 14. În context, se propune colaborarea între instituțiile responsabile de implementarea măsurilor enunțate, în vederea confirmării disponibilității resurselor financiare în acest scop în bugetele proprii. - La obiectivul specific 2.1., punctul 21 „Introducerea în procesul educațional a cursurilor opționale pe subiecte vizând neproliferarea armelor de distrugere în masă și atenuării riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare”, la colonița „costuri”, sintagma „Serviciul Vamal” se va exclude, deoarece pentru realizarea acestui obiectiv nu poate suporta cheltuieli doar Serviciul Vamal, dat fiind faptul că sunt mai multe autorități responsabile pentru implementarea acestei acțiuni. - La obiectivul specific 2.2.: - la punctul 23 „Dotarea cu echipament special pentru depistarea și identificarea materialelor CBRN”, la colonița „costuri” de introdus cuvintele „Serviciul Vamal, surse externe”; - la punctul 24 „Mentenanța echipamentelor speciale de detectare și control în domeniul ADM/CBRN”, la colonița „costuri”, textul „2799.9” se va substitui cu textul „3450.0”. De asemenea, referitor la costurile stabilite la acțiunile 23 și 24, incluse la obiectivul specific 2.2, se va aduce claritate dacă acestea sunt în concordanță cu resursele financiare planificate în CBTM 2024 - 2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 408/2023 sau au fost prezentate propuneri la etapa de elaborare a CBTM pentru anii 2025-2027. - la punctul 25 textul „Ministerul Finanțelor” se va substitui cu textul „Cancelaria de Stat”, deoarece conform punctului 10 din Hotărârea Guvernului nr. 377/2018 cu	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.

		- La capitolul VII, pct. 30: La Nota informativă:	privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe, Cancelaria de Stat este responsabilă de mecanismul de coordonare și management al asistenței externe și îndeplinește rolul de punct unic de contact/control în relația cu partenerii externi de dezvoltare și autoritățile publice privind propunerile de proiecte/programe de asistență externă. La capitolul VII pct.30, de exclus alineatul 3 (etapa a 2-a) deoarece nu este o etapă de implementare a Planului de acțiuni, dar este o etapă de planificare bugetară elaborată de Ministerul Finanțelor în comun cu alte autorități publice responsabile, în baza priorităților, obiectivelor și măsurilor incluse în Planul Național de Dezvoltare. La Nota informativă, implementarea proiectului nu este asigurat cu mijloace financiare suficiente, atât de necesare realizării acțiunilor propuse, iar prevederile sale vor genera impact asupra bugetului de stat având la bază „risc înalt de neimplementare” a Programului, în contextul insuficienței surselor de finanțare. Cu mare certitudine, că pentru elaborarea și implementarea sistemului electronic informațional în domeniul controlului exportului și instituirea Registrului național de evidență a laboratoarelor bacteriologice ar putea fi necesare cheltuieli de la bugetul de stat care nu sunt specificate și analizate în compartimentul „fundamentarea economico-financiară” în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar în cazul lipsei asistenței financiare externe și/sau a mijloacelor din partea partenerilor de dezvoltare și donatorilor, povara financiară respectivă se va transfera integral asupra bugetului de stat. Un alt risc financiar apare odată cu atragerea asistenței externe, iar în caz că aceasta se preconizează a fi sub formă de împrumut/credit extern, în consecință, acesta va majora deficitul bugetar și nivelul de îndatorare a țării. Prin urmare, se solicită efectuarea unei analize mai ample a costurilor cu stabilirea sursei de finanțare, inclusiv din partea partenerilor de dezvoltare. Subsecvent,	<i>Argumentare:</i> Capitolul VIII (în varianta actuală) care stabilește procedurile de raportare a fost reformulat.

				proiectul în cauză urmează a fi definitivat prin prisma celor expuse.	
Reavizarea a 2-a: Ministerul Finanțelor, aviz nr. 05-17/174/1339 din 20.08.2024	La proiectul programului:			Primele două propoziții din al doilea alineat, la punctul 26, urmează a fi excluse ca fiind inutile. În contextul în care prevederile respective se regăsesc în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, acestea nu necesită a fi dublate în alte acte normative.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
	La Planul de acțiuni: - La acțiunea 1.4.1:			- La acțiunea 1.4.1. nu este indicată autoritatea/instituția responsabilă.	<i>Se acceptă.</i> Completările respective sunt introduse în rubrica 3 din poziția 10, acțiunea 1.4.1.
	- La acțiunea 1.4.5:			- La acțiunea 1.4.5. nu este clar cine/care autoritate va fi responsabilă de dezvoltarea, implementarea, precum și menținerea SI „Registrul Național de evidență a laboratoarelor bacteriologice”; - sintagma „în limitele alocațiilor bugetare” nu poate fi atribuită/acceptată, deoarece dezvoltarea Sistemului informațional necesită alocarea mijloacelor financiare (care nu au fost estimate și prezentate de către autor).	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. Responsabil de dezvoltarea, implementarea și menținerea Registrului este Ministerul Sănătății prin intermediul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse sursa de finanțare și costuri, conform informației parvenite de la ANSP.
	- La acțiunea 2.1.4.:			La acțiunea 2.1.4: - la capitolul „costuri”, sintagma „Serviciul Vamal” se va exclude, deoarece pentru realizarea acestui obiectiv nu poate suporta cheltuieli doar Serviciul Vamal, ci toate autoritățile publice responsabile trebuie să-și planifice resurse pentru instruirea personalului la acest subiect. Menționăm că, în sinteza obiecțiilor și a propunerilor, Ministerul Mediului a specificat că propunerea se acceptă, însă modificările respective nu au fost introduse în proiect.	<i>Argumentare:</i> În rubrica „costuri”, sintagma „Serviciului Vamal” a fost substituită cu sintagma „autorităților responsabile”
	- La acțiunea 2.2.1:			La acțiunea 2.2.1 urmează a fi specificat clar: câte echipamente urmează a fi procurate, sumele estimate pentru procurarea acestora și sursa de finanțare (divizat pe	<i>Se acceptă.</i>

			instituții responsabile).	
		La Nota informativă:	Compartimentul 5 „Fundamentarea economică financiară” nu a fost revizuit în conformitate cu obiecțiile remise în avizul nr.05-17/118/857 din 30 mai 2024 în care s-a propus descrierea impactului financiar al prevederilor proiectului de hotărâre, iar obiecțiile înaintate de Ministerul Finanțelor asupra necesității reformulării conținutului Notei informative, nu au fost reflectate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor. Esența acestui capitol constă în evaluarea cât mai exactă a costurilor de implementare, indiferent de către cine sunt suportate (care instituții), precum și identificarea surselor de finanțare. Implementarea sistemului electronic informațional în domeniul controlului exportului, instituirea Registrului național de evidență a laboratoarelor bacteriologice și a altor măsuri din Planul de acțiuni nu au estimate costurile și nu sunt identificate de către autor și prevăzute/explicate în Nota informativă. Prin urmare, în scopul evitării aprobării unui act normativ fără acoperire financiară, autorul urmează să aducă claritate, dacă costurile estimate în Planul de acțiuni sunt în concordanță cu resursele financiare planificate în CBTM 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2024. Acoperirea financiară a costurilor măsurilor din Planul de acțiuni este destul de importantă pentru implementarea cu succes a Programului propus. Din acest considerent, insistăm asupra revizuirii și completării, la compartimentul 5, cu informații referitor la impact/cost, sursele și instituțiile responsabile de implementarea măsurilor. Suplimentar, menționăm că potrivit prevederilor art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget și sursa de acoperire nu este identificată. În concluzie, Planul de Acțiuni și Nota de fundamentare urmează a fi revizuite și completate cu informații referitor la impact/cost, precum și resursele necesare autorităților/	<i>Se acceptă.</i> <i>Se acceptă.</i> Informația privind implementarea sistemului electronic informațional în domeniul controlului comerțului cu mărfuri strategice, instituirea Registrului național de evidență a laboratoarelor bacteriologice a fost modificată în Planul de acțiuni și în Nota de fundamentare conform scrisorilor suplimentare parvenite de la ANSP și Agenției Servicii Publice. <i>Se acceptă.</i>

				instituțiilor responsabile pentru implementarea acțiunilor incluse în Plan.	
10.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare , aviz nr. 07-07/1730 din 31.05.2024	La general:		În vederea respectării principiului unității terminologice, care în limbajul normativ presupune utilizarea unei terminologii constante și uniforme, cuvintele „produse de uz fitosanitar” se înlocuiesc cu cuvintele „produse fitosanitare”, noțiune prevăzută în Legea nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și pentru modificarea unor acte normative.	<i>Argumentare:</i> Proiectul este reformulat, utilizând terminologii „produse de protecție a plantelor” și „pesticide”, fiind în concordanță cu destinația produselor date, terminologia Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și cu terminologia stabilită în originalele tuturor directive, regulamente și alte acte europene care reglementează substanțe, amestecuri, produse și articole chimice.
		La obiectivul specific 2.2, acțiunea 25:		La obiectivul specific 2.2, acțiunea nr. 25 , în coloana a 4-a, din Planul de Acțiuni, cuvântul "permanent" se modifică cu cuvintele "IPAPPS "Nicolae Dîmo".	<i>Se acceptă.</i> În Planul de acțiuni (obiectivul specific 2.2, acțiunea nr.25) sunt introduse modificările respective.
	Avizarea a 2-a: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare , aviz nr.07-07/2656 din 21.08.2024	Susținerea proiectului de hotărâre.		—	—
11.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova , aviz	La proiectul de hotărâre a Guvernului: - <i>La general:</i> - <i>la pct. 1,</i>		La proiectul hotărârii de Guvern: - Se va indica temeiul legal de adoptare a proiectului hotărârii de Guvern, conform prevederilor art. 44 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative; - la pct. 1 subpct. 2 , se va exclude, întrucât conform	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.

	nr. 04-2863 din 29.05.2024	subpct. 2: - la pct. 4: - La general: La proiectul Programului: - la pct. 2:	prevederilor pct. 10 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politică publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, Programul se constituie din partea descriptivă și planul de acțiuni. - la pct. 4, se va substitui abrevierea „ANRANR” cu sintagma „Ministerul Mediului”, deoarece conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 145/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice este autoritatea administrativă din subordinea ministerului și nu a Guvernului Republicii Moldova; Se va completa cu un punct nou care va: - descrie procedurile de monitorizare, evaluare și raportare conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice (în cazul documentelor de politici publice pe termen mediu, este necesar de a asigura o evaluare intermediară și una finală, respectiv, acestea vor fi stabilite la mijlocul perioadei de implementare a politicii și la finalul acestei perioade); - reflecta în sarcina cărei autorități se pune controlul executării Hotărârii de Guvern după adoptarea proiectului documentului de politică publică; Din lista contrasemnatarilor se va exclude textul „Viceprim-ministru, Ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale”, deoarece conform prevederilor art. 36 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, hotărârile și ordonanțele se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii în aplicare a acestora și/sau care sunt responsabili de domeniile de activitate care intră parțial sau integral în obiectul de reglementare al actului contrasemnat. La proiectul Programului: - la pct. 2, se va substitui textul „Obiectivul general al proiectului” cu textul „Obiectivul general al Programului”;	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Informând că, structura și cuprin-

		- la pct. 4: - La Capitolul I: - La Capitolul II:	- la pct. 4: a) după textul „Acordul de Asociere” se va completa cu textul „între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la 27 iunie la Bruxelles”; - Textul „Planului de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2024-2027” se va substitui cu textul „Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului 829/2023”; - După textul „Strategiei naționale de dezvoltare” se va completa cu textul „Moldova Europeană 2030”, adoptată prin Legea nr. 315/2022”; - Textul „Capitolul I. Analiza Situației” se va substitui cu textul „Capitolul I. Introducere”, care va descrie modul în care programul va contribui la atingerea obiectivelor stabilite, perioada propusă pentru implementare, părțile implicate în elaborarea programului, iar „Capitolul II. Analiza Situației” va reflecta problemele din domeniul sau subdomeniul de activitate și cauzele acestora, inclusiv descrierea posibilelor consecințe în cazul neintervenției în soluționarea problemelor și a impactului acestora asupra principalelor grupuri vulnerabile afectate, cu folosirea dovezilor cantitative și calitative, conform prevederilor pct. 11 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020; - Textul „Capitolul II. Scopul, Obiectivele Principale și Specifice ale Programului” se va substitui cu textul „Capitolul III. Obiective Generale și Specifice”. a) Scopul elaborării documentului de politică publică se va indica în cap I. Introducere. b) Obiectivele generale vor descrie rezultatele preconizate pentru domeniul de activitate urmare implementării documentului de politică publică. c) Obiectivele specifice vor descrie rezultatele preconizate	sul Programului au fost modificate. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Aluat în considerare. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.

		- la pct. 13: - la pct. 14: - La Capitolul IV:	specifice și măsurabile derivate din obiectivele generale ale programului. La pct. 13, se va substitui sintagma „obiective principale” cu sintagma „obiective generale” conform prevederilor Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 și se vor revedea denumirile obiectivelor generale, întrucât acestea nu corespund cu denumirile obiectivelor generale indicate în proiectul Planului de acțiuni; Textul de la pct. 14. „Atingerea obiectivelor principale ale prezentului Program se va realiza prin implementarea obiectivelor specifice: 1) la Obiectivul 1. Consolidarea capacităților naționale în domeniul reglementării eficiente a activităților CBRN și prevenirii pericolelor și amenințărilor ADM: a) susținerea eforturilor globale de neproliferare a ADM și combatere a riscurilor provenite de la amenințările CBRN, inclusiv prin alinierea și implementarea regimului internațional de neproliferare;” se va substitui cu textul: „Obiectiv general 1. Consolidarea capacităților naționale în domeniul reglementării eficiente a activităților CBRN și prevenirii pericolelor și amenințărilor ADM și mijloacelor de livrare a acestora se va realiza prin atingerea următoarelor obiective specifice: Obiectiv specific 1.1. Susținerea eforturilor globale de neproliferare a ADM și combatere a riscurilor provenite de la amenințările CBRN, inclusiv prin alinierea și implementarea regimului internațional de neproliferare;” La capitolul IV. Impactul și Estimarea costurilor urmează a fi revizuit prin prisma pct. 11, subpct. 6) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. Astfel, se vor indica cheltuielile planificate pentru perioada următoare în conformitate cu prevederile Cadrului bugetar pe termen mediu și a cheltuielilor estimate pentru perioada care excede Cadrul	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Proiectul a fost restructurat și modificat. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.

		- La capitolul V: - La capitolul VII: La proiectul Planului de acțiuni:	bugetar pe termen mediu la momentul aprobării programului, astfel fiind asigurată sincronizarea documentului de politică publică cu procesul bugetar; Pentru riscurile de implementare ale Programului, listate în capitolul V, se vor formula măsuri de diminuare a acestora, întru valorificarea potențialului de implementare a documentului respectiv; La capitolul VII, proceduri de raportare, se vor exclude pct. 31 și 32, deoarece potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 386/2020, documentul de politică publică se actualizează după efectuarea evaluării intermediare, care stabilește performanța politicii publice în derulare și identifică necesitatea revizuirii acesteia. Totodată, capitolul se va completa cu informația aferentă procesului de evaluare finală, care va analiza dacă intervenția a fost efectivă în procesul de atingere a obiectivelor setate. La proiectul Planului de acțiuni: se propune excluderea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale din lista autorităților/instituțiilor responsabile pentru realizare acțiunii nr. 20. Instruirea profesională continuă a personalului implicat în acțiuni de prevenire și răspuns la pericolele și amenințările CBRN și ADM, reieșind din prevederile pct. 7 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 690/2017.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
Avizarea a 2-a: Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, aviz nr. 04-4329 din 16.08.2024	La proiectul Planului de acțiuni, acțiunea 20:		La proiectul Planului de acțiuni, acțiunea 20: se propune excluderea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale din lista autorităților/instituțiilor responsabile pentru realizare acțiunii nr. 20.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
	La respectarea art. 53 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative:		La respectarea art. 53 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative: conform prevederilor art. 53 alin. (4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, articolele, punctele, capitolele, titlurile, părțile și cărțile se numerează consecutiv de la începutul și până la sfârșitul actului normativ. Numerotarea paragrafelor, subsecțiunilor și secțiunilor se efectuează în succesiune, în	<i>Se acceptă.</i> Menționarea a luat în considerare.

				limita structurii din care fac parte.	
12.	Centrul de Armonizare a Legislației , <i>aviz nr.31/02-69-5940 din 29.05.2024</i>	La general:		Proiectul prenotat are drept scop asigurarea conformării legislației naționale și punerea în aplicare deplină a prevederilor Rezoluției 1540 (2004) cu privire la neproliferarea armelor de distrugere în masă a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, a tratatelor și convențiilor internaționale în domeniul neproliferării ADM, gestionării materialelor CBRN și a vectorilor acestora, documentelor și politicilor relevante ale ONU, OSCE, Uniunii Europene în această materie, precum și implementarea prevederilor acestora la nivel național. Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Capitolului 31 ”Politica externă și de securitate comună”. În context, din perspectiva proiectului examinat, la nivelul legislației europene, prezintă relevanță directă Decizia (PESC) 2023/654 a Consiliului din 20 martie 2023 în sprijinul punerii în aplicare a Rezoluției 1540 (2004) a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite cu privire la neproliferarea armelor de distrugere în masă și a vectorilor acestora. Astfel, obiectivul general al Deciziei 2023/654 este de a contribui la pacea și securitatea internațională prin sprijinirea punerii în aplicare a Rezoluției 1540 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (ONU) din 28 aprilie 2004, ceea ce este în conformitate cu Strategia Uniunii Europene împotriva proliferării armelor de distrugere în masă (ADM), adoptată la 12 decembrie 2003. În concluzie, examinând prevederile Strategiei și a Planului prin prisma actelor UE menționate mai sus, constatăm că acestea nu reflectă acțiuni de transpunere a legislației UE, dar obiective strategice specifice naționale în domeniul neproliferării armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare aliniate la obiectivele stabilite de Decizia (PESC) 2023/654 pentru aplicarea deplină a prevederilor Rezoluției 1540 (2004) a	Nu este obiecția, fiind o constatare a dreptului internațional. Nu este obiecția. Este o constatare a dreptului internațional. <i>Se acceptă.</i>

				ONU și la cele din Strategia Uniunii Europene împotriva proliferării armelor de distrugere în masă (ADM).	
	Avizarea a 2-a: Centrul de Armonizare a Legislației, aviz nr.31/02-69-9389 din 20.08.2024	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.		—	—
13.	Ministerul Sănătății, aviz nr. 09/2447 din 20.06.2024	La Anexa nr. 1: - la punctul 5, i): - la punctul 7 alin. 1): - la punctul 8 alin. 9): - la punctul 13: - la punctul 13 subpct. 2) și la punctul 14, subpct. 2): - la punctul 14, subpct. 2):		La Anexa nr. 1 a proiectului vizat: - La punctul 5, i) – noțiunea „agenți microbiologici” se substituie cu „agenți microbieni”; - La punctul 7 aliniatul 1), „războiul la hotarele Republicii Moldova” se comasează cu aliniatul 5) „impactul negativ al conflictului armat din Ucraina asupra securității” regionale, întrucât reflectă aceeași factori; - La punctul 8 aliniatul 9), „lipsa unei autorități care ar reglementa activitățile conexe utilizării (păstrării, transportării, importului, exportului, tranzitului) substanțelor chimice precursor ai armelor chimice” se propune a fi exclusă deoarece prin art. 9 și art. 10 din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, autoritatea competentă este Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice; - La punctul 13 „Obiectivele principale” necesită a fi aduse în concordanță cu punctul 14 din Program și Planul de acțiuni din Anexa 2 la Hotărârea Guvernului; - La punctul 13, subpct. 2) și la punctul 14, subpct. 2) – după textul „consolidarea capacităților naționale în domeniul” se suplimentează cu sintagma „prevenirii”; - La punctul 14, subpct. 2) – se suplimentează în conformitate cu Planul de acțiuni din Anexa 2 la Hotărârea Guvernului după cum urmează: b) Asigurarea securității fizice în activitățile CBRN la toate componentele ciclului de viață al acestora (producere, achiziționare, posesie, import, export, tranzit, vânzare, distribuire, depozitare, transportare, distrugere etc.)”;	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Argumentare:</i> Considerăm că, propunerea nu este rezonabilă, având în vedere că, proiectul Programului prevede crearea unui consiliu interministerial. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Proiectul Programului a fost restructurat și modificat.

		- La punctul 14, subpct. 3):		- La punctul 14, subpunctul 3) – se suplimentează cu următoarele subpuncte (în conformitate cu Planul de acțiuni din Anexa 2 la Hotărârea Guvernului): a) Stabilirea unui mecanism de conlucrare între autoritățile administrației publice centrale și locale, agenții economici, indiferent de forma de proprietate, instituțiile științifice, precum și a unui mecanism eficient de coordonare a acțiunilor pentru realizarea obiectivelor de contracarare a proliferării ADM și a amenințărilor CBRN; b) Menținerea și dezvoltarea continuă a sistemului de reacție din cadrul autorităților publice de resort, asigurarea funcționării sectoarelor de importanță vitală pentru stat prin protecția infrastructurii critice și informarea societății; c) Elaborarea și aplicarea mecanismului de comunicare și informare a publicului larg despre pericolele, amenințările și incidentele CBRN.	<i>Se acceptă.</i> Deși la pct. 14 nu este subpct. 3), totodată, proiectul programului a fost restructurat și modificat.
		La punctul 24:		- La punctul 24 , după sintagma „În calitate de surse suplimentare de finanțare și asistență pentru realizarea obiectivelor prezentului program pot fi:” se adaugă sintagma „îndeplinite prin intermediul proiectelor de asistență tehnică internaționale”;	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
		La punctul 24, alin. 1):		- La punctul 24 alin. 1), Proiectul va avea următoarea redacție „Consolidarea pregătirii medicale CBRN și capacități de răspuns în țările din Europa de Sud-Est și de Est” (<i>Strengthening of CBRN Medical Preparedness and Response Capabilities in SEE countries</i>)”	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective (conform versiunii actuale în pct. 25).
		La Anexa nr. 2 a proiectului: - la acțiunea nr. 8 din Plan: - la acțiunea nr. 10 din Plan:		La Anexa nr. 2 a proiectului: - La acțiunea nr. 8 din Plan , sintagma „Instituirea experților” se substituie cu sintagma „Desemnarea experților în baza POS aprobate”; - La acțiunea nr. 10 din Plan , acțiunea se expune în următoarea redacție „Stabilirea autorității de reglementare în domeniul securității fizice activităților nucleare, radiologice și chimice (inclusiv fizice) în activitățile CBRN în baza ANRANRC (conform prevederilor Legii nr. 132/2015 cu privire la desfășurarea în siguranță a	<i>Argumentare:</i> Terminologia „instituire” și „desemnare” nu sunt sinonime, având destinație diferită. <i>Argumentare:</i> Legea nr. 132/2015 cu privire la desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice nu menționează

		- La acțiunile nr. 23, 28, 30, 31 din Plan: - La acțiunea nr. 25 din Plan: La general:	activităților nucleare și radiologice și Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice); - La acțiunile nr. 23, 28, 30, 31 din Plan – la autoritățile responsabile se va adăuga Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP). - La acțiunea nr. 25 din Plan – la autoritățile responsabile de adăugat ANSP, inclusiv se va indica indicatorul de progres după cum urmează „Numărul de obiective luate la evidență și supuse controlului”. Totodată, se recomandă redactarea textului proiectului, din punct de vedere gramatical, ortografic și stilistic, cu înlăturarea greșelilor admise, precum și corectarea numelui/denumirii autorităților pe tot conținutul textului (de ex: Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene).	ANRANRC, iar instituțiile din subordinea Ministerului Mediului sunt în reformă. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
	Avizarea a 2-a: Ministerul Sănătății, aviz nr. 09/3480 din 09.09.2024	La pct. 8, subpct. 9) din Program:	<i>Cu referire la avizul nr. 09/2447 din 20.06.2024, s-a menționat că, de către Ministerul Sănătății a fost propusă excluderea pct. 8 subpct. 9) „lipsa unei autorități care ar reglementa activitățile conexe utilizării (păstrării, transportării, importului, exportului, tranzitului) substanțelor chimice precursor ai armelor chimice”, însă autorul proiectului a considerat propunerea nerezonabilă. Ministerul Sănătății reiterează utilizarea sintagmei „lipsa unei autorități” ca nefondată, din motiv, că în conformitate cu art. 8, 9, 10 din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, autoritatea responsabilă de gestionarea integrată a substanțelor chimice este Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice (în continuare ANRANRC).</i>	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective, dar din alte considerente.
		La pct. 32, coloana 4 din tabel:	La pct. 32, coloana 4 din tabel, Rolul și responsabilitățile Ministerului Sănătății de suplimentat cu: - „Elaborarea și aprobarea Planului de contingență al sectorului de sănătate privind răspunsul medical la urgențe nucleare și radiologice”; - „Nominalizarea spitalelor de referință pentru acordarea asistenței medicale specializate persoanelor expuse la radiații și substanțe chimice”.	<i>Argumentare:</i> Rolul și responsabilitățile ministerelor și instituțiilor sunt expuse, conform atribuțiilor stabilite de legislație, asupra acțiunilor deja prevăzute în Programul CBRN și

				discutate în repetate rânduri. Noile propuneri înaintate pot fi incluse în documente de politici publice în domeniul sănătății.
		La anexa nr. 1, Planul de acțiuni:	În anexa nr. 1, Planul de acțiuni: - se propune repetat de a reformula acțiunea 1.4.1: „1.4.1 Stabilirea în baza ANRANRC a autorității de reglementare în domeniul securității fizice și tehnice în activitățile cu agenți Chimici, Nucleari și Radiologici”. perfecționării, producerii și stocării armelor bacteriologice (biologice) toxice și asupra distrugerii lor.	<i>Explicație:</i> acțiunea 1.4.1 este bazată pe prevederile Legii nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice, care se referă la securitatea și protecția fizică a obiectivelor, a materialelor nucleare și surselor radioactive, precum și având în vedere experiența ANRANR în acest domeniu. Acțiunea dată a fost examinată de către autoritățile publice centrale implicate în procesul de avizare.
			- se propune de a completa anexa nr. 1, Planul de acțiuni, cu o acțiune nouă 1.4.2, cu renumerotarea ulterioară a acțiunilor: „1.4.2 Stabilirea în baza Agenției Naționale pentru Sănătate Publică a autorității de reglementare în domeniul securității fizice și tehnice în activitățile cu agenți Biologici”. Autoritățile/instituțiile responsabile: Ministerul Sănătății și Agenția Națională pentru Sănătate Publică, termenul de realizare: 2026, indicatorii de monitorizare: Actul normativ elaborat și aprobat pentru implementarea Convenției asupra interzicerii	<i>Argumentare:</i> Înaintarea noilor propuneri cu întârziere mare, care nu au fost discutate și examinate în procesul elaborării și avizării proiectului dat, nu este logic și corect. Mai mult decât atât, Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice nu stabilește cerințele

					concrete privind securitatea și protecția fizică legată cu agenți biologici.
14.	Serviciul de Informații și Securitate, aviz nr. E/5769 din 31.05.2024	La general:		I. In ceea ce privește sfera de aplicare a Programului enunțat, intervenim cu propunerea de reglementare și a domeniului amenințărilor „<i>explozive</i>” în cadrul acestuia. Astfel, în contextul evoluției ascendente a riscurilor și amenințărilor provenite de la materialele periculoase, conturăm că la etapa curentă organizațiile internaționale (Organizația Națiunilor Unite, INTERPOL, etc.) operează cu conceptul de CBRNE (chimic, biologic, radioactiv, nuclear și exploziv), substanțele explozive fiind în atenția internațională pe motivul existenței posibilității de fabricare a acestora cu utilizarea precursorilor chimici. Organizațiile INTERPOL și EUROPOL atenționează comunitatea internațională cu privire la incidentele / riscurile de deturnare a substanțelor chimice sau componentelor conexe, către zone de risc sau zone de conflict. În acest sens, INTERPOL a elaborat lista precursorilor de explozivi (<i>Explosive Precursor Chemicals</i>), în care au fost reflectate 24 substanțe chimice supuse reglementărilor și controlului de către guvernele și agențiile ale UE, SUA, Canadei, Marii Britanii, etc. și care semnalizează steagurile roșii în efortul internațional de contracarare a deturnării ilicite și traficului de precursori chimici utilizați de către organizațiile teroriste și criminale la fabricarea dispozitivelor explozive. Este de menționat că majoritatea dintre acestea prezintă substanțe chimice convenționale industriale sau utilizate în agricultură, însă care au fost depistate în diverse dispozitive explozive artisanale. La fel, conturăm că, în scopul prevenirii accesului teroriștilor și criminalității la precursorii de explozivi, Uniunea Europeană a adoptat Regulamentul 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, urmărind două scopuri principale:	<i>Argumentare:</i> La elaborarea proiectului Programului CBRN aspectul completării CBRN cu amenințările explozive nu se examinează, ținând cont de faptul că, substanțe / deșeurile cu proprietăți explozive, atât la nivel european, cât și la nivel național cad sub incidența legislației în domeniul substanțelor chimice. Respectiv acest aspect deja acoperit prin substanțe chimice. Cadrul normativ de reglementare a substanțelor și deșeurilor periculoase, inclusiv cu proprietăți explozive, este în dezvoltare. Totodată, informăm că proiectul Programului CBRN va fi examinat, în mod prealabil, de către Secretariatul regional EU CBRN CoE în luna septembrie a.c., precum și discutat în luna octombrie la Chișinău. Respectiv,

			- instituirea normelor armonizate privind punerea la dispoziție, introducerea, deținerea și utilizarea substanțelor sau a amestecurilor care ar putea fi folosite ilegal la fabricarea de explozivi, care au ca scop limitarea accesului publicului larg la acestea; - asigurarea unei raportări adecvate a tranzacțiilor suspecte de-a lungul întregului lanț de aprovizionare.	va fi posibilitatea de a examina și discuta atât aspectul sus-menționat, cât și alte aspecte necesare cu experții europeni. <i>Se acceptă,</i>
			II. 1) La Secțiunea 1 pct. 7 urmează a fi revizuit, ținând cont că la evaluarea situației la nivel național și regional privind prevenirea proliferării ADM și a riscurilor și amenințărilor CBRNE, în perioada 2020 - 2024 nu au fost realizate oarecare evaluări naționale de risc, pe baza unor metodologii aprobate, care să implice participarea tuturor instituțiilor deținătoare de competențe directe și indirecte în domeniu. Respectiv, considerăm oportună realizarea prealabilă a unei evaluări oficiale cu privire la starea reală în domeniul riscurilor și amenințărilor CBRNE, astfel încât programul național să fie ajustat la cele mai actuale tendințe și să prezinte plus-valoare în efortul național de neproliferare a armelor de distrugere în masă; 2) La Secțiunea 2 pct. 8, propunem completarea listei cu următoarele riscuri și amenințări specifice dimensiunii chimice: 1. lipsa inventarierii a materialelor chimice care sunt utilizate în sau tranzitează Republica Moldova; 2. lipsa clasificării amenințărilor provenite de la materialele chimice; 3. lipsa mecanismelor de control al accesului la materialele chimice periculoase; 4. lipsa mecanismului obligatoriu de raportare de către autorități a cazurilor suspecte de gestionare sau deținere a materialelor chimice/precursorilor; 5. lipsa datelor cu privire la infrastructura de risc în domeniul chimic, adică a companiilor care operează cu anumite material de risc în mod frecvent, în cantități mari și care prezintă cele mai mari amenințări; 6. înființarea laboratoarelor neautorizate/clandestine de cercetare sau producere a substanțelor chimice interzise; 1) La Secțiunea 3 pct. 9, propunem completarea listei	menționând, că activitățile de evaluare a vulnerabilităților, amenințărilor și cartografierea riscurilor provenite de la obiectivele CBRN sunt incluse în Planul de acțiuni. Propunem așteptarea activităților propuse de Secretariatul regional EU CBRN CoE. <i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective. <i>Se acceptă.</i> Sunt

			cu următoarele riscuri și amenințări specifice dimensiunii biologice: 1. lipsa unui control asupra utilizării tehnologiilor de fermentare la nivel industrial; 2. trafic ilicit/contrabandă pe teritoriul național cu agenții diferitelor afecțiuni, variantele acestor agenți modificate genetic, fragmentele materialelor genetice, precum și echipamentul, tehnologiile și serviciile conexe, care pot fi utilizate la producerea și folosirea armelor bacteriologice (biologice) și toxice; 3. nivelul necorespunzător de protecție fizică a materialelor biologice la instituțiile/laboratoarele ce dețin/utilizează asemenea materiale, care generează riscuri de afectare a persoanelor, plantelor și animalelor, infrastructurii, în mod intenționat sau din imprudentă; 4. înființarea laboratoarelor neautorizate/clandestine de cercetare sau producere a agenților microbieni, agenților biologici sau toxinelor; 5. utilizarea laboratoarelor certificate în scop de dezvoltare, producere, stocare, obținere sau reținere a agenților microbieni, agenților biologici sau toxinelor, în cantități care nu se justifică prin scopuri pașnice. 2) La Secțiunea 4 pct. 10, propunem completarea listei cu următoarele riscuri specifice dimensiunilor radiologice și nucleare: 1. lipsa unor verificări de securitate ale persoanelor responsabile de radioprotecție, care dețin accesul direct la materialele radiologice/nucleare, în scop de prevenire a amenințărilor interne; 2. participarea cetățenilor RM la dezvoltarea tehnologiilor conexe armelor nucleare de distrugere în masă. 3) La Capitolul II, pct. 13, considerăm că proiectul necesită a fi completat cu obiectivul de consolidare a capacităților naționale în domeniul implementării sancțiunilor internaționale (financiare/economice/politice/etc.) adresate statelor care proliferază armele de distrugere în masă. III. Totodată, în contextul desemnării în calitate de	introduse modificările respective.
				<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.

				autoritate responsabilă a Agenției Naționale pentru Reglementarea Activităților Nucleare și Radiologice, de realizare a acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea <i>Programului</i>, considerăm că se atestă necesitatea evaluării prealabile a capacității instituționale a acesteia (competente, resurse umane, etc.) de a coordona de facto programul național de neproliferare a armelor de distrugere în masă. Or, în acest sens, menționăm că ANRANR deține competente doar în domeniile radiologic și nuclear, fapt conturat de art. 11 lit. a) al Legii privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice nr. 132/2012.	<i>Argumentare:</i> Proiectul de hotărâre a fost reformulat. Conform versiunii actuale, Ministerul Mediului va raporta Guvernului privind implementarea Programului CBRN și va asigura controlul asupra executării hotărârii propuse.
	Avizarea a 2-a: Serviciul de Informații și Securitate, aviz nr. E/8634 din 20.08.2024	Lipsa de obiecții și propuneri		—	—
15.	Cancelaria de Stat, aviz nr. 21/1-69-6014 din 03.06.2024	La proiectul hotărârii Guvernului:		Conform pct. 10 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 (în continuare Regulament), programul se constituie din partea descriptivă și planul de acțiuni. La fel, pct. 12 din același Regulament statuează că Planul de acțiuni, este parte componentă a programului. Astfel, pct. 1 va prevedea doar aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029, Planul de acțiuni fiind inclus în conținutul programului ca anexă la Program. În acest context, sbpct. 2. din clauza de adoptare va fi exclus.	<i>Se acceptă.</i> Sunt introduse modificările respective.
		La proiectul Programului:		Structura documentului va fi ajustată în corespundere cu pct.9 din Regulament, precum și conform listei de control privind structura Programului, expusă în Ghidul metodologic.	<i>Se acceptă.</i> Proiectul Programului a fost restructurat și modificat.

			Remarcăm, că referința la actele normative prevăzute în proiect se va realiza, respectându-se dispozițiile art. 55 alin. (5) al Legii nr. 100/2017, care prevede că, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat. În plus, la pct. 4 se va revizui formularea „și a Planului de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2024-2027, menit să contribuie inclusiv la implementarea Strategiei naționale de dezvoltare, în special obiectivul strategic „Justiție, libertate și securitate”. Întrucât denumirile menționate nu sunt conforme actelor normative în vigoare, este necesară ajustarea terminologiei acestora, la normele oficiale.	
			Reieșind din faptul că Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” aprobată prin Legea 315/2022 (în continuare - SND „Moldova Europeană 2030”) constituie documentul strategic de referință pentru toate documentele de politici, proiectul Programului urmează să evidențieze expres obiectivele SND „Moldova Europeană 2030” relevante și să asigure trasabilitatea între acestea, inclusiv la nivel de domenii de intervenție, cât și contribuția domeniului la realizarea ȋntelor și indicatorilor de impact stabiliți în SND „Moldova Europeană 2030” (de exemplu: <i>Obiectivul specific 9.3. Sporirea securității în funcționarea infrastructurilor și a sistemelor critice</i>). În conformitate cu HG 953/2022, proiectul Programului se va completa cu informație aferentă Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (în continuare ODD), asumate de Republica Moldova la nivel național și internațional, și anume prin prisma descrierii modalității prin care Programul va contribui la atingerea acestora. De asemenea, se va evidenția cum Programul își propune să respecte principiul „de a nu lăsa pe nimeni în urmă” și de a asigura respectarea, protecția și realizarea drepturilor omului, contribuind la realizarea ODD 16: <i>Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă</i>,	<i>Argumentare:</i> Proiectul de Program modificat este elaborat în vederea implementării: 1) <i>Strategiei securității naționale a Republicii Moldova</i>, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr.391/2023, contribuind la reducerea riscurilor ecologice (<i>chimice, biologice, radiologice și nucleare</i>) prevăzute în pct.20 sbp. 4) lit. a), precum și la consolidarea capacității naționale pentru atenuarea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare și combaterea proliferării ADM, prevăzută în vederea realizării obiectivelor naționale

				<i>a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.</i>	de securitate și apărare stipulate la pct. 28 sbp. 2) direcția de acțiune „<i>Ordinea și securitatea publică</i>” lit. k) din Strategia; și 2) Planului Național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027 aprobat prin H.G. nr.829/2023, contribuind la realizarea poziției 40 al Cap. 31 „<i>Politica externă, de securitate și apărare</i>” (Clusterul 6 „Relații externe”) care prevede elaborarea și aprobarea proiectului H.G. privind aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2024-2029.
				Se impune necesitatea completării <i>Capitolului I. Analiza situației</i>, cu principalele grupuri vulnerabile, grupurile țintă ale politicilor și efectele problemelor asupra cetățenilor, fiind asigurată dezagregarea datelor în baza criteriilor minime pentru respectarea principiului LNOB (nimeni nu este lăsat în urmă): mediu de trai, sex, vârstă, venituri, dizabilitate și etnie. Totodată, în procesul de identificare a problemelor în domeniu, cât și la estimarea	<i>Se acceptă.</i>

			obiectivelor generale, specifice și a țințelor, vor fi utilizate dovezi/ date cantitative și calitative , preluate din surse oficiale naționale și internaționale, pentru o perioadă de cel puțin 5-7 ani;	
			Ținând cont de prevederile pct.9 din Regulament, la <i>cap. II</i> (obiecție similară pe tot conținutul proiectului Programului și a Planului de acțiuni), sintagma „obiective principale” se va substitui cu sintagma „obiective generale”. Mai mult ca atât, se remarcă o neconcordanță a obiectivelor generale și specifice (de exemplu: la <i>pct. 2</i> din proiect se menționează despre <i>Obiectivul general al proiectului</i> , iar la <i>pct.13</i> sunt descrise <i>Obiective principale ale proiectului</i>). În contextul dat, pentru a menține o structură coerentă și uniformă a întregului document, conform prevederilor <i>pct.11, sbpct.3) și 4)</i> din Regulament, se va realiza o standardizare a acestora prin reformularea și prezentarea distinctă a <i>obiectivelor generale</i> (care vor reda viziuni generale și se vor concentra asupra prioritizării eforturilor în domeniul neproliferării armelor de distrugere în masă).	<i>Se acceptă.</i> Proiectul Programului a fost rest-structurat și modificat, iar obiectivele generale și cele specifice sunt prevăzute la Capitolul III din proiectul Programului.
			În același timp, în baza obiectivelor generale, se vor reformula <i>obiectivele specifice</i> , astfel încât, să corespundă principiului SMART (simplu, măsurabil, acceptabil, realizabil, fixat în timp). Totodată, fiecare obiectiv specific va fi structurat într-un mod, care să permită realizarea sa prin intermediul mai multor acțiuni și va fi corelat cu un singur obiectiv general. De asemenea se remarcă că, obiectivele specifice enunțate în Program, nu sunt concordanță cu cele prezentate în Planul de acțiuni. Există o discrepanță semnificativă între prevederile părții descriptive a Programului și cele ale Planului de Acțiuni. În acest context, se va asigura sincronizarea obiectivelor specifice din Program cu cele din Planul de acțiuni (de exemplu: <i>Obiectivul specific 2.2</i> din Planul de acțiuni nu este reflectat la <i>pct.14, spct.2</i> al părții descriptive, iar la <i>pct.3, Obiectivul 3</i> din Program, nu este specificat niciun obiectiv specific, așa cum este redat în Planul de acțiuni).	<i>Se acceptă. Sunt introduse modificările respective.</i>

			<i>La pct. 18 se va revizui textul „În vederea realizării obiectivului de prevenire și elaborarea și implementarea de comun a măsurilor de securitate”, întrucât la Capitolul II nu este prevăzut un astfel de obiectiv (obiecție valabilă și pentru pct.22, textul „În scopul realizării obiectivului de comunicare”).</i> Tabel .... Pe lângă aceasta, se vor identifica subprogramele bugetare relevante obiectivelor și măsurilor de politici propuse, în conformitate cu Ordinul ministrului finanțelor nr. 209/2015.	<i>Se acceptă.</i> Obiectivele generale și specifice sunt stabilite în Capitolul III. Iar textele menționate au fost revizuite.
			<i>La Capitolul VII. Proceduri de raportare, se va indica expres, perioada prezentării în adresa Guvernului a rapoartelor de evaluare intermediară și finală a Programului respectiv. Capitolul dat, se va completa cu următorul text: „Ministerul Mediului va asigura publicarea rapoartelor anuale de progres și a rapoartelor de evaluare intermediară și finală a Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029, pe pagina web oficială a autorității”.</i>	<i>Se acceptă.</i> Menționăm că, perioada de prezentare a rapoartelor de evaluare intermediară și finală a Programului este indicată în pct. 4 al proiectului de hotărâre modificat. Conform numerotării actuale, capitolul VIII „Proceduri de raportare” a fost modificat.
		La Planul de acțiuni:	Se impune necesitatea revizuirii structurii Planului de acțiuni pentru implementarea Programului în vederea respectării prevederilor stabilite în pct. 12, sbpct. 4) din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, după cum urmează: 1. obiective specifice (preluate din partea descriptivă a programului); 2. acțiuni (măsurile concrete ce urmează a fi realizate pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice); 3. indicatori de monitorizare (indicatorii pentru fiecare acțiune planificată să fie cuantificați); 4. costuri de implementare (vor fi reflectate la fiecare acțiune, separat pe ani, cu indicarea sursei de finanțare);	

			5. termen de realizare (perioada de realizare a fiecărei acțiuni, preferabil cu indicarea lunii și anului în care se estimează realizarea deplină a acțiunii); 6. instituție responsabilă (autoritatea/instituția publică responsabilă de realizarea acțiunilor planificate). În același timp, Planul de acțiuni se va ajusta conform următoarelor aspecte: - conform domeniilor de competență, autoritățile publice, urmează să examineze posibilitățile de acoperire a cheltuielilor pentru acțiunile propuse, ulterior fiind ajustat prin prisma prevederilor pct.11 subpct.6) din Hotărârea Guvernului nr.386/2020; - se vor cuantifica indicatorii de monitorizare astfel, încât să permită aprecierea măsurii în care sunt realizate acțiunile, majoritatea trebuie ajustați conform exemplului de mai jos: • Număr de cursuri implementate 15; • Număr de persoane instruite/calificate 80. - la coloana „termen de realizare”, se vor revizui termenii de realizare a acțiunilor și se va indica cu exactitate, în format <i>trimestru-an</i> (de exemplu: „trimestrul I, 2025”). Pentru acțiunile cu caracter periodic se va indica termenul limită pentru raportare, iar indicarea perioadei (ex. 2025-2029) se permite doar la acțiunile cu caracter permanent sau anual; - se va sigura estimarea costurilor pentru toate acțiunile și se va evita formularea de tipul: „În limita bugetului aprobat”; - costurile estimate, se vor corela cu programele/subprogramele bugetare și se vor indica sursele de finanțare; - pentru a delimita instituțiile responsabile de implementarea Programului de alți actori-cheie, Planul de acțiuni va fi completat cu o coloană suplimentară: „Parteneri”, care va include toate părțile implicate în realizarea obiectivelor Programului; - în Planul de acțiuni se va indica un rând nou, care va reflecta costul total estimat al Programului;	

				- după completarea costurilor acțiunilor, va fi actualizată informația în partea descriptivă a Programului la capitolul <i>IV Impactul și estimarea costurilor</i> .	
		La Nota informativă:		Se recomandă actualizarea Notei informative conform ultimei versiuni a proiectului Programului. Având în vedere gradul redus de conformare al documentului la prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020, recomandăm transmiterea documentului spre avizare repetată în adresa Cancelariei de Stat și a celorlalte instituții avizatoare.	<i>Se acceptă.</i> Nota este actualizată. <i>Se acceptă.</i> Proiectul a fost deja reavizat de către ministere și alte instituții interesate.
16.	Coordonare suplimentară Ministerul Finanțelor 07/5-09/98 din 06.03.2025	La general		Se atestă îmbunătățiri și completări substanțiale, ca urmare a avizărilor anterioare, inclusiv prin completările aferente aspectelor financiare ale proiectului hotărârii și Notei de fundamentare.	<i>Se acceptă</i>
		La Nota de fundamentare		Totodată, în Nota de fundamentare urmează a fi menționate instituțiile și subprogramele bugetare pentru care sunt prevăzute alocații, conform Cadrului Bugetar pe Termen Mediu aprobat prin HG nr.561/2024, pentru finanțarea obiectivelor aferente Programului.	<i>Se acceptă.</i> La p. 5 din Notă au fost menționate Instituțiile și că subprogramele bugetare pentru care sunt prevăzute alocații sunt conformemn Cadrului Bugetar pe Termen Mediu aprobat prin HG nr. 561/2024.
17.	Coordonare suplimentară Ședința comună de lucru între reprezentanții Ministerului Mediului, Ministerului Afacerilor Interne (inclusiv IGP, IGPF și	Acțiunea 1.2.1 Acțiunea 1.3.2 Acțiunea 1.5.1 Acțiunea 2.1.1 Acțiunea 2.1.2 Acțiunea 2.2.2 Acțiunea 3.1.1 Acțiunea 3.2.2		Acțiunea 1.2.1 – Instituția responsabilă: Ministerul Mediului. Instituția coresponsabilă: Ministerul Afacerilor Interne. • Acțiunea 1.3.2 – Instituțiile responsabile: Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor. • Acțiunea 1.5.1 – Instituțiile responsabile: Ministerul Afacerilor Interne (responsabil de implementare: Inspectoratul General Poliție), Ministerul Finanțelor (responsabil de implementare: Serviciul Vamal). • Acțiunea 2.1.1 – Instituțiile responsabile și cele de implementare: Ministerul Afacerilor Interne (IGSU), Ministerul Sănătății (ANSP), Ministerul Finanțelor (SV).	<i>Se acceptă.</i> Modificările au fost efectuate în textul Proiectului.

	IGSU) și Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, din 22.04.2025.			• Acțiunea 2.1.2 – Instituțiile responsabile: Ministerul Afacerilor Interne (IGSU), Ministerul Sănătății (ANSP), Ministerul Finanțelor (SV). • Acțiunea 2.2.2 – Instituțiile responsabile: Ministerul Afacerilor Interne (IGPF, IGSU), Ministerul Finanțelor (SV). • Acțiunea 3.1.1 – Instituțiile responsabile: Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Apărării, Ministerul Mediului. • Acțiunea 3.2.2 – Instituțiile responsabile: Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Mediului.	

Secretar de stat

Digitally signed by Stratulat Grigore
Date: 2025.05.16 12:49:08 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Grigore STRATULAT